Serie nouă
APRILIE 2019
4
(CCXIII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

- ✓Premiile UCMR pe 2018
- ✓Aniversare - Călin Ioachimescu - 70
- ✓Adio, Cornelia Tăutu!
- ✓Portret Cristian Faur
- ✓Gala muzicii uşoare româneşti
- ✓Remember Richard Oschanitzky

În imagine:
Octavian NEMESCU
Marele Premiu UCMR pe 2018

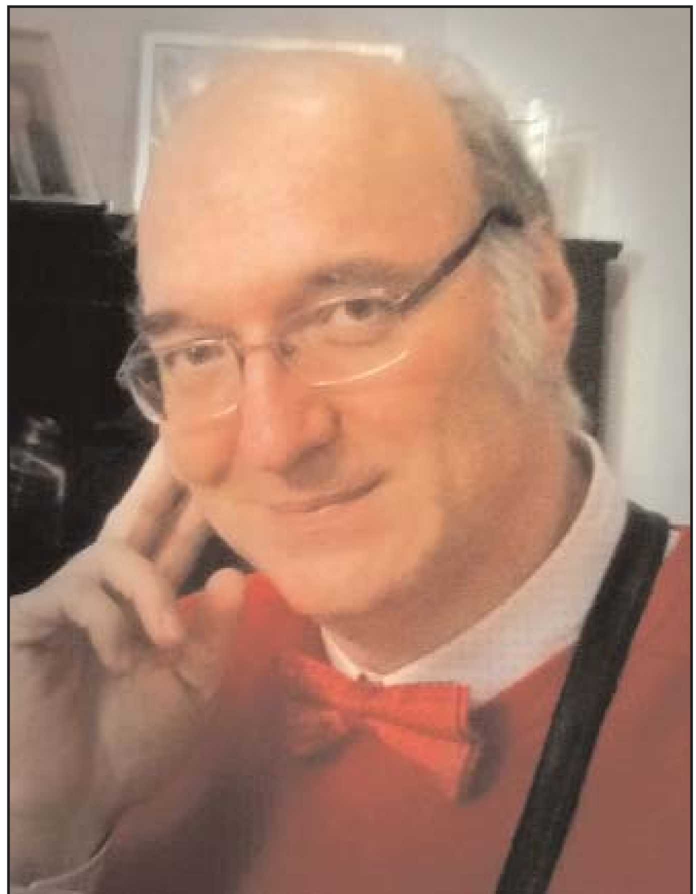
A Fi - Face → (asculta - cânta, interpreta - expresiviza, înfrumuseța - închipui) ← A Reflecta - Crea

Poate că, la scara şi referitor propriei persoane, cele mai conjugate verbe sunt *a fi* şi *a face*. Mai poetic şi mai reflexiv, *a fi* e rostit mai mult în gând, întreţinând un interval între real şi imaginar – acolo/dincolo, odinioară/cândva. În schimb, mai concret şi pragmatic, *a face* e rostit cel mai adesea prin viul grai, inducând un interval de prezenţă menit să condenseze în acum-aici.

Încercând o extensie din perspectiva muzicianului, din *a fi* poate fi derivat, şi ca substitut al acestuia, *a asculta*. E-adevărat, ca fapt, *a asculta* ar proveni din *a face*, dar, implicând reflecţia, e condiţionat de *a fi*. Unul din obiectele ascultării poate fi muzica în aspectul ei faptic: cântul. *A cânta* îl substituie astfel pe *a face*. Aşadar: *a fi-ascultând* şi *a face-cântând* formează o pereche de termeni complementari. Ascultarea conotează în plus o deschidere (desluşire) în relaţionarea cu sine (ca şi cu celălalt), având şi un substrat subiectiv-interogativ, ca *oferire*-prin-ascultare: ascult *către* un anume cine – posibil ca subiect particular, adresativ. Cântarea aduce o nuanţă de personalizare (însuşire) a relaţiei cu celălalt (asemănător sieşi), ca *primire*-prin-cântare: cânt *dinspre* un cine anume – imaginabil ca subiect universal, inspirativ.

Ne încumetăm la o nouă extindere, prin adăugarea a încă două verbe ce pot fi derivate pe linia substitutivităţii din a doua pereche. Ascultarea cântului implicând, aşa cum am spus, reflecţia – căci ascultarea provine din *a fi* – poate avea ca substitut pe *a interpreta*. Când reflectăm, în fond, interpretăm. Iar ca atare, interpretarea este un fapt imaginar, inefabil. Complementar, cântarea unui dat-de-cântat, precum o lucrare muzicală, poate fi asimilată unui fapt concret, real. Prin urmare: *a fi în ascultarea interpretativă a cântului (ca expresie muzicală)* se completează în pereche cu *a face în cântarea expresivă (cu măiestrie) a cântecului (ca fapt artistic)*. Interpretarea este un adaus prin care subiectul fiinţător (întemeiat pe a fi) se exprimă în mod autentic, diferenţiat ca *expresie artistică*. La rându-i, expresivitatea se reflectă prin calitatea subiectului contemplator (tinzând spre a face) de a recunoaşte *valoarea* unei interpretări, ca *măiestrie*. Reluăm astfel: a fi ascultând (reflectând) interpretativ (introspectiv) *frumuseţea* (măiestria) unui cânt artistic (sublimativ); a face cântând (modelând) expresiv (autentic) lucrarea (cântecul) unei interpretări *creatoare* (spirituale).

Tocmai am introdus încă o pereche, prin termenii de *frumos* şi *creator*. Ca verbe: *a înfrumuseţa* – prin expresivitatea interpretării (propria reflecţie); *a crea* – prin măiestria cântării (propriul fapt). Observăm că prin seria derivatelor fiecăruia dintre termenii din perechea originară *a fi - a face*, un aspect se transformă în celălalt. Astfel, *a fi* devine *a face*, iar din partea cealaltă, *a face* devine *a fi*. Asimilate devenirii, ambele sensuri sunt pozitive. Primul este constructiv, având o finalitate faptică: *a fi* se *construieşte* prin *a face*. Celălalt este sublimativ (revelator), comportând o deschidere spirituală: *a face* se *adevereşte* prin *a fi*. Rezumăm cele două trasee, pe care le considerăm: 1. al

reflexivităţii – dinspre *a fi* către *a face*; 2. al creativităţii – dinspre *a face* către *a fi*.

1. Traseul reflexivităţii: **A fi** – prin *ascultare* → *interpretare* → *înfrumuseţare* – devine **a face** (ca maestru al cântului);

2. Traseul creativităţii: **A face** – prin *cântare* → *expresivizare* → *închipuire* – devine **a fi** (trăitor în cânt).

Vedem, deci, că *a fi* devine reflexiv ca fapt de *măiestrie* artistică, iar *a face* se sublimează creator ca *trăire* artistică. Muzicieni fiind, năzuim la superlativul măiestriei. Făcând muzică, tindem să-i fim trăitori.

George BALINT

DIN SUMAR

Premiile UCMR pe anul 2018.....................2-4
La Ateneul Român.................................5-13
Silvestri... după cinci decenii...............6-7
Colegiul "Dinu Lipatti" - 70...................11
La Sala Radio......................................14-19
Aşteptând-o pe *Tosca*...........................19-20
Călin Ioachimescu - 70.........................24-25
Remember Dinu Lipatti.........................26-27
Festivalul de romanţe de la Zlatna........39-40
Sanremo - Istoria unui festival (IX).......44-45
Portret componistic - Cristian Faur......46-47

Premiile
Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România
pe anul 2018

Premiul înseamnă validarea unei performanţe,validarea talentului creator într-un anume domeniu. În fiecare an creatorilor români le sunt recunoscute şi răsplătite realizările componistice ce relevă o impresionantă paletă stilistică abordată cu măestrie.

Dan Dediu, Adrian Iorgulescu, invitaţi, laureaţi

Anul 2018 a fost unul bogat în realizări cu un deosebit impact asupra interpreţilor şi publicului.

Festivitatea de decernare a premiilor a avut loc Vineri 8 martie 2019 în Aula Palatului Cantacuzino, sediul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, Uniune care în 2020 va aniversa 100 de ani de la înfiinţare realizată de marile spirite ale culturii noastre reunite, la acea vreme, de George Enescu.

Secţia *Muzică instrumentală şi multimedia* i-a propus pentru premii pe **Dan Dediu**, **Mihaela Vosganian**, **Adrian Borza**, **Călin Ioachimescu** şi **Marius Firca**.

Din creaţia lui **Dan Dediu** a fost aleasă lucrarea pentru orchestră ***LEVANTE op. 165*** dedicată Orchestrei Naţionale de Tineret, dirijorului Cristian Mandeal şi violoncelistului Marin Cazacu, iniţiatorii acestui proiect componistic. Lucrarea reuneşte mai multe elemente expresive proprii spaţiului cultural levantin fiind ordonate într-o succesiune determinată de evoluţia discursului muzical.

Călin Ioachimescu

Adrian Borza

HERE AND NOW, lucrare electro-acustică semnată de **Adrian Borza**, relevă preocupările autorului pentru universul muzicii într-o înveşmântare modernă. Aceasta piesă se constituie în elementul principal al unui spectacol de dans.

În acelaşi registru al muzicii multimedia, opuşul **Mihaelei Vosganian** *SHAMANIC PROLOGUE* pentru didgeridoo, trei percuţii totemice, orchestră şi sunete procesate s-a bucurat de aprecierea colegilor şi publicului.

Marius Firca

Adrian Iorgulescu, Mihaela Vosganian

polifonice, iar flautele reprezintă tuburile unei orgi imaginare" - declara autorul

Marius Firca a propus publicului anul trecut lucrarea ***IMN JUBILIAR 2018*** pentru cor bărbătesc şi orchestră dedicat Centenarului Marii Uniri a României.

La *Secția Vocală* trei au fost compozitorii laureați, a fost un dialog al generațiilor.

Profesorul **Dan Buciu** a propus un lied-baladă pentru mezzo-soprană şi pian pe text propriu intitulat ***CITHA***, lied ce face parte din Ciclul „Despre Pisici", o serie de poveşti muzicale scrise cu umor şi măiestrie.

ESPACES IV pentru două coruri şi orgă pe texte religioase latine, semnată de tânărul **Alexandru Ştefan Murariu**, este o comandă a cunoscutului Ansamblu JUBILATE care a interpretat această piesă în cadrul mai multor concerte.

Ciclul de lieduri ***CLIPE....***, trei imagini de iarnă pe versurile Otiliei Cazimir, pentru soprană şi pian de **Dan Bălan**, miniaturi care au la bază folclorul tradițional, este dedicat duo-ului Bianca şi Remus Manoleanu. Aceste crochiuri au fost interpretate în cadrul mai multor recitaluri bucurându-se de aprecierea publicului datorită expresivității şi armoniei.

Lucrarea ***DAKSHA***, o fantezie semnată de **Cătălin Târcolea**, a reprezentat *Secția de Jazz Pop*.

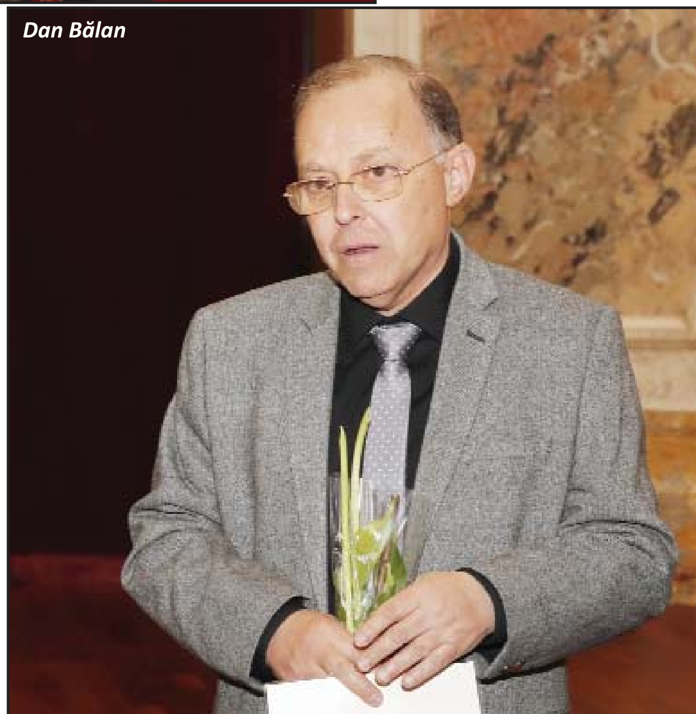
„DAKSHA este inspirată din folclorul străvechi şi din scrierile

În aceasta lucrare Mihaela Vosganian continuă preocupările pentru universul meditației relevând arhetipurile muzicilor străvechi şi funcția ritualică a acestora.

Compozitorul Călin Ioachimescu, un aniversat al anului 2019, a realizat un interesant demers creator şi prin intermediul lucrării ***ORGANUM DECIMUM***, dedicată Ansamblului de flaute condus Ion Bogdan Ştefănescu. „*Organum*, titlul lucrării, face referire la formele proto-

Dan Buciu

Alexandru Ştefan Muraru

Dan Bălan

Adrian Iorgulescu, Cătălin Târcolea

Corneliu Dan Georgescu

clasicilor literaturii româneşti precum Ovidiu Densuşianu şi Ion Minulescu" - declara compozitorul.

Cristian Faur prin ***OPEN YOUR EYES***, un colaj de piese, a făcut un prim pas în creaţia sa către universul cross-over dedicat orchestrei simfonice. Visul autorului de a scrie un musical pare că a prins contur prin această lucrare.

Secţia de Muzicologie a decernat două premii: compozitorului şi cercetătorului **Corneliu Dan Georgescu** pentru o amplă lucrare ***Muzică Atemporală, Arhetipuri, Etnomuzicologie, Compozitori români. Studii şi eseuri de etnomuzicologie***; muzicologului **Ştefan Angi** pentru ***DIVERTISMENTE*** – eseuri, un volum scris „cu sentiment de auto-control".

Octavian Nemescu

„Metoda folosită este cea asociativă – declara muzicologul – compozitorul, interpretul şi publicul fiind actorii principali ai oricărei acţiuni artistice cu profil muzical".

MARELE PREMIU pentru întreaga activitate a fost acordat compozitorului-gânditor **OCTAVIAN NEMESCU**. Întreaga sa creaţie se află sub semnul cercetării profunde a spiritului muzicii, a valenţelor ei de comuniune şi comunicare, despre atemporalitate, despre vieţuirea prin sunet.

Amfitrionul acestei sărbători a muzicii, a talentului pus în slujba frumosului a fost Adrian Iorgulescu, preşedintele Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România. (foto: **Lucian NĂSTASE**)

Irina HASNAŞ

Ştefan Angi

Cristian Faur

Brahms/ Wieniawski/Andreescu/ Jakowicz

Credem că numele lui Brahms a rămas în conştiinţa necunoscătorilor datorită unui celebru film american turnat în anul 1961, produs şi regizat de Anatole Litvak după cartea lui Françoise Sagan: *Aimez vous Brahms?* Paradoxal această întrebare retorică are un oarecare ecou şi în inimile melomanilor sau a muzicienilor profesionişti deoarece arta sonoră brahmsiană este traversată de un tumult interior care ne aminteşte de un vers al unui binecunoscut poet *…sunt duh învelit în nălucă de humă… dar sunt nerăspunsa-ntrebare.*

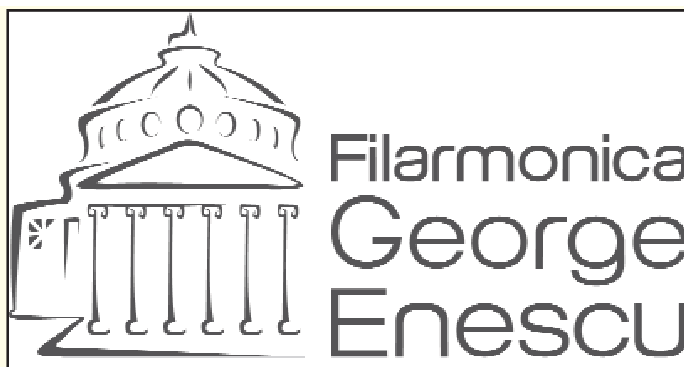
Necesare aceste gânduri… pentru că vedeta serii concertelor Filarmonicii din 7-8 martie a fost tocmai Johannes Brahms, ipostaziat în inegalabila *Simfonie în do minor op.68* şi în ampla *Uvertură tragică op.81.* Aceasta din urmă a fost scrisă, dacă ne orientăm după numărul de opus, între simfoniile a II-a şi a III-a, dar recunoaştem în ea trăsăturile specifice întregului simfonism brahmsian. Prin aceste alegeri dirijorul Horia Andreescu ne-a convins că Marele Hamburghez este unul dintre muzicienii a cărui creaţie a fost aprofundată cu pasiune şi o maximă competenţă. Uvertura, aşa cum sugerează şi supranumele "tragica", este neobişnuit de cuprinzătoare în bogăţia ideilor menite să potenţeze efectul dramatic, întunecat, epuizant (dacă ne referim la concentrare), re-echilibrat de momentele aproape statice, care apar în partea mediană, o meditaţia goală, pustiită pusă în contrast cu formulări de un dinamism "necruţător" în toată puterea cuvântului. Această muzică, abstractă în fond, povesteşte mai mult decât orice scrisori sau conversaţii consemnate despre viziunea dramatică şi atitudinea stoică pe care Brahms a avut-o asupra vieţii. Marele moment al serii, (făcând abstracţie de prestaţia excelentă a violonistului Jakub Jakowicz) l-a reprezentat *Simfonia în do minor*, care a fost considerată de către critică, poate pe drept cuvânt, cel mai valoros opus notat cu "Simfonia I-a" din literatura muzicii universale!, începând cu ostinato-ul timpanelor din Introducere, până la strălucitorul coral al finalului.

Jakub Jakowicz

foto: Maciej Mulawa

Inovaţiile lui Brahms, câteodată radicale - iscate din inerentul conflict dintre prezent şi trecut (pe care astăzi îl considerăm relativ, geniile nefiind supuse temporalităţii), născute din faptul că muzica sa, de o aparentă spontaneitate, este bogată în trăiri personale - te invită să arunci o privire spre interior, spre tine însuţi.

Există o imensă literatură muzicologică destinată analizei globale a Simfoniei I. Cu toate acestea apar mereu alte aspecte sau perspective prin prisma cărora este abordată, iar dintre cele mai recente şi/sau şocante poate fi considerată scrierea lui Robert Fink: *Desire, Repression & Brahms's First Symphony* (1998). Ceea ce a oferit în serile acelea dirijorul H. Andreescu pare a fi fost soluţia/varianta finală a unei aprofundări desfăşurate pe multe decenii, cumulate cu vasta sa experienţă artistică. A realizat o sonoritate bogată, o ţesătură orchestrală densă dar extrem de omogenă, a subliniat complexitatea armonică şi mai ales a ştiut să gestioneze extraordinara fuziune a motivelor muzicale; dar această bogăţie a necesitat în acelaşi timp un control fără

cusur al materialului sonor, un efort de modelare foarte diferit faţă de cel al operelor clasice. Toate acestea, şi puterea plină de pasiune care se degajă din ansamblul simfoniei, au fost rezumate încă din introducerea primei mişcări, adăugate unui stadiu avansat al compoziţiei. S-au evidenţiat numeroasele idei principale (de fapt toate derivă dintr-o singură temă, care se alcătuieşte din patru segmente în pulsaţia ritmului prelung sincopat şi ale intervenţiilor obsesive susţinute de timpane) care traversează întregul opus, concentrate în apariţii embrionare şi care aştern o umbră întunecată peste alcătuirea primei părţi în totalitate. Mişcările centrale au adoptat, ambele, un ton mai lejer, o dimensiune redusă şi au reflectat faţa lirică a personalităţii autorului, pregătind parcă gravitatea finalului, care a avut rolul de a contrabalansa forţa primei părţi şi de a rezolva tensiunile globale ale simfoniei. Într-adevăr aceasta soluţionează o dramă emoţională (… *nerăspunsa-ntrebare*…) pe care a trăit-o mai mult de 20 de ani până la terminarea şi finisarea acestei lucrări, care are grandoarea monolitică, în acelaşi timp multidimensională a unei splendide fugi bachiene.

În acest context lucrarea concertantă a lui Wieniawski poate părea oarecum un moment mai "altfel", e vorba despre *Concertul nr.2 în re minor op.22*, dar atunci când se face muzică de calitate nu mai contează felul în care alcătuirea unui program este "asortată" sau nu. Solistul concertului, violonistul de origine poloneză Jakub Jakowicz (n.1981) a beneficiat de acelaşi Horia Andreescu la pupitru, dirijor care a însoţit de-a lungul timpului pe cei mai mari violonişti ai lumii pe podiumul Festivalurilor ”George Enescu”! iar în cazul unui concert romantic virtuoz este cu atât mai important să fii alături un artist experimentat. Vioara, violonistica lui Jakub Jakowicz este una dintre cele mai frumoase, cu un ton deosebit de expresiv, cald, în concordanţă cu lirismul concertului. Mişcările interioare ale frazelor, subtil relevate prin măiestrita legare a sunetelor care decurg unele din celelalte, a impus şi o dozare foarte atentă a elementelor de bravură, care s-au încadrat perfect în discursul muzical, ceea ce de obicei denotă multă cultură şi mai puţină dorinţă de senzaţional. Sonoritatea mătăsoasă a cantilenei a fost foarte bine pusă în contrast cu finalul plin de vervă *à la Zingara,* final realizat impecabil din punct de vedere tehnic. În urma aplauzelor îndelungate bisul oferit a fost *Capriciul polonez* pentru vioară solo de Grażyna Bacewicz, într-o viziune rafinată şi elegantă.

Corina BURA

Silvestri… după cinci decenii…

Greu de observat, de gândit, cum anume a trecut o întreagă jumătate de secol fără **Constantin Silvestri**; ...una dintre marile personalități ale culturii muzicale europane a secolului trecut, personalitate carismatică, efervescentă, dotată cu o inteligență muzicală seducătoare, cu un profesionalism activ, aplicat. Au rămas însă în actualitatea mai apropiată, mai depărtată, faptele sale de muzică. Dirijor, compozitor, pianist, profesor, Silvestri a fost unul dintre aceia puțini care au creat, au animat, au hrănit o lume şi o epocă. Față de nivelul academic tradițional de sorginte germană privind arta dirijorală la noi, în prima jumătate a secolului trecut, Silvestri a adus un suflu nou. Elev al lui Mihail Jora, a urmat conceptul componistic potrivit căruia comunicarea muzicală trebuie să fie bine construită; nu în sensul unui constructivism arid ci al unei comunicări coerente, inspirate, imaginative, stimulative pentru interesului artistic. Creația sa pianistică, spre exemplu, se alătură parțial tendințelor neoclasice ale epocii, ale muzicii lui Maurice Ravel. Alături de Mihail Jora, de Paul Constantinescu, Silvestri face parte din eşalonul de aur al clasicismului muzicii româneşti.

Cu şase ani în urmă, lumea muzicală aniversa trecerea unui secol de la naşterea maestrului. Importante case de discuri din Anglia – cea de a doua lui patrie –, au adus în actualitate zeci de imprimări ale Orchestrei Simfonice din Bournemouth, ansamblu pe care Silvestri l-a ridicat la cote profesionale nebănuite. Casa Radio din Bucureşti a editat cu acel prilej două importante CD-uri cu imprimări pe care maestrul le-a facut în țară în anii 50 şi 60 ai secolului trecut. Patrimoniul muzical românesc îi datoreaza enorm; ...de ne gândim doar la prima realizare la noi, pe scena operei bucureştene, a *Oedipe*-ului; dar şi a *Simfoniei de Cameră*, lucrări fundamentale ale creației enesciene, ale creației româneşti. Săptămânile din urmă lumea muzicală actuală a comemorat, din păcate cu moderară implicare, cinci decenii de la trecerea în eternitate a maestrului.

Constantin Silvestri

La Ateneu, în zilele mijlocului de martie, Sala Mare a găzduit un captivant concert cameral (12 martie) şi, mai apoi, programul obişnuit al celor două simfonice pe parcursul cărora creații importante ale maestrului au putut fi audiate; unele dintre acestea sunt adevărate rarități ale zonei camerale a muzicii, la noi. Demn de observat, concertul cameral a fost susținut de artişti ai generației medii şi mai tinere de muzicieni performeri; niciunul dintre domniile lor neavând prilejul de a se fi bucurat de contactul direct cu personalitatea maestrului Silvestri.

Sonata pentru harpă op.21, pe de-o parte, şi ***Sonata breve a due voci, in Do, op.13***, realizată cu acest prilej în versiune pentru violă şi violoncel, sunt lucrări care n-au mai apărut de decenii – de peste o jumătate de secol! - în spațiul artistic bucureştean. Repatriată de curând de la Atena, harpista **Maria Bîldea** probează acea implicare profesională care luminează valorile caracteristice ale acestui spectaculos opus de magnifică gândire neoclasică. Lucrarea a fost compusă la începutul anilor 40, în imediata apropiere a creației enesciene față de care rămâne independentă; vehemența afirmativă, tematismul atent constituit pe un bogat eşichier armonic tonal-modal, claritatea construcției, demonstrează faptul că ne aflăm în fața unui opus ce depăşeşte viziunea impresionistă pe care o poate sugera instrumentul. Originală, în contextul neoclasic al epocii, se dovedeşte a fi şi ***Sonata breve pentru două instrumente***, în acest caz violă şi violoncel. Captivant dezvoltată, viziunea polifonică devine în acest caz cu totul atractivă dată fiind implicarea entuziastă a celor doi muzicieni performeri, violistul **Răzvan Popovici** şi violoncelistul **Răzvan Suma**. Excelent pregătită, bine pusă în valoare s-a dovedit a fi fost şi prima ***Suită pentru pian op.3, "Copii la joacă"***; este o lume a copilăriei observată cu cordialitatea omului matur aplecat asupra tentațiilor primelor vârste. Iar aici, pianistul **Viniciu Moroianu** ştie a dezvolta culori timbrale seducătoare; o imaginație realmente captivantă a readus în actualitate acest opus inexplicabil neglijat de generațiile de pianişti de la noi.

Partea secundă a concertului susținută cu participarea flautiştilor **Ion Bogdan Ştefănescu** şi **Teodora Ionescu,** a oboistului **Adrian Petrescu**, a lui **Cosmin Sperneac** la corn englez, a clarinetiştilor **Emil Vişenescu** şi **Alexandru Avramovici**, a fagotiştilor **Gördi Orban** şi **Laurențiu Darie**, a corniştilor **Ioan Gabriel Luca** şi **Sorin Lupaşcu** aflați cub conducerea dirijorului **Iosif Ion Prunner**, a fost dedicată celebrei lucrări enesciane ***Dixtuorul op. 14***. Indiscutabil, întregul concept al programului merită toată considerația.

La fel de captivant, zilele următoare (14 martie), s-a dovedit a fi fost gândit şi programul concertului simfonic condus de dirijorul **Cem Mansur**, o veche cunoştință a publicului bucureştean. În deschiderea programului, cele ***Trei piese pentru coarde, op.4***, lucrare de tinerețe a lui Silvestri, au fost definite în zona unei străluciri de mare acuratețe instrumentală, de o luminoasă claritate care hrăneşte literalmente momentele acestei lucrări, o veritabilă capodoperă miniaturală în zona ansamblui cameral destinat corzilor. Este o veritabilă reuşită componistică a momentului privind ridicarea melosului autohton la nivelul genului cult destinat acestei formații. Este lucrarea care l-a propulsat pe autor în prim-planul vieții muzicale bucureştene; succesul în epocă, inclusiv în vremea din urmă, este enorm, în special în deceniile de mijloc ale secolului trecut.

Aşteptat cu vădit interes, momentul solistic al serii a fost susținut cu participarea minunatei violoniste **Mihaela Martin** pe parcursul ***Concertului*** de Igor Stravinski. Este o lucrare puțin vehiculată în viața noastră muzicală; nu oferă suficiente satisfacții nici concertistului virtuoz şi nici marelui public ahtiat de spectacol. Este o construcție sonoră echilibrată, un concert al grupurilor instrumentale care refuză efuziunea lirică; aspect pe care solista l-a intuit cu deplin temei conferind evoluției sale o doză de sporită susținere, de echilibru; parcursul violonistic se integrează organic acestei construcții existente în sine.

Partea secundă a concertului a fost destinată acestui magnific opus vocal simfonic care este ***Marea Missă în do minor*** de Mozart. Este de remarcat coeziunea cvartetului vocal din care s-a putut distinge evoluţia solistică inspirat caligrafiată a sopranei **Veronica Anuşca**, în mod special pe parcursul celebrei arii *Et incarnatus est*; de asemenea, cea a mezzo-sopranei **Antonela Bârnat**, a tenorului **Nicolae Simonov**, a basului **Ştefan Lamatic**. Bine omogenizat timbral, **Corul Academic** al instituţiei, condus de maestrul **Iosif Ion Prunner**, are de câştigat în continuare în planul clarităţii dicţiunii; ... completând astfel imaginea unui moment coerent, bine închegat al stagiunii actuale.

Dumitru AVAKIAN

Dixtuor-ul de Enescu în memoria lui C. Silvestri

De-a lungul timpului, pupitrul dirijoral al Filarmonicii bucureştene a găzduit bagheta unora dintre cei mai reprezentativi muzicieni români şi străini ai ultimului veac, pornind chiar de la marele George Enescu şi continuând cu George Georgescu, un foarte bun coordonator al vieţii muzicale bucureştene în perioada interbelică şi Constantin Silvestri, cel care avea să fie primul profesor de dirijat din istoria Conservatorului din Bucureşti. Onorând memoria celor care au contribuit la dezvoltarea activităţii interpretative a instituţiei, Filarmonica George Enescu a marcat la acest mijloc de martie 2019 împlinirea a jumătate de secol de la trecerea în nemurire a lui Constantin Silvestri printr-un eveniment complex organizat pe 12 martie, când am putut participa la vernisajul expoziţiei dedicate lui Constantin Silvestri şi prezentate în foyerul Ateneului Român şi apoi la concertul cameral desfăşurat în Sala Mare.

George Enescu

După ce am ascultat discursurile susţinute cu ocazia vernisajului expoziţiei de directorul general al Filarmonicii, Andrei Dimitriu, compozitorul Dan Dediu şi curatorul expoziţiei, Cristina Ligia Enăşescu, am pătruns în sala de concerte pentru a audia un program cameral împărţit în două secţiuni distincte, în care am putut audia lucrări compuse de Constantin Silvestri şi George Enescu. Mai întâi am ascultat trei dintre lucrările camerale ale lui Constantin Silvestri ce au reflectat şi un anumit traseu stilistic urmat de compozitorul şi dirijorul omagiat în această seară, care porneşte de la post-romantismul cu nuanţe neoclasice dominant în *Sonata pentru harpă nr. 1 op.21* prezentată într-o versiune de înaltă ţinută artistică de către Maria Bîldea şi continuă cu zona în care elementul naţional interferează cu anumite aspecte neoromantice reprezentată în programul concertului de Suita nr. 1 op. 3 pentru pian, *Copii la joacă*, dedicată Regelui Mihai I, pe atunci Mare Voievod de Alba Iulia, şi prezentată pe scena Ateneului de Viniciu Moroianu, într-o versiune ale cărei atribute au fost verva, energia şi rafinamentul, acestea punctând incursiunea în universul copilăriei dar şi anumite influenţe enesciene care caracterizează partitura. În schimb, *Sonata breve* pentru clarinet şi fagot sau clarinet şi violoncel sau vioară şi violoncel sau violă şi violoncel, prezentată în versiunea pentru violă şi violoncel de Răzvan Popovici şi Răzvan Suma, punctează perioada neoclasică prin excelenţă a creaţiei camerale a lui Silvestri, în care utilizarea formelor tradiţionale se suprapune preferinţei pentru utilizarea unui limbaj mai modern şi mai complex din punct de vedere melodic şi armonic. De altfel, cei doi interpreţi au reliefat această complexitate a partiturii surprinzând în varianta lor tocmai varietatea construcţiilor melodice şi dinamismul planului armonic.

Partea a doua a concertului cameral a stat sub semnul muzicii lui George Enescu, marele compozitor fiind un susţinător al lui Constantin Silvestri la începutul carierei sale atât componistice, cât şi dirijorale, iar muzicianul omagiat prin acest eveniment, un admirator al celui mai important muzician român din toate timpurile şi un fervent promotor al muzicii acestuia, legându-şi numele de câteva prime audiţii şi premiere cu adevărat memorabile ale lucrărilor enesciene. Dincolo de celebra premieră românească din 1958 a operei *Oedip*, ce avea să-l consacre pe baritonul David Ohanesian, Constantin Silvestri a semnat din punct de vedere dirijoral şi prima audiţie autohtonă a *Dixtuor-ului* pentru instrumente suflat, o lucrare ce valorifică din plin alchimia timbrală a ansamblului de suflători în cadrul unui discurs muzical de tip rapsodic. Scris pentru două cvintete de suflători alcătuite din două flaute, un oboi, un corn englez, două clarinete, doi corni şi doi fagoţi, *Dixtuor*-ul enescian propune trei planuri pe care evoluează construcţia sonoră, şi anume planul armoniei dominate de o debordantă fantezie, cel al apelului la intonaţiile provenite din folclorul românesc (în unele momente este destul de evidentă trimiterea la anumite sonorităţi întâlnite şi în cele două Rapsodii) şi nu în ultimul rând cel al orchestraţiei, unde se remarcă alura brahmsiană a unora dintre momentele gândite astfel de compozitor.

Deşi o partitură de o rară frumuseţe, dominată de calm şi seninătate, cu un caracter liric, *Dixtuor*-ul nu este una dintre lucrările enesciene programe frecvent în cadrul stagiunilor instituţiilor noastre de concerte, astfel că includerea sa firească în contextul evocării personalităţii lui Constantin Silvestri a reprezentat în sine un eveniment în viaţa muzicală bucureşteană, onorat de o valoroasă garnitură de interpreţi a căror coordonare artistică a fost asigurată de dirijorul Iosif Ion Prunner. Astfel, i-am regăsit pe scenă pe flautiştii Ion Bogdan Ştefănescu şi Teodora Ionescu, oboiştii Adrian Petrescu şi Cosmin Sperneac, clarinetiştii Emil Vişenescu şi Alexandru Avramovici, fagotiştii Gödri Orban şi Laurenţiu

Darie şi corniştii Ioan Gabriel Luca şi Sorin Lupaşcu, într-o formulă interpretativă care a realizat o versiune de ţinută a *Dixtuor*-ului, ce poate fi aşezată în rândul celor de referinţă. În cadrul acesteia am remarcat supleţea şi eleganţa solo-urilor lui Ion Bogdan Ştefănescu, Adrian Petrescu şi Emil Vişenescu, trei dintre cei mai apreciaţi muzicieni români ai ultimelor decenii, precum şi rigoarea şi calitatea sunetului demonstrate de mai tinerii Teodora Ionescu şi Alexandru Avramovici, într-o frumoasă împletire a generaţiilor. De asemenea, am reţinut sobrietatea şi echilibrul cu care cei doi fagotişti şi cei doi cornişti au însoţit fie cantilena, fie zborul virtuoz al celorlalţi interpreţi, cu toţii construind un moment muzical special. Nu în ultimul rând, succesul acestei versiuni a *Dixtuor*-ului de Enescu a beneficiat şi de aportul lui Iosif Ion Prunner, cel care a găsit acele frazări şi alternări de nuanţe potrivite pentru a reliefa alura intimă, delicată a muzicii prezentă pe parcursul tuturor celor trei mişcări ale lucrării şi în egală măsură indicaţiile dirijorale necesare obţinerii omogenităţii formulei interpretative prezente pe scenă.

Iată deci, că la finalul unei seri în care punctul central a fost reprezentat de vernisajul expoziţiei „Constantin Silvestri 50" şi de concertul cameral dedicat memoriei unuia dintre cei mai apreciaţi dirijori români, putem nota că, prin prezentarea *Dixtuor*-ului de Enescu, programul propus a inclus şi un alt eveniment, realizând astfel o frumoasă punte artistică între doi muzicieni de excepţie pe care i-a dat ţara noastră întregii lumi: Constantin Silvestri şi George Enescu.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Ultimul recital al lui Dinu Lipatti

Duminică 17 martie 2019, la Sala Mare a Ateneului Român, publicul numeros şi avizat a fost cuprins de starea emoţională şi de vibraţia de esenţă generate de importanţa momentului, anume replantarea şi rememorarea ultimului recital al pianistului şi compozitorului Dinu Lipatti, de la 16 septembrie 1950 la Besançon, în Franţa.

Dinu Lipatti s-a născut la 1 aprilie 1917 la Bucureşti şi a murit la 2 decembrie 1950 la Geneva, în urma unei boli netratabile pe atunci.

În ultimii săi ani de viaţă, Dinu Lipatti era solicitat permanent să apară în recitaluri şi concerte în toată Europa de Vest , suportând în acelaşi timp boala fatală care îl martiriza fără întrerupere. În ziua de 16 septembrie 1950, marele pianist era aşteptat la Besançon în sala de recital de o mulţime supranumerică de ascultători. Dar din programul anunţat nu a mai putut să cânte ultimul dintre cele trei valsuri de Chopin, trecând direct la *Coralul în sol major* de Bach *Isus tu eşti bucuria mea* din *Cantata BWV 147*, ultima piesă interpretată în viaţă. Într-o anumită analogie evenimenţială, avem aceeaşi luminozitate de semnal ca în *Recviemul* de Mozart.

La recitalul din 17 martie 2019 de la Ateneul Român, pianista Mădălina Paşol a reluat senteţial programul ultimului recital al lui Dinu Lipatti excelentă prin virtuozitate şi spectaculoasă prin spirit, readucând acele clipe de viaţă până la sensibilitatea vizuală şi până la iminenţa realităţilor cu toată frumuseţea şi dramatismul lor.

Mădălina Paşol s-a născut la Bucureşti în 1976, provenind dintr-o familie de instrumentişti cu o activitate îndelungată în orchestrele simfonice din Capitală. Actualmente, artista este rezidentă în Germania, unde s-a afirmat şi s-a impus ca o puternică personalitate muzicală graţie unui număr important de premii prestigioase la concursuri internaţionale şi beneficiind de sprijinul, înţelegerea şi suportul financiar din partea unor importante fundaţii de acolo, inclusiv din partea Senatului Cultural German, care este o structură organizatorică de stat. Mădălina Paşol susţine o intensă activitate de recital şi de concert în săli de profil din Europa şi Asia, realizează înregistrări şi are o bogată serie de compact discuri cu interpretările sale. Ea revine frecvent în România, cu alte cuvinte, acasă. Vigoarea sa pe claviatură este impetuoasă şi suverană prin precizie şi acurateţe. Fluxurile sale de energie şi intensitatea ei imaginativă creează în conştiinţe spaţii largi şi preapline de nobilă constituenţă.

Recitalul a fost punctat extrem de reuşit ca distincţie, dicţie şi frumuseţe a vocii de către actriţa Ştefana Samfira, care a citit scurte fragmente din binecunoscutul volum despre Dinu Lipatti scris de Grigore Bargăoanu şi Dragoş Tănăsescu şi tipărit la Editura Muzicală acum câteva decenii.

Pe plan strict muzical, am ascultat mai întâi *Preludiul în si minor* de Bach–Siloti în desfăşurarea căruia Mădălina Paşol a creat spaţialitatea unor incinte ample şi scăldate în lumină, apoi ***Sonata în la minor KV 310*** de Mozart, o creaţie cu premoniţii beethoveniene în care pianista a evoluat inteligent şi nepolarizând nici un fel de restricţii de spaţiu şi timp într-o ambianţă de Vienă imperială peste care anii nu au trecut .

Au urmat *Impromptuurile nr. 3 în mi bemol major* şi *nr. 2 în sol bemol major* de Schubert, ambele catalogate D 899, redate într-o fabulozitate de sonorităţi şi de fervoare generală în sensibilităţi romantice.

Urmând programul acelui ultim recital al lui Dinu Lipatti am ascultat, din creaţia lui Chopin, într-o interpretare cu linii sonore de nedezminţită splendoare, *Fantezia-impromptu în do diez minor*, *opus postum 66* şi *Valsurile opus 64 nr. 1, opus 64 nr. 2 si opus 69 nr. 1*, acest ultim vals nemaiputând fi redat de Dinu Lipatti, sfârşit cu totul pe claviatură, moment reîmplinit acum cu relevanţă şi admirabilă condiţie muzicală şi cu o dedicaţie deosebită de pianista Mădălina Paşol.

Mădălina Paşol

Mădălina Paşol a excelat în jocuri vizuale de intense policromii şi cu imagini de bună dispoziţie şi antren elevat redând celebrele piese scrise de Ravel, *O barcă pe ocean* şi *Alborada del gracioso*.

Ultima piesă cântată atunci de Dinu Lipatti a fost *Coralul în sol major „Jesus bleibet meine Freunde"*, de Bach–Hess,

coral care, reauzit în Marea Sală a Ateneului Român şi cu Mădălina Paşol la pian, a creat în întreaga asistenţă o emoţie până la irizarea de lacrimi.

Aclamată intens de către public, Mădălina Paşol a oferit trei bisuri, respectiv *Für Elise* de Beethoven, studiul *La Campanella* de Liszt, după Paganini, şi o piesă de gen scrisă de compozitorul argentinian Astor Piazzolla, totul, ca la operă, într-un *gran finale*.

Cei care în acea seară de duminică 17 martie 2019 s-au aflat la Sala Mare a Ateneului Român se pot considera privilegiaţi de a fi fost invitaţi de soartă la întâlnirea cu unul dintre cele mai frumoase şi momente muzicale ale Bucureştiului, şi nu numai dintre cele trecute pe afişul stagiunii actuale.

Consider potrivit să transcriu câteva rânduri din scrisoarea datată Paris 12 noiembrie 1991 şi semnată de Dl. Federico Mayor care, în acea perioadă, era Directorul general al UNESCO.

„… Prea scurta viaţă şi opera considerabilă a lui Dinu Lipatti au reprezentat şi continuă să reprezinte un model şi o sursă de inspiraţie pentru generaţii de muzicieni şi melomani.

În pofida unei sănătăţi foarte fragile şi a unei ambianţe bulversate de războiul devastator, el a găsit forţa şi elanul necesare pentru a se interesa şi a se deschide spre toate orizonturile.

Inspirându-se din autenticitatea României sale natale, îmbogăţindu-şi viziunea şi modul de interpretare în preajma marilor maeştrii ai lumii, încântat să descopere alte curente muzicale şi să contribuie la dezvoltarea lor.

Prin demersul său eclectic şi prin diversitatea creativităţii sale, Dinu Lipatti ilustrează virtuţile schimburilor culturale internaţionale în care UNESCO crede atât de mult….”

Mircea ŞTEFĂNESCU

In memoriam Dan Enăşescu

Camil Marinescu, eminent dirijor, profesor, muzicolog, cunoscut în toată lumea muzicală, a fost, din nou, oaspetele Filarmonicii *George Enescu* .

Dan Enăşescu

Camil Marinescu a studiat la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti fagotul, compoziţia, dirijatul de orchestră, cu Constantin Bugeanu, Cristian Mandeal, Mihai Brediceanu şi ulterior cu Pierre Dervaux. A predat fagotul la U.N.M.B. şi vreme de zece ani a fost dirijor al orchestrei Operei Naţionale din Bucureşti şi al Filarmonicii *Moldova* din Iaşi. Din 2002 Camil Marinescu este rezident în Japonia, ţara enigmatică a Soarelui Răsare, o ţară cu care artistul se află, după cum se vede, într-o deplină consonanţă.

A dirijat mari şi importante orchestre din Japonia, S.U.A., Canada, Mexic, China, Australia, Franţa, Italia, Elveţia, Austria, Rusia, Ungaria, Marea Britanie, Israel. Apariţiile sale pe scenele de concert au fost considerate evenimente artistice atât de public cât şi de criticii de specialitate : iată „un alt român, vrăjitor al baghetei. Tot ce face el este bogat şi splendid articulat (. . .) prin felul în care dezvăluie emoţiile din tensiune şi frazare” *(The Halle)* .

A înregistrat integrala operelor simfonice ale lui George Enescu. Cu orchestrele simfonice din Tokio, Kyoto şi Osaka, a realizat integrala creaţiilor lui Bruckner, Mozart, Schubert, Richard Strauss, Debussy şi Ravel. Este profesor de dirijat la Universitatea din Osaka şi predă cursuri de estetică şi filozofia culturii la Universitatea din Kyoto. A conferenţiat pe teme de interpretare şi analiză muzicală la universităţi din Franţa, Spania, Portugalia, Germania, S.U.A, la posturile Radio România Cultural şi Radio România Muzical. Camil Marinescu, muzician complex de înaltă ţinută, este un produs al Şcolii muzicale româneşti ; artist itinerant, el cunoaşte creaţia culturală a mai multor continente. Într-un interviu acordat revistei *Tribuna noastră* menţiona faptul că în orice loc al lumii s-ar afla şi orice ar face se consideră român, un român care şi-a păstrat religia şi credinţa ortodoxă.

Programul concertelor Filarmonicii „George Enescu” din 21 – 22 martie 2019 a cuprins *Simfonia* VII, în mi major, de Anton Bruckner.

Camil Marinescu

Toţi comentatorii creaţiei lui Bruckner au subliniat contrastele izbitoare dintre viaţa sa, monotonă, modestă, cu bucurii târzii şi muzica, genială, pe care a compus-o.

Anton Bruckner (1824-1886), fiu de învăţător de ţară, este primul din cei unsprezece copii ai familiei. La treisprezece ani rămâne orfan de tată, iar mama sa îl duce la Mănăstirea Sfântul Florian, ctitorie a călugărilor augustini şi grandioasă operă a barocului austriac. Este admis corist (Singknabe) la Colegiul Sfântul Florian. După terminarea Scolii normale din Linz, vreme de zece ani a fost institutor şi organist, mai întâi la ţară şi ulterior, la Sf. Florian, abaţie de care va rămâne profund ataşat până la sfârşitul vieţii. În urma unor examene, severe, ocupă postul de organist al domului din Linz, dar îşi continuă studiile muzicale. Cu Otto Kitzler, dirijor de orchestră la teatrul din Linz, partizan al muzicii „viitorului”, respectiv Berlioz, Liszt, Wagner, studia forme muzicale, instrumentaţie şi muzica epocii sale. Periodic pleca, cu destule eforturi, la Viena, pentru a lua lecţii de armonie şi contrapunct cu celebrul Simon Sechter, profesorul care a găsit greşeli de contrapunct în finalul *Simfoniei Jupiter* (celebrele cvinte paralele ale lui Mozart) după cum, odinioară, Felix Mendelsohn „auzea” octavele paralele din *Concertul Brandenburgic* nr.5, de Bach (mas. 11). În linii mari studiile muzicale le-a încheiat în jurul vârstei de 40 de ani.

Stabilit la Viena, Anton Bruckner devine organist al Curţii imperiale şi profesor de armonie, contrapunct şi orgă la Conservator, Gustav Mahler şi Hugo Wolf i-au fost elevi. Admirator ardent al lui Richard Wagner, i-a dedicat *Simfonia* III, în re minor. Prima audiţie a simfoniei a fost un dezastru, publicul părăsind sala înainte de finalul concertului. Eduard Hanslick, vehement adversar al lui Wagner, a „teoretizat” motivele pentru care muzica lui Bruckner, pe care o socotea

bolnavă, corupătoare, emfatică, nu va rezista timpurilor. Vreme de treizeci de ani i-a defăimat opera, numindu-l „emisar periculos al Bayreuthului". Ducea o viață retrasă, modestă şi tristă, marile probleme ale existenței le rezolva numai prin rugăciuni. Succesele concertelor sale de orgă în Germania, la Paris şi Londra, precum şi prima audiție *Simfoniei* IV , *Romantica*, îndelung aplaudată, înseamnă bucuriile târzii ale vieții.

Simfonia VII, în mi major, dedicată regelui Ludovic II al Bavariei, marele prieten şi protector al lui Wagner, a fost terminată în liniştea abației Sf. Florian. Succesul răsunător al primei sale audiții, petrecute la Leipzig, la sfârşitul anului 1884, sub conducerea lui Arthur Nikisch, i-a schimbat radical viața şi destinul. Astfel institutorul modest de țară şi organistul anonim de la Sf. Florian, devine, peste noapte, celebrissim şi o glorie a Austriei. Viața îi va oferi alte triumfuri ; orchestra *Philarmonia,* sub conducerea lui Arthur Nikisch (profesorul lui George Georgescu) şi a lui Franz Schalk (profesorul lui Marțian Negrea) îl cântă mereu. Este decorat cu înalta distincție *Ordinul Franz Joseph*, i se acordă titlul de Doctor H.C. al Universității din Viena, primeşte, din partea Kaiserului, un venit suplimentar şi o casă de locuit în parcul Belvedere.

Anton Bruckner a fost un catolic fervent, era convins că este inspirat direct de divinitate, n-ar fi putut compune *Marea Missă în fa minor* fără ajutorul bunului Dumnezeu. Despre tema glorioasă a *Simfoniei* VII spunea următoarele : "Tema inițială nu-mi aparține, este dictată de spiritele de dincolo". Nu numai tema principală ci întreaga construcție a lucrării pare a veni dintr-o altă lume, nu din cea reală. Tema principală a părții întâi, Allegro moderato, se desfăşoară pe un tremolo al viorilor prime şi secunde, un fel de freamăt ce vine de departe şi o acompaniază pe întreg parcursul ei (22 măs.). Prima frază, cântată de violoncel şi corn este în fapt proiecția armonicelor sunetului fundamental, *mi*, şi trimite gândul spre preludiul la *Aurul Rinului*. Aluziile şi intonațiile wagneriene sunt mereu prezente, de pildă în structura temei secunde şi în acordurile triumfale din finalul părții întâi, în coralul tubelor wagneriene care deschid partea a doua, Adagio, în sonoritățile strălucitoare din finalul lucrării.

După modelul Beethoven şi Schubert, Bruckner a creat tipologia simfoniei monumentale, cu largi suprafețe expozitive şi dezvoltătoare, cu un aparat orchestral mult amplificat. Acordurile în sine şi relațiile dintre ele, modulațiile continue, contrapunctul desăvârşit, combinațiile timbrale, contrastele şi creşterile dinamice, sunt constante ale stilului brucknerian. Spre a-l ilustra, am ales un exemplu din Adagio-ul *Simfoniei VII* (care este o reverență şi un omagiu adus lui Richard Wagner, idolul său, aflat, la Venezia, la sfârşitul vieții). Din motivul inițial al celei de a doua fraze a coralului, un simplu tricord ascendent, fără vârstă, prin armoniile şi melodiile ce-l însoțesc, prin sonoritățile grave, solemne şi triumfale, creează o apoteoză a luminii şi smereniei.

Simfonia VII de Anton Bruckner este un poem, este o succesiune de melodii care nu se pot uita, este una din cele mai frumoase simfonii din câte există. Camil Marinescu şi Filarmonica *George Enescu* au ales-o pentru programul Concertului dedicat memoriei lui *Dan Enăşescu,* şef de partidă la viorile prime şi concert maestru al orchestrei, "admirat pentru aleasa ținută umană, artistică şi intelectuală, pentru firea sa amabilă şi echidistantă" (am citat din medalionul *Dan Enăşescu, spre amintire*… de Petre Codreanu). La sfârşitul concertului, Camil Marinescu a spus câteva cuvinte despre artistul, omul şi prietenul Dan Enăşescu. Orchestra, dirijorul şi publicul, am ținut cu toții, un moment de reculegere.

Veturia DIMOFTACHE

Recital cameral

În 23 martie 2019, iubitorii muzicii de cameră au avut privilegiul de a asista la un eveniment de marcă desfăşurat în Sala mică a Ateneului Român. Protagoniştii manifestării artistice: **Diana Moş** - vioară, **Marian Movileanu** – violă, **Mircea Marian** – violoncel şi **Adriana Maier –** pian, fac parte din elita muzicienilor contemporani, cu o bogată experiență în domeniu şi un repertoriu variat, alcătuit din lucrări camerale din principalele epoci creatoare (în care se regăsesc şi numeroase opusuri ale muzicii contemporane). Programul

a cuprins două cvartete cu pian scrise de **Joaquin Turina** şi **Johannes Brahms,** un adevărat regal cameral, oferit spectatorilor cu generozitate şi profesionalism de minunații interpreți.

În deschiderea recitalului a fost prezentat ***Cvartetul cu pian în la minor, op. 67*** de **Joaquin Turina**, lucrare originală, remarcabilă prin frumusețea şi complexitatea discursului muzical. Elaborat fără o tehnică severă de construcție, cvartetul se remarcă prin diversitatea imaginilor muzicale şi prin sentimentele contrastante pe care le evocă; melodiile şi ritmurile poartă trăsături specifice preluate din muzica andaluză, flamenco şi gitană (evoluând adeseori în structuri politonale şi polimodale, cu sonorități inedite, de intensă poezie). Interpreții au evidențiat cu măiestrie bogăția inspirației compozitorului şi particularitățile stilistice ale lucrării. În prima mişcare, *Lento–Andante mosso*, am admirat felul în care aceştia au îmbinat libertatea cu rigoarea într-o interpretare expresivă, caracterizată prin profunzime, rafinament şi sinceritate. Violonistica evoluată, plină de subtilitate şi culoare a **Dianei Moş** s-a îngemănat firesc cu timbralitatea pianului şi cu sonoritatea vibrantă a violei şi violoncelului. Artiştii au realizat un dialog fascinant, cu un caleidoscop de imagini ce aminteau tradiția renascentistă spaniolă, dar şi unele tendințe impresioniste. În mişcarea a doua, *Vivo*, muzicienii au desfăşurat un impetuos discurs instrumental, plin de strălucire şi vigoare, cu efecte dinamice şi timbrale originale, care a încântat auditoriul. Prin contrast, în mişcarea a treia *Andante-Allegretto*, am perceput lirismul ardent şi noblețea sentimentelor transmise. Cum era de aşteptat, secțiunea finală *Allegretto* a instaurat atmosfera

luminoasă, plină de optimism şi vitalitate. Pe parcursul întregii lucrări am admirat calităţile de excepţie ale fiecărui interpret în parte (ca şi timbralitatea specifică a fiecărui instrument), viziunea estetică unitară, comunicarea excelentă din cadrul cvartetului, situată la cotele cele mai înalte. Între muzicienii ansamblului s-a creat nu doar o colaborare fructuoasă, ci o conexiune şi o coeziune cu totul specială.

În continuare, am ascultat ***Cvartetul cu pian nr. 1, în sol minor, op. 25*** de **Johannes Brahms**, capodoperă a creaţiei de gen. Remarcabilă prin originalitatea formei şi bogăţia discursului muzical, lucrarea cucereşte în mod egal interpreţii şi publicul. Între prima mişcare *Allegro* (în formă de sonată) şi a treia, *Andante con moto* (în formă de lied), compozitorul introduce un *Intermezzo. Allegro ma non troppo-Trio. Animato,* impresionant prin bogăţia şi autenticitatea sentimentelor transmise. În mişcarea a IV-a, *Rondo alla Zingarese. Presto*, autorul evocă spiritul improvizatoric al muzicii lăutăreşti maghiare. În demersul artistic, interpreţii au reliefat cu profesionalism şi fantezie inventivitatea melodică, pregnanţa ritmică şi arta diversificării tematice realizată de Brahms. Au evidenţiat cu măiestrie frumuseţea fără egal a muzicii splendidei introduceri, precum şi anticiparea expresivă a temelor. Am admirat nobleţea expresivă a temelor lirice, ca şi originalitatea cu care a fost marcat ritmul de marş eroic (în trei timpi) din cadrul mişcării lente. Finalul plin de vervă şi strălucire a fascinat publicul prin coloritul "alla zingarese", prin insolitul imaginilor sonore, prin turnurile melodice capricioase, prin varietatea formulelor ritmice (când frenetice, când pătimaşe), prin schimbările de tempo şi flexibilitatea discursului muzical.

Toate acestea au fost posibile graţie excelentei înveşmântări expresive şi sentimentelor incandescente transmise de muzicienii generoşi şi experimentaţi, înzestraţi cu har şi pasiune. **Diana Moş** şi-a respectat şi cu această ocazie statutul de lider al ansamblului ***Profil***; cu autoritatea şi experienţa acumulate în domeniul cameral, a coordonat cu măiestrie şi profesionalism prestaţia artistică a cvartetului. Cum se ştie, în cazul muzicii de cameră excelenţa se obţine prin colaborarea tuturor membrilor ansamblului. De aceea, se cuvine să menţionăm cu stimă şi admiraţie contribuţia tuturor membrilor cvartetului: **Adriana Maier,** cu dezinvoltura şi arta pianistică spectaculoasă şi cu numeroase apariţii de succes pe scenă; **Marian Movileanu**, experimentat violist, apreciat în toate concertele (ca membru al Filarmonicii bucureştene şi al ansamblului ***Profil***), **Mircea Marian,** violoncelist cu formaţie complexă, membru al Orchestrei de Cameră Radio şi al ansamblului ***Profil***, mereu atent la detalii. Interpreţii au întruchipat cu fantezie şi creativitate poveşti cuceritoare despre oameni, despre speranţele şi idealurile lor îndreptate spre bine, frumos şi adevăr. Seara magică de la Ateneu a demonstrat actualitatea concepţiei lui Hector Berlioz conform căreia: "Muzica este în acelaşi timp un sentiment şi o ştiinţă; ea cere celui care o cultivă, interpret sau compozitor, o inspiraţie naturală şi cunoştinţe care nu se dobândesc decât prin studii profunde şi meditaţii".

Carmen MANEA

Colegiul Dinu Lipatti din Bucureşti 70 de ani

În anul 1949, un grup de entuziaşti muzicieni condus de profesorul şi fagotistul Emil Bîclea deschidea porţile primei instituţii de învăţământ preuniversitar muzical din Bucureşti şi din ţară: Şcoala de Artă, actualul Colegiul Naţional de Arte "Dinu Lipatti". De atunci, timp de şapte decenii, instituţia care se află şi astăzi în acelaşi sediu din strada Principatele Unite nr. 63, a servit arta muzicală românească prin contribuţia adusă la şlefuirea unora dintre cele mai importante personalităţi autohtone care au cucerit lumea, după ce au beneficiat de îndrumarea unor profesori excepţionali precum Filaret Barbu, Marta Paladi, Victor Giuleanu, Ana Pittiş, George Manoliu, Maria Şova, Dan Cumpătă, Viorel Cosma, Fănică Luca, ş.a.

La ceas aniversar, actuala conducere a liceului împreună cu profesorii care activează în cadrul instituţiei pentru a asigura perfecţionarea noilor generaţii de artişti, a organizat un concert aniversar menit a marca momentul jubiliar în modalitatea cea mai familiară unor muzicieni: pe scenă prin însăşi muzica pe care o interpretează. Astfel, pe 24 martie, la câteva zile după împlinirea a 102 de la naşterea patronului spiritual al colegiului, pe scena Ateneului Român elevii şi profesorii ne-au oferit un program muzical complex în care au fost prezenţi inclusiv foşti absolvenţi astăzi nume binecunoscute publicului. Început cu intonarea imnului liceului, *Vivat muzica!* (realizat de profesorii Valentin Mandric şi Tudor Paladi, şi prezentat în primă audiţie în noua variantă pentru cor şi orchestră de suflători), concertul a prilejuit asistenţei selecte prezente în sală întâlnirea cu trei dintre ansamblurile Colegiului "Dinu Lipatti". Mai întâi i-am putut aplauda pe membrii Corului Colegiului, pregătit de prof. Lăcrămioara Pauliuc, care ne-au reamintit prin lucrarea *Festival Sanctus* de John Leavitt de spiritul corurilor nord-americane, pentru ca apoi Orchestra de suflători condusă de prof. Marcel Peţanca să încânte publicul cu trei momente ce au evocat trei lumi diferite: *Cavaleria uşoară* de Franz von Suppé, o fulgurantă imagine a perioadei romantice, *Valurile Dunării* de Iosif Ivanovici, o frumoasă incursiune în România de altă dată, *Ariile din Muntenia* de Alfred Mendelsohn, un moment ce a amintit sonorităţile tipice folclorului românesc foarte bine reliefate şi de solo-ul susţinut de tânărul clarinetist şi saxofonist Geani Busnea. Au urmat apoi două apariţii ale unor foşti absolvenţi ai Colegiului, deveniţi astăzi nume de referinţă în arta interpretativă românească: pianistul Viniciu Moroianu ce a reamintit prin *Preludiul* de Dinu Lipatti şi *Preludiul în do diez minor* de Tudor Dumitrescu de valoroasa şcoală pianistică din cadrul liceului, şi violonista Cristina Anghelescu, cu o interpretare de excepţie a *Dansului spaniol* de Manuel de Falla, alături de Viniciu Moroianu. De asemenea, chiar dacă nu pe scenă, în cadrul evenimentului au fost prezenţi şi alţi iluştri absolvenţi ai Colegiului precum violoncelistul Marin Cazacu, pianistul şi dirijorul Iosif Ion

Prunner, compozitorul Adrian Iorgulescu sau harpistul Ion Ivan Roncea, care prin micro-interviurile filmate de prof. Loredana Baltazar şi-au făcut cunoscute amintirile ce îi leagă de Colegiul Dinu Lipatti.

Cel de-al treilea şi poate cel mai amplu ansamblul al liceului sărbătorit, Orchestra Simfonică la pupitrul căreia s-a aflat entuziastul dirijor Andrei Ştefan Racu, şi-a început evoluţia scenică prin prezentarea unei variante dinamice şi de bun nivel tehnic a primei părţi a *Simfoniei a V-a* de Beethoven, în care am putut observa remarcabila calitate intonaţională a viitorilor muzicieni aflaţi încă la ceasul importantelor acumulări. A urmat o frumoasă incursiune în lumea pop-opera realizată alături de membrii formaţiei Distinto (Octavian Dobrotă, Mihai Radu şi Marius Olteanu) prin piesele *O sole mio* şi *Funiculi, funicula*, pentru ca finalul concertului să reunească Orchestra şi Corul Colegiului în secvenţele *Dies Irae*, *Confutatis* şi *Lacrimosa* din *Recviemul* mozartian, într-o variantă interpretativă realizată sub bagheta profesorului Nicolae Racu, şi apoi în *Carmina Burana* de Carl Orff, pagină ce a încheiat concertul într-o manieră convingătoare din punct de vedere al confirmării anumitor calităţi pe care le au elevii Colegiului Dinu Lipatti şi pe care aceştia şi le pot perfecţiona în cadrul parcursului lor educativ.

Terminat în sonorităţile *Marşului lui Radetzsky* de Johann Strauss-tatăl, concertul jubiliar a reprezentat un moment de frumoasă comuniune între generaţiile de absolvenţi, profesori şi actuali elevi ai Colegiului Naţional de Arte "Dinu Lipatti", dar şi un nou prilej de recunoaştere a valorii şi importanţei pe care o are liceul prin diplomele de excelenţă acordate instituţiei şi conducerii acesteia de către conducerea Ministerului Educaţiei Naţionale şi a Inspectoratului Şcolar al Municipiului Bucureşti, care au fost prezente la sărbătoarea Colegiului şi a ceea ce profesorii, elevii şi părinţii numesc cu mândrie familia extinsă Lipatti.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Concertul Orchestrei simfonice UNIVERSITARIA

Duminică 24 martie 2019, Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti a organizat la Ateneul Român concertul inaugural al Festivalului acestei instituţii de artă, ediţia a XI-a.

Cu supratitlul ***CHEI***, Festivalul Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti a avut deschiderea cu orchestra de studenţi **Universitaria**, cu participarea venerabilului maestru, dirijorul Ilarion Ionescu-Galaţi şi a extraordinarei violoniste soliste Diana Jipa.

Publicul era format în cea mai mare parte din studenţi şi cadre didactice de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, de la Institutul de Arte Plastice, de la Institutul de Teatru şi de la Universitatea Bucureşti.

Ceea ce s-a impus din primul moment atenţiei, a fost calitatea de cert nivel profesional a studenţilor din orchestră – la corzi, la instrumentele de suflat de lemn şi de alamă, la harpe şi la percuţie – fără nimic scolastic sau cu vreun complex de o natură sau alta. Mi-am amintit astfel, ascultându-i, de celebrul citat din *Cidul* de Corneille, care spune că *valoarea nu aşteaptă numărul anilor*.

Cu o astfel de admirabilă tonalitate instrumentală de ansamblu, cu tinereţea implicită şi cu talentul fără reproş, orchestra Universitaria a fost un partener compatibil cu vasta cultură muzicală şi cu ampla experienţă dirijorală a maestrului Ilarion Ionescu-Galaţi, care în *Simfonia a V-a* de Beethoven a făcut o foarte interesantă turnură a acestei capodopere până la expesia ei originală, dramatică şi tragică în partea I-a, vocală şi imnică în partea a II-a, misterioasă şi temătoare în scherzo şi cu toată iruperea şi izbcnirea în victoria de spirit, în victoria de culminaţii de aspiraţii umane superioare şi în celebrarea crezului că Omul se poate desprinde în asimptote de precaritatea lumii înconjurătoare.

In continuare, *Havanaise pentru vioară şi orchestră* de Saint Saëns şi *Fantezia pentru vioară şi orchestră pe teme din opera Carmen de Georges Bizet* de Pablo de Sarasate, piese de mare virtuozitate, au strălucit în Marea Sală a Ateneului Român în interpretarea excepţionalei soliste Diana Jipa, care a creat instantaneu impresia certă că ne aflăm la o gală remarcabilă, la un important festival muzical internaţional. Şi arăt acum – cu toată convingerea – că arta ei interpretativă şi ştiinţa înaltă asupra violinei se încadrează în cele mai frumoase şi mai mari reuşite care există acum în lume.

Diana Jipa lucrează cu o fină sensibilitate atât pe tastieră cât şi în efectul de arcuş. Sunetele sale au strălucirea de cristaluri scumpe şi policrome în marea de lumină. Impetuozitatea ei pe instrument are o delicateţe constantă. Splendoarea sunetului său este aceeaşi atât în cantilenă cât şi în pasajele de virtuozitate.

Cu aceeaşi nobleţe interpretativă minunată, Diana Jipa a acordat ca bis – la cererea insistentă a publicului – *Sonata a 6-a, op.27, pentru violină solo* de Eugène Ysaÿe, lucrare rareori abordată datorită problemelor tehnice şi expresive de mare dificultate.

Ultima piesă din program, cântată cu toată frenezia de orchestra Universitaria, a fost celebrul *Bolero* de Maurice Ravel. Maestrul Ilarion Ionescu-Galaţi a realizat o versiune interpretativă în spiritul şi litera acestei creaţii, anume că avem aici un dans, un balet, un poem coregrafic şi nu doar proliferarea melopeii cum fac marea majoritate a şefilor de orchestră, unii chiar dintre cei mai mediatizaţi pe plan internaţional.

Maestrul Ilarion Ionescu-Galaţi a evidenţiat în clar o multitudine de frumuseţi din orchestraţie, şi totul până acolo

Diana Jipa

unde, în anumite momente, am avut certa impresie că aud pentru prima oară această lucrare.

Este acum locul să apreciez în mod deosebit succesul Rectoratului şi Consiliului universitar al Universităţii Naţionale Muzică din Bucureşti la conturarea concepţiei de program şi pentru organizarea excelentă şi într-o admirabilă ambianţă a acestui concert care a dat măsura şcolii superioare de muzică din Capitală situându-se la înaltul nivel al formaţiilor artistice profesioniste şi cu stagiuni complete.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Leo Hussain/ Mozart/ Mahler

într-o Vineri, 29 martie, la Ateneul Român
W.A. Mozart: *Missa Încoronării*, KV 317
Gustav Mahler: *Simfonia nr. 5, în Do diez major*
Soliști: Veronica Anușca, Antonela Bârnat, Nicolae Simonov, Ștefan Lamatic
Orchestra Simfonică și Corul Filarmonicii „George Enescu" (maestru de cor: Iosif Ion Prunner)
Dirijor: Leo Hussain

De mai mulți ani, Leo Hussain, dirijorul primului *Œdipe* de la Covent Garden, a devenit o prezență obișnuită și îmbucurătoare pe podiumul orchestrelor din București, dar și dirijând operă, cu mare succes. Un superb *Gurre-Lieder* de Schoenberg la „Enescu", în 2013, urmat la ediția 2015 de un *Wozzeck* incandescent și de un tensionat *Œdipe* la Opera Națională București sunt momentele cele mai memorabile. În

Leo Hussain

anii următori, dirijorul britanic a fost invitat de câteva ori să dirijeze Orchestra Națională Radio. Iată-l acum, în stagiunea 2018-19, debutând și ca invitat al Filarmonicii. După un prim concert în Ianuarie, cu un program Mozart și Mahler, cu care a lăsat o impresie excelentă, Leo Hussain a revenit la sfârșitul lunii Martie cu muzica acelorași compozitori.

E adevărat că legătura dintre *Missa încoronării* și *Simfonia nr. 5* e dificil de stabilit, poate doar în ceea ce privește relația complicată a lui Mahler cu credința, pentru că atmosfera pe care o creează cele două compoziții este complet diferită, dar ambele lucrări stârneau așteptări și curiozități. Odată pentru că muzica sacră a lui Mozart a devenit în timp o specialitate a orchestrelor baroce, cu efective reduse cântând la instrumente de epocă, adică exact opusul standardului de la Ateneu, pe de altă parte pentru că *Simfonia nr. 5* de Mahler are dificultățile ei, nu doar tehnice, ci și de interpretare.

Krönungsmesse a fost compusă de un Mozart tânăr, de numai 23 de ani, încă rezident la Salzburg, o messă festivă și scurtă, ba chiar fără să fi fost comandată cu ocazia unei încoronări, ci pentru o Duminică pascală. Abia după moartea lui, lucrarea a început să fie prezentată în timpul unor ceremonii regale, adăugându-i-se în timp numele pe care-l poartă astăzi. E o capodoperă: frazele muzicale se suprapun perfect peste text, fără repetiții forțate ale cuvintelor, iar sensul acestora este înnobilat de sunet, construind un discurs de o măreție delicată.

La Ateneu, orchestra a fost redusă la efectivul uneia de cameră, ba chiar renunțându-se și la tromboni, în timp ce corul a rămas la dimensiunile maxime, ceea ce părea să conducă la un dezechilibru sonor evident. Însă Leo Hussain a reușit să mențină balansul sonor în limite acceptabile, păstrând un ritm alert și degajat mai ales în primele două părți (*Kyrie* și *Gloria*). Pe măsură ce timpul trecea, problemele inevitabile de claritate a dicției corului au început să fie tot mai prezente; de exemplu, în reluarea finală a versului *Dona nobis pacem*, n-ai fi putut recunoaște versurile nici dacă le-ai fi avut tipărite în fața ochilor. Nu e o tragedie, și în înregistrările anilor '60-'80 se auzea la fel (Karajan - un exemplu), e doar un anacronism.

Soliștii au fost plasați între cor și orchestră, cu un moment interesant atunci când soprana a venit lângă dirijor pentru a cânta *Agnus Dei*. Soluția a contribuit la omogenitatea sonoră a întregului ansamblu și la eliminarea derapajelor teatral-operatice, costul fiind că tânărul bas Ștefan Lamatic, o voce foarte frumoasă de altfel, să fie acoperit de cor în *Gloria* și *Credo*. Veronica Anușca a avut însă prim planul, *Agnus Dei* al ei fiind un amestec de pietate și fervoare, într-o piesă muzicală de o frumusețe care înseninează pe oricine ar asculta-o.

În partea a doua a concertului, Hussain a abordat *Simfonia nr. 5* a lui Mahler după toate tendințele moderne de interpretare. Mahler a compus-o în aceeași perioadă cu *Kindertotenlieder (Cântece pentru moartea copiilor)* și în timp ce sănătatea sa era precară. Astfel, tentația de a exagera caracterul funebru al marșului din prima parte e mare pentru dirijori, însă Hussain i-a rezistat, păstrând bunul gust ca primă valoare a interpretării. O atitudine lăudabilă, repetată și în celebrul *Adagietto* din partea a patra, în care măsura și atenția la detalii au primat.

Partea a treia ridica cele mai mari dificultăți, pentru că aici sunt evidențiați cornii, nu numai prin solo, ci și în ansamblu, pentru lungi perioade de timp. În plus, șeful de partidă lipsea din acest concert. De altfel, partida de corni a fost amplasată diferit față de tradiția bucureșteană, nu în fața restului alămurilor (tromboni, trompete, tubă), în dreapta scenei, ci în rând cu „lemnele", astfel încât sunetul acestor instrumente să fie emis spre exteriorul scenei, în stânga. Sorin Lupașcu este cel căruia i-a revenit partea solistică și a dat dovadă de bravură, cântând corect și eficient. Problemele tehnice au venit din zona percuției, uneori în afara ritmului impus de dirijor.

În general, *Simfonia* a fost reușită, cu toate că impresia unei anumite cumințenii în interpretare a plutit mereu în aer, chiar și după aplauzele entuziaste ale publicului.

Acest concert fost un nou moment de bună calitate, confirmând încă o dată că stagiunea 2018-19, începută pe o temă a Centenarului României (și a dublei aniversări a Filarmonicii și a clădirii Ateneului Român), este una ieșită din comun, la un nivel de excelență artistică susținut. Ba chiar aș putea afirma că este cea mai reușită stagiune din perioada postcomunistă, prin numărul mare de invitați de valoare. Pentru că, alături de prezența catalizatoare a lui Christian Badea, Ateneul a adus public pentru concertele lui Christian Zaccharias, Elisabeth Leonskaya, Mischa Maisky, David Grimal, Khatia Buniatishvili sau Leo Hussain, dar și pentru tinerii Daniel Ciobanu sau Anna Fedorova.

E principalul argument care stă în apărarea dlui Andrei Dimitriu, directorul general al Filarmonicii George Enescu despărțindu-se de instituție la capătul acestei stagiuni, în urma unei evaluări defavorabile a ministerului culturii pentru activitatea din anul 2018.

Alexandru PĂTRAȘCU

Dirijorul Ciprian Țuțu și Corul Academic Radio

Concertul de joi, 7 martie a.c. (ora 19) din Sala Radio s-a putut constitui într-o nouă bornă înscrisă pe linia evolutivă pe care s-a angajat, în ultimii 3 ani, Corul Academic Radio, adică perioada de timp în care la conducerea muzicală a prestigiosului ansamblu coral se află tânărul muzician Ciprian Țuțu. Acest ultim concert a avut drept motto titlul unei interesante piese semnate de Lili Boulanger, *Hymne au Soleil* și a propus un repertoriu de compozitori (majoritari) francezi, gândit doar pe texte în limba franceză inclusiv în cazul creațiilor semnate de autori aparținând unor alte spații culturale decât a celui francez.

Debutul l-a făcut un important nume al componisticii franceze a secolului XX, Darius Milhaud (*Quatrains valaisans*), un mânuitor remarcabil și al ansamblului coral.

A urmat o bijuterie purtând semnătura primului compozitor modern al lumii, Claude Debussy, *Dieu! Qu'il le fait bon regarder!*, lucrare prezentată cu flexibilitatea muzicală specifică celui care a inclus-o în ciclul său *Trois chansons de Charles D'Orleans*, pe care am regretat că nu l-am audiat integral.

8 chansons françaises este fără îndoială o capodoperă a lui Francis Poulenc și ceea ce am auzit în concert a fost o versiune demnă de etichetarea făcută acestui ciclu! Dirijor și cor, într-o comuniune impecabilă, au urmărit permanentele schimbări ale stărilor muzical-emoționale, sărind cu uimitoare versatilitate de la o atmosferă meditativă sau gravă către un sprințar scherzo sau un alert discurs optimist etc.

Calme des nuits op.68 nr.1 de Camille Saint-Saëns și *Les djinns op.12* de Gabriel Fauré poate nu sunt capodoperele celor doi compozitori francezi dar au stârnit emoții reale în sufletele celor aflați în audiență prin lectura lor atentă și bine diferențiată stilistic.

Florent Schmitt, un compozitor aproape uitat astăzi, este pe afiș mai degrabă prin eforturile sale de a se alinia grupului celor șase dar și prin unele realizări merituoase. Din ciclul *A contre-voix* am audiat o lectură sensibilă a piesei *Retour à la terre*.

Un nou briliant produs de un secol XX atât de bogat al muzicii franceze: *Nicolette* din ciclul *Trois chansons* de Ravel. Este un portret muzical încântător făcut unui personaj teribil de simpatic, cu căldura și pătrunzătoarea intuiție a marelui continuator al lui Debussy. Versiunea oferită a fost bună dar consider că o libertate mai mare (mai ales în planul agogic), o spontaneitate mai accentuată ar fi adus un plus de farmec acestei mini (ca dimensiune!) – capodopere.

O scurtă întoarcere către trecutul îndepărtat al muzicii corale franceze ne propune o citire vie, pulsând de dinamism al unei lucrări de data asta, renascentiste, *Il est bel et bon* de Pierre Passereau. Un intermezzo relativ modest propus de *La nuit en mer* din ciclul *Trois chansons bretonnes* de Henk Badings ne conduce către un important nume, Paul Hindemith și ciclul său *Six Chansons*: o muzică germană, cu discrete „note" franceze oferite de textul scris în limba lui Anatole France. „Mixtura" este de bună calitate și pana versată a compozitorului saxon conduce polifonii și omofonii cu binecunoscuta-i îndemânare, așa cum și mâna sigură și muzicală a dirijorului ghidează ferm dar cu înțelegere corul prin această muzică deseori sofisticată.

Leonard Bernstein și drama *The Lark (L'Alouette)* de Jean Anouilh au fost prezenți în concert cu 3 Coruri franceze din muzica de scenă la mai înainte menționata lucrare a cunoscutului scriitor francez și au beneficiat și de contribuția substanțială și convingătoare a actriței Letiția Vlădescu. Am remarcat „fața serioasă" a celebrului dirijor-compozitor american în pagini muzicale de calitate, foarte bine abordate de dirijor și cor.

„Șlagărul" lui Giovanni Martini / ar. Goff Richards, *Plaisir d'amour* a trezit în toți cei prezenți în sală sentimentul specific piesei respective, o contradicție teribilă între pesimistele afirmații ale textului și frumusețea consolatoare a liniei melodice! Ce simplu pare a fi!

Piesa motto a serii (în aranjamentul lui Dan Stoenescu) – o lucrare de calitate parcursă cu multă înțelegere muzicală de interpreții de pe scenă.

În fine, un final de Grand Opéra, *L'Heure s'envole* din *Romeo și Julieta* de Charles Gounod (ar. Dan Stoenescu) încheie fericit un adevărat Concert Eveniment în care am putut admira un Cor Academic Radio propunând sonorități tot mai îngrijite și eficiente, demonstrând o maleabilitate în creștere și o disponibilitate sporită sub raport stilistic.

foto: Alexandru Dolea

Nu putem omite intervențiile solistice de calitate ale sopranei Alina Bosovici, mezzosopranei Alina Georgescu, tenorilor Giuliano Ghelasă și Cristian Paraschiv, baritonului Cornel Popușoi precum și a lui Liviu Ofițeru (percuție) și a pianiștilor Carmen Săndulescu și Dan Stoenescu.

Dirijorul Ciprian Țuțu a demonstrat odată în plus că este un remarcabil muzician, serios, excelent profesionist, dispunând și de o sensibilitate muzicală deosebită. Poate uneori natura sa, fundamental introvertită, îl face să „înflorească" mai greu; nu este neapărat un păcat, din contră, este mult preferabil „reversului medaliei". Totuși, în anumite momente se poate decide să se desfășoare cu o tentă de expansivitate sporită în care controlul de sine nu trebuie să dispară (și sunt convins că la el nu va dispărea niciodată!). Găsesc un motiv în plus de apreciere a acestui dirijor deosebit în alcătuirea repertoriului, centrat pe o idee originală și propunând o largă majoritate de piese de bună și foarte bună calitate, cântate rar sau necântate în limitata lume corală autohtonă.

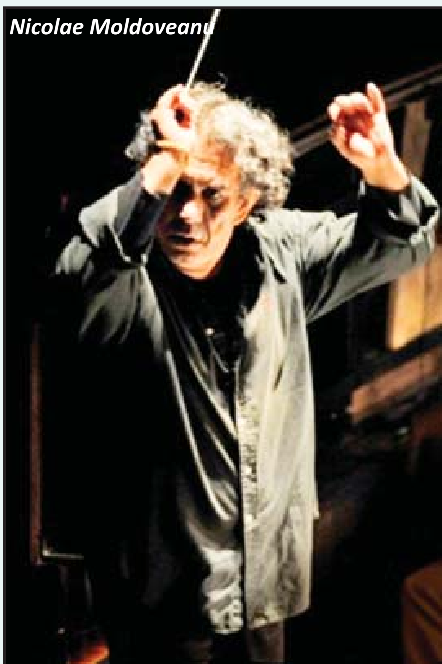
Viitorul sună bine (și la propriu și la figurat) pentru acest binom fericit în curs de consolidare (Ciprian Țuțu, Corul Academic Radio). Așteptăm cu maxim interes ceea ce va urma, întrucât această poveste este cu ...á suivre!

Dan BUCIU

Nicolae Moldoveanu/ Răzvan Suma/ ONR

În cadrul proiectului cultural Sezonul România-Franța, pe scena de concert a Sălii Radio s-a desfăşurat în 8 martie 2019 un eveniment muzical de anvergură. În compania Orchestrei Naționale Radio s-au aflat dirijorul Nicolae Moldoveanu şi violoncelistul Răzvan Suma, distinşi muzicieni cu performanțe unanim recunoscute. Programul a cuprins lucrări reprezentative din creația românească şi franceză; deoarece pe 8 martie s-au împlinit 150 de ani de la moartea compozitorului Hector Berlioz, muzicienii au decis să-l omagieze prin intermediul uneia dintre capodoperei sale: *Simfonia fantastică*.

În deschidere a fost interpretată *Rapsodia română nr. 1 în La major, op. 11* de George Enescu, lucrare aflată în repertoriul numeroaselor ansambluri de pe toate meridianele lumii. Varianta plină de prospețime, de vervă şi fantezie realizată sub bagheta maestrului Nicolae Moldoveanu, probează teoria capodoperei prezentată de Mihail Dragomirescu (preluată şi de Tudor Vianu), conform căreia emoția estetică provenită de la o capodoperă se purifică şi se intensifică cu trecerea timpului. Capodopera rămâne veşnic nouă, prin infinitatea de nuanțe ce urmează să fie dezvăluite în viitor. Acest lucru a fost demonstrat convingător de dirijorul Nicolae Moldoveanu şi Orchestra Națională Radio, care au realizat cu măiestrie detaliile, pe care le-au integrat firesc în construcția unitară. Originalitatea s-a manifestat pe tot parcursul prestației artistice, de la rafinamentul expresiv şi agogic cu care a fost redată tema inițială (*Am un leu şi vreau să-l beau*), până la apoteoza finală plină de optimism şi impetuozitate, care aduce în prim plan *Ciocârlia*. Interpretarea s-a remarcat prin varietatea imaginilor muzicale, prin dozarea subtilă a dinamicii şi agogicii, prin pregnanța ritmică, prin reliefarea timbralității diverselor instrumente (sau grupuri de instrumente), prin vitalitate, elan şi strălucire.

Nicolae Moldoveanu

În continuare, am ascultat *Concertul nr. 1 în la minor pentru violoncel şi orchestră,* op. 33 de Camille Saint-Saëns, în care, în postură solistică a evoluat violoncelistul Răzvan Suma. Creația concertantă deosebit de complexă se remarcă prin noblețea expresivă şi originalitatea construcției. Elaborat în anul 1872 în formă monopartită, concertul solicită din partea solistului multă experiență, precum şi o artă instrumentală de cel mai înalt nivel. Aceste calități şi multe altele au fost evidențiate în prestația entuziasmantă a violoncelistului Răzvan Suma. De la cantabilitatea sensibilă, la tumultul expresiv şi la virtuozitatea fără egal a pasajelor de anvergură instrumentală, interpretul a înveşmântat timbrul violoncelului cu multe fațete, corespunzând ideilor şi temelor romantice generoase din secțiunile lucrării: *Allegro non troppo, Allegro con moto, Tempo primo*. Ceea ce impresionează în interpretarea lui Răzvan Suma este participarea intensă în cadrul demersului artistic, transmiterea sentimentelor ardente, precum şi exprimarea firească, directă a mesajului muzicii. Succesul său s-a datorat şi colaborării excelente cu dirijorul şi orchestra, care l-au susținut, l-au urmărit cu multă atenție şi au realizat cu acesta un dialog cuceritor. La bis, solistul a interpretat o lucrare originală din repertoriul dedicat violoncelului - *Capriciul nr. 4* de Nikolai Bukinik -, ce a valorificat plenar măiestria şi arta sa interpretativă.

În partea a doua a programului, publicul a avut ocazia să asculte o versiune de excepție a capodoperei lui Hector Berlioz: *Simfonia fantastică, opus 14*. Elaborată în 5 mişcări, în anul 1830, lucrarea de ample dimensiuni constituie un model strălucit de muzică programatică. Simfonia înmănunchează cu fantezie idiomurile: narativ, liric, dramatic şi reflexiv; în acelaşi timp, lucrarea oferă o sinteză inedită a muzicii, poeziei şi picturii. Pe parcursul celor 5 mişcări – *Visuri şi pasiuni* (în formă de sonată), *Un bal* (scherzo), *Scenă câmpenească* (lied), *Marşul spre supliciu* (marş burlesc şi lugubru) şi *Visul unei nopți de sabat* (rondo) -, compozitorul reuşeşte să transforme un motiv muzical (aşa-zisa ”idee fixă”) în funcție de stările sufleteşti pe care doreşte să le sugereze.

Am admirat viziunea complexă şi unitară a dirijorului Nicolae Moldoveanu, măiestria, autoritatea profesională şi experiența incontestabilă a acestuia, precum şi rezultanta ei de excepție, prin intermediul interpretării realizate de orchestră. Prestația de înalt nivel a artiştilor de pe scenă a reliefat melodicitatea şi noblețea temelor lirice, pregnanța ritmică şi ineditul înlănțuirilor armonice, caracterul original al fiecărui tablou muzical în parte. Publicul a apreciat gradarea plină de subtilitate a nuanțelor, realizarea culminațiilor, caracterul monumental şi timbralitatea specifică a diferitelor instrumente. Prin intermediul gesticii sale expresive, sugestive şi eficiente, dirijorul a realizat cu multă fantezie secvențele cantabile, cu caracter poetic ori dansant din primele mişcări, aflate în contrast cu tensiunea şi paroxismul scenelor din ultimele două mişcări. Lucrarea monumentală s-a încheiat prin intonarea maiestuoasei secvențe gregoriene *Dies Irae*, care a încununat o seară muzicală de excepție. Receptivitatea şi entuziasmul publicului ne-a amintit cuvintele lui Berlioz: ”Muzica este arta de a emoționa prin combinații de sunete oameni inteligenți şi dotați cu o ureche specială şi experimentată”. Concertul, care a fost preluat şi retransmis prin intermediul Uniunii Europene de Radio a demonstrat nivelul foarte înalt al artei interpretative româneşti, precum şi opțiunea pentru repertoriul cu adevărat valoros.

Răzvan Suma

Carmen MANEA

Gabriel Bebeşelea/ Horia Mihail/ ONR

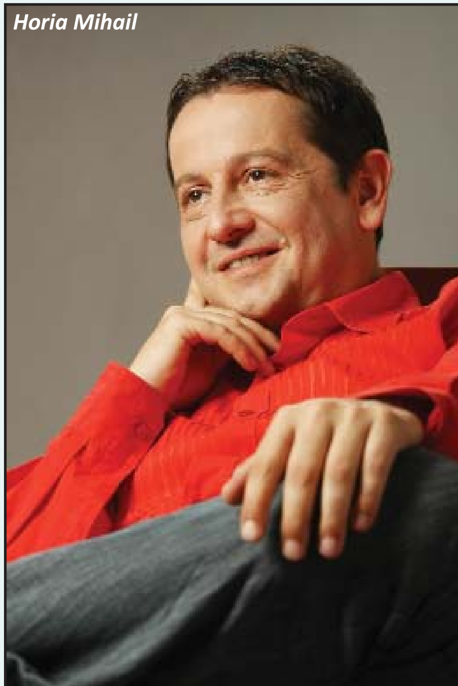
Sub bagheta dirijorului Gabriel Bebeşelea, în 15 martie 2019, Orchestra Națională Radio a susținut un concert simfonic de înaltă ținută artistică. În postură solistică a evoluat pianistul Horia Mihail, bine cunoscut publicului românesc şi internațional pentru performanțele sale interpretative şi pentru numeroasele proiecte culturale în care este implicat şi pe care le onorează cu succes. Repertoriul a fost alcătuit din creații valoroase ale muzicii româneşti şi universale. Ne-am bucurat ca la o saptămână distanță de la concertul simfonic din 8 martie, când a fost interpretată *Rapsodia nr. 1, opus 11* de George Enescu, să ascultăm o altă creație reprezentativă a ilustrului compozitor: *Suita nr. 2 în Do major pentru orchestră, opus 20*. Lucrarea a fost prezentată în debutul evenimentului, beneficiind de o prestație artistică pe măsura frumuseții şi valorii muzicii. Elaborată în anul 1915, în stil neoclasic, *Suita nr. 2* de George Enescu este alcătuită din 6 părți, purtând titlurile: 1. *Ouverture*; 2. *Sarabande*; 3. *Gigue*; 4. *Menuet grave*; 5. *Air*; 6. *Bourée*. Lucrarea, care ne duce cu gândul la vechea suită franceză, este scrisă în conformitate cu cerințele şi tehnica modernă a secolului XX, purtând amprenta inconfundabilă şi rafinamentul stilului componistic enescian. Alături de cei prezenți la concert, am apreciat versiunea e excepție realizată de Gabriel Bebeşelea la pupitrul Orchestrei Naționale Radio. Cu o gestică elegantă şi sugestivă, dirijorul a creat o originală sinteză caracterizată prin: rafinament, fantezie, simplitate, noblețe expresivă şi autenticitate.

Gabriel Bebeşelea

Programul a continuat cu *Concertul nr. 1 în fa diez minor pentru pian şi orchestră, opus 1* de Serghei Rahmaninov, creație de anvergură instrumentală care se află în repertoriul pianiştilor de pe toate meridianele. Grație harului şi experienței acumulate, pianistul Horia Mihail realizează un deziderat greu de atins: unitatea dintre gândirea muzicală, viziunea estetică şi execuția instrumentală propriu-zisă. În cazul său, virtuozitatea şi exuberanța sonoră se află în slujba expresivității muzical-poetice şi a mesajului transmis de autor. Predilecția pentru muzica lui Rahmaninov - demonstrată prin includerea majorității creațiilor pianistice ale compozitorului rus în repertoriul propriu -, se datorează temperamentului său romantic, artei interpretative complexe şi spectaculoase, precum şi unor afinități elective. Am admirat fantezia şi bogăția imaginilor muzicale evocate cu dezinvoltură şi subtilitate, dar şi arsenalul de mijloace instrumentale folosite pe parcursul celor trei mişcări ale concertului. Pianistul a redat tumultul interior şi cantabilitatea plină de elan din prima mişcare *Vivace*, precum şi profunzimea şi noblețea sentimentelor celei de-a doua mişcări, *Andante cantabile* (care evocă atmosfera magică a nocturnelor). Finalul *Allegro vivace*, a fost un nou prilej de a întruchipa tablouri muzicale pline de fantezie, de exaltare şi vervă, de a realiza un dialog cuceritor cu orchestra. Pe parcursul întregului concert am admirat nivelul înalt al prestației pianistice, precum şi colaborarea excelentă realizată între solist, dirijor şi orchestră. Ca şi în cazul multor concerte create în epoca romantismului, discursul simfonic este deosebit de dens şi elaborat la Rahmaninov. La bis, Horia Mihail a oferit publicului superba miniatură a lui Robert Schumann, intitulată *Visare*, care a evidențiat plenar rafinamentul sonorității şi frumusețea cântului său pianistic.

În partea a doua a programului am ascultat două creații reprezentative ale compozitorului francez Maurice Ravel: *Valses nobles et sentimentales* şi celebrul *Bolero*. Interpretarea lucrărilor lui Ravel a evidențiat fantezia şi măiestria compozitorului în arta orchestrației, precum şi virtuozitatea, rafinamentul şi bunul gust al interpreților. Utilizând mijloace de expresie preluate de la precursori şi de la contemporani, Ravel devine original prin modalitățile de dispunere şi desfăşurare spațială şi temporală a materialului sonor.

Scrise în anul 1911, *Valsurile nobile şi sentimentale* fac trimitere la piesele de gen ale lui Schubert. Lucrarea lui Ravel, caracterizată prin trăsături ale neoclasicismului, dezvăluie în acelaşi timp ipostaza romantică a inspirației autorului. Compozitorul propune o suită alcătuită din 8 piese, 7 dintre acestea fiind valsuri, iar ultima, un epilog. Muzica originală se remarcă prin simplitate şi eleganță, prin transparența sonorităților şi dozarea subtilă a intensităților. În abordarea lucrării, dirijorul a dat dovada experienței şi talentului său autentic; a evidențiat cu măiestrie plasticitatea liniilor melodice, pregnanța ritmică şi ineditul armoniilor, a dozat cu mult rafinament efectele dinamice şi agogice, a evocat atmosfera plină de magie a saloanelor de dans din secolul al XIX-lea. Originalitatea viziunii dirijorale s-a manifestat şi prin prezentarea următoarei lucrări raveliene imediat după valsuri, fără pauză. Elaborat în anul 1928, *Bolero*-ul constituie o adevărată aventură simfonică şi o culme a virtuozității orchestrale. Scrisă la comanda balerinei Ida Rubinstein, muzica se remarcă prin uniformitatea formulelor melodice, ritmice şi armonice. În pofida monotoniei discursului muzical, impresionează acel spectaculos crescendo emoțional care încântă şi cucereşte iremediabil publicul. Se remarcă ingeniozitatea cu care Ravel introduce noi instrumente în aparatul orchestral, pe care le dispune în diverse combinații timbrale. Sonoritatea se îmbogățeşte şi creşte progresiv, atin-

Horia Mihail

gând paroxismul în finalul electrizant. Sub bagheta inspirată a dirijorului Gabriel Bebeşelea, Orchestra Naţională Radio a realizat o performanţă artistică entuziasmantă, la cele mai înalte standarde de profesionalism şi implicare emoţională.

Carmen MANEA

Program Beethoven cu Orchestra Simfonică Radio

Al treilea concert săptămânal din luna martie al Orchestrei Simfonice a Radiodifuziunii Române a fost dedicat titanului de la Bonn. Programul a debutat cu *Concertul în do major op. 15*, lucrare ce deţine situaţia incertă de operă de început, alături de cel în si bemol major, al doilea, op. 19. Acesta din urmă ar fi, de fapt, primul în ordinea elaborării. Oricum, ambele prezintă trăsături care, continuând într-un fel ciclul concertelor haydniene şi mozartiene pentru pian, anunţă un drum nou pentru acest gen. Astfel, regăsim aici coordonate originale ale dialogului dintre solist şi orchestră, cu amprentă simfonică şi dramatică accentuată. Observăm un echilibru şi o sobrietate a volumelor, o strălucire simfonică, admirăm intervenţii dinamice ale solistului. Pe de altă parte, găsim o înnoire a aparatului orchestral, unde intervin constant clarinetul, trompeta, timpanii, cu formule neuzitate încă la acea vreme. Totodată, pe planul structurii, se stabilizează tipologia clasică a concertului alcătuit din trei părţi în succesiunea repede, lent, repede, argument ce justifică voinţa compozitorului de apropia concertul de „marea simfonie". Având în atenţie astfel de consideraţii conjuncturale istorice, am urmărit cu interes deosebit realizarea sonoră a lucrării de către tânărul pianist Florian Mitrea. Multiplu premiat la competiţii internaţionale de mare prestigiu, solistul trăieşte în Marea Britanie din anul 2008, activând concomitent ca profesor la Facultatea de Pian a Academiei Regale de Muzică. Florian Mitrea a parcurs formarea iniţială sub îndrumarea profesoarelor Flavia Moldovan şi Gabriela Enăşescu, la Liceul de Muzică "George Enescu" din Bucureşti.

Ladislau Horváth

Dedicat unei tinere eleve, *Concertul nr. 1 op. 15* poartă atributele invocate de marele poet Goethe, care, întrebat după audiţie, ce părere are despre această muzică, a spus cu privire la tânărul Beethoven că este „concentrat, energic şi sensibil". Despre varianta ascultată în această seară putem spune că a indus energie, luminozitate, forţă, voioşie, optimism. Au impresionat tuşele rafinate, rezolvările subtile, o timbralitate diversă care a întărit aspectul dramatic al dezvoltării, precum şi unele mici libertăţi agogice. Demnă de reţinut a fost şi marea cadenţă, spectaculoasă, originală, menită să dezvăluie publicului calităţile de bravură ale solistului. Partea mediană lentă ne-a fermecat printr-o muzicalitate divină. Dialogul dintre solist şi orchestră a funcţionat perfect. Rămân de neuitat momentele de mare frumuseţe sonoră create de dialogul cu pachetul de suflători. Protagonistul a exploatat pasajele tensionate prin reliefuri explicite pe care apoi le-a scăldat într-un abur de poezie, folosind cu chibzuinţă şi meşteşug pedala de surdină. Partea a treia, rondoul final, a fost dominată de exuberanţă juvenilă, culminând cu furtunoasa cadenţă care a pregătit psihologic sfârşitul ciclului întreg. Solicitat de entuziasmul publicului, artistul a oferit ca supliment partea a treia a *Sonatei op. 13, "Patetica"*. Tumultuoasa desfăşurare a pus în contrast sonorităţile clare, deschise ale tonalităţii do major, proprie concertului, cu do minorul dramatic al Pateticei. În concluzie, o prezenţă puternică prin muzicalitate, discreţie, rafinament. Poate că, în general, a fost puţin prea mult piano, prea multă discreţie, prea multă surdină. Este o viziune actuală, pe care se cuvine să o luăm în consideraţie în estetica interpretării beethoveniene, ca o contrapondere la viziunea ce pune „grifa leului" pe primul plan.

Partea secundă a concertului ne-a oferit o viziune asupra celei de a cincea simfonii. Cunoscută la începuturi prin subtitlul de „Simfonie a destinului", care ar bătea la uşă evocat de motivul principal, lucrarea a fost înţeleasă mai târziu, datorită trecerii din tonalitatea do minor în omonima ei, do major, ca o trecere prin noapte spre lumină, *per aspera ad astra.* Emblemă a personalităţii titanului, simbol al muzicii romantice şi chiar al muzicii în general, în contextul artelor surori, această lucrare are forţa de a ne mişca sufletul la fiecare audiere. Ceea ce a impresionat cu deosebire în varianta prezentă a fost faptul că în mijlocul tumultului, al luptei dramatice, întregul aparat orchestral şi-a păstrat precizia, eficienţa, sudura perfectă în interiorul fiecărui compartiment şi comunicarea tuturor grupelor în cadrul marelui ansamblu. Intervenţiile solistice şi de grup au evidenţiat un compartiment al suflătorilor de mare performanţă. Instrumentele de suflat a fost din nou la înălţime, atât ca tehnică individuală şi ca expresie solistică muzicală, cât şi ca un grup perfect sudat, ca entitate indivizibilă în angrenajul complex al marii orchestre simfonice beethoveniene. Viziunea dirijorului clujean Ladislau Horváth, energic, volubil, stăpânind arta conducerii orchestrei cu ştiinţa intimă şi cu eficienţa violonistului care este, ca formaţie de bază, a imprimat o mişcare rapidă, având o abordare dinamică, modernă. Datorită arderii interne de o intensitate şi autenticitate carte s-au transmis auditorului, simfonia a cincea a sunat proaspăt, vorbindu-ne tuturor, celor prezenţi în sală, precum şi publicului ascultător de la Radio, mesajul de speranţă, solidaritate, înfrăţire şi toleranţă mutuală, mesaj de care suntem atât de însetaţi în perioada actuală!

Florian Mitrea

Lavinia COMAN

Tianyi Lu/ Alexandra Dariescu/ ONR

Sub bagheta dirijoarei Tianyi Lu, Orchestra Națională Radio a prezentat în 29 martie ac, pe scena Radiodifuziunii Române un concert simfonic de înaltă ținută artistică. Repertoriul extrem de divers și ofertant, a cuprins lucrări din creația unor compozitori ai secolelor 19 și 20. Solista serii a fost talentata pianistă Alexandra Dariescu, bine cunoscută publicului pentru performanțele sale artistice internaționale din ultimii ani. În deschiderea programului am ascultat *Skyline* (*Orizont*), prima parte a Simfoniei *Music for a Great City (Muzica pentru un oraș mare)* de Aaron Copland (elaborată în anul 1961); muzica originală și complexă s-a bucurat de o interpretare convingătoare, plină de culoare, de elan și fantezie. Publicul a perceput caracterul eclectic al creației compozitorului american, cu imagini sonore insolite, apropiate de muzica de film, cu inflexiuni de jazz, cu conglomerate sonore ce sugerează zgomotul străzilor, cu formule ritmice complicate, cu contraste dinamice, cu momente agitate și calme (specifice vieții citadine). Prestația artistică a impresionat prin energia transmisă, prin evidențierea temelor originale, prin efectele inedite rezultate din dialogul dintre instrumentele de suflat și percuție, prin ritmica precisă și sugestivă. Ne-am bucurat să ascultăm în același concert lucrări scrise de A. Copland și de profesoara sa Nadia Boulanger (din perioada când americanul și-a desăvârșit studiile de compoziție la celebra Școala de la Fontainbleau). Dirijoarea Tianyi Lu a dovedit cunoașterea temeinică a partiturii și a stilului muzicii lui Copland. A condus Orchestra Națională Radio cu autoritate, cu vigoare și precizie, realizând împreună cu aceasta o versiune cuceritoare și viabilă a lucrării. Din motive legate de durata concertului, nu a putut fi prezentată întreaga simfonie, demers care ar fi asigurat o viziune de ansamblu asupra lucrării.

Tianyi Lu

Programul concertului de la Sala Radio a continuat cu *Fantezia pentru pian și orchestră* de Nadia Boulanger, lucrare elaborată în stil neoromantic, în care a evoluat ca solistă talentata pianistă Alexandra Dariescu. Scrisă în anul 1912, (și prezentată în primă audiție în 1919), lucrarea elaborată într-o arhitectură liberă, amintește trăsăturile fanteziilor romantice, cu precădere a celor scrise de Franz Liszt. Ne referim la contrastul dintre secțiunile lente și cele rapide, la temele generoase, în stil rapsodic, la virtuozitatea instrumentală pe care abordarea ei o presupune. Muzica tumultuoasă, cu numeroase aluzii la creațiile concertante ale lui C. Franck și S. Rahmaninov (structuri acordice generoase, elan sentimental, utilizarea sonorității ”pianului clopot”, a fost redată de solistă cu dezinvoltură și pasiune. Am admirat arta pianistică complexă și evoluată a Alexandrei Dariescu, capacitatea ei de a exprima imagini muzicale și stări sufletești adeseori contrastante, precum și aportul orchestral de mare expresivitate și eficiență. În pasajele de anvergură instrumentală, precum și în momentele lirice, de interiorizare și rafinament, cântul pianistic s-a dovedit capabil de a reda sonorități ample ori diafane și un caleidoscop cuceritor de sentimente. Am apreciat maturitatea și nivelul înalt al interpretării. Calitățile pianistei au fost evidențiate cu măiestrie și consecvență în cadrul dialogului inspirat, plin de patos și dăruire, realizat cu orchestra coordonată cu profesionalism de Tianyi Lu. La bis, pianista Alexandra Dariescu a prezentat fascinanta miniatură *Polichinelle*, scrisă de Heitor Villa-Lobos, care i-a pus în valoare virtuozitatea și varietatea paletei sonore.

În partea a doua a concertului, sub bagheta dirijoarei Tianyi Lu, publicul a avut prilejul să asculte una dintre creațiile cele mai cunoscute și îndrăgite ale lui Antonin Dvořák: *Simfonia nr. 9 în mi minor, op. 95 ”Din lumea nouă”*. Remarcabilă prin originalitatea și frumusețea discursului simfonic, prin varietatea tablourilor muzicale pe care le întruchipează, lucrarea se bucură și astăzi de mare succes pe toate scenele lumii. Admirabil alcătuită, clară, expresivă, vie, cu culminații și momente pline de poezie, simfonia le-a prilejuit interpreților ocazia de a-și manifesta plenar măiestria și creativitatea, de a oferi o variantă fascinantă, ce poate fi integrată în categoria unicatelor. Ascultând cum dialogau diferitele instrumente și compartimente instrumentale, cât de natural prezentau și preluau motive, idei, sau frazele melodice, cum colorau discursul muzical cu splendide nuanțe, îmi imaginam o sărbătoare populară plină de culoare și exuberanță, îngemânând melodii, ritmuri și sonorități americane. Cele patru mișcări, ale capodoperei lui Dvořák – *Adagio. Allegro molto; Largo; Molto vivace; Allegro con fuoco* -, dezvăluie o varietate impresionantă de imagini muzicale și de semnificații, care sugerează, elanul sentimental, optimismul, melancolia și grația sublimă, prospețimea, verva, bucuria explozivă.

Alexandra Dariescu

La pupitrul orchestrei, Tianyi Lu a impresionat prin realizarea calitativă a detaliilor, a continuității discursului muzical, a contrastelor sonore și expresive. Finalul simfoniei, remarcabil prin ideile originale, prin varietatea sonoră, prin fantezia și impetuozitatea derulării evenimentelor, a încununat o prestație artistică de înalt nivel, care s-a bucurat de aplauzele entuziaste ale spectatorilor. Protagoniștii manifestării artistice au transmis pubicului farmecul inegalabil al muzicii prin intermediul unui fluid însuflețit, plin de generozitate și pasiune. Concertul de la Sala Radio a confirmat opinia lui Athanasie Joja, care considera că ”Arta nu exprimă singularul contingent, ci universalul în forma individualității”.

Carmen MANEA

Aşteptând-o pe Tosca...

Sâmbătă-Duminică, 30-31 Martie, premieră
Giacomo Puccini: ***Tosca***
Regie, decor, costume şi lumini: Mario De Carlo
Bianca Mărgean/ Madeleine Pascu (Tosca), Adrian Dumitru/ Virgil Profeanu (Cavaradossi), Ştefan Ignat/ Cătălin Ţoropoc (Scarpia), Marius Boloş/ Filip Panait (Angelotti), Ion Dimieru/ Iustinian Zetea (sacristanul), Valentin Racoveanu/ George Vîrban (Spoletta), Florin Simionca (Sciarrone), Dan Indricău/ Daniel Filipescu (temnicerul), Mădălina Barbu/ Andreea Novac (păstorul)
Orchestra şi Corul ONR (maestru de cor: Daniel Jinga)
Dirijor: Tiberiu Soare

Deşi este una dintre operele cele mai iubite de public, prezentă permanent în repertoriul şi programul oricărui teatru de operă, *Tosca* a fost o excepţie la Opera Naţională Bucureşti, dispărând din calendarul de spectacole după 2015, pentru a bântui teatrul, ca o fantomă, în două reprezentaţii în concert, la sfârşitul anului 2017. Motivul a fost regia. Dacă, timp de 60 de ani, ONB a operat o producţie creată de Hero Lupescu în 1956, atât de uzată de la o stagiune la alta încât în ultimul ei deceniu de viaţă nici nu mai era atribuită unui regizor, montarea care i-a luat locul în 2014 a provocat o dezamăgire exprimată foarte categoric de criticii şi spectatorii conservatori. În mod sigur, acea punere în scenă a regizorului Alfred Kirchner nu era una calofilă. Fresca de epocă nu ocupa prim planul, deşi regizorul respectase libretul în toate indicaţiile de scenă. A fost însă suficient ca basilica Sant' Angelo să fie arătată spectatorilor din unghiul unei camere de supraveghere prin care cineva ar fi spionat ce se întâmplă acolo, iar accentul pe psihologie să fie mai apăsat, astfel încât temperamentul nevrotic al Floriei Tosca să degenereze în sociopatie (memorabilă secvenţa când diva îşi aranjează coafura într-o oglindă imediat după uciderea lui Scarpia), pentru ca spiritele să se aprindă. Cum acea producţie fusese împrumutată, toţi managerii interimari care s-au perindat de atunci (şi nu sunt puţini) au ezitat să pună ceva în loc, aşa că opera lui Puccini a dispărut din repertoriu. Aşa se explică interesul pentru premiera noii producţii a instituţiei din Piaţa Prof. Dr. Victor Babeş, ce a făcut ca biletele să se epuizeze rapid după punerea în vânzare, când încă nu fusese anunţată nici o distribuţie.

foto: www.facebook.com/pg/operanb.ro/photos

Consecinţa este că noua producţie de la Opera Naţională, semnată de Mario De Carlo, un regizor italian de mică importanţă (un criteriu minimal pentru această categorisire fiind lipsa oricăror menţiuni despre el în arhivele publicaţiilor internaţionale dedicate operei), a fost atât de asemănătoare cu vechea montare a lui Hero Lupescu încât, mai ales în actul al doilea, părea o restaurare ratată a acesteia. Nu atât dorinţa de a respecta la sânge libretul a stat la baza acestei impresii, ci mai ales recurgerea la unul dintre proastele obiceiuri de la teatrele de operă falimentare din Italia: refolosirea costumelor şi a recuzitei din producţiile vechi. În cazul de faţă, costumele, biroul lui Scarpia şi chiar reluarea unor idei scenografice nefericite, cum ar fi biblioteca pictată pe un panou, doar că azi supradimensionată.

Arsenalul de soluţii regizorale ale lui Mario De Carlo a fost deja folosit integral în producţia sa pentru *Don Carlo* din sezonul trecut: recursul la picturi celebre şi apetitul pentru crearea unor tablouri vii pe scenă în încercarea de a sublinia ideea de *grand opera*. Pentru *Tosca*, tema vernisajului de pictură se putea intitula *Caravaggio şi şcoala clarobscurului*, una dintre picturile maestrului italian, *Judita decapitându-l pe Holofern*, fiind folosită de regizor ca sursă de inspiraţie pentru Floria Tosca atunci când îi vine ideea de a-l ucide pe Scarpia. Din fericire, diva doar îl înjunghie pe zbir, la fel cum indicau Sardou şi Puccini. Tabloul viu a fost scena *Te Deum*-ului din primul act, excesivă şi expandată dincolo de scenă, pe practicabile întinse deasupra fosei, distrăgând complet atenţia de la *Va, Tosca* şi de la semnificaţia celebrei arii, o grandoare potrivită însă mai mult pentru scena autodafé-ului din *Don Carlo* decât pentru o banală slujbă de seară dintr-o basilică catolică de mică importanţă, aşa cum e Sant' Andreea della Vale în Roma. În fine, e de remarcat şi stângăcia scenei execuţiei lui Mario în turnul din Castel Sant' Angelo: plutonul de execuţie e plasat cu spatele la zid, condamnatul în mijlocul scenei (şi al turnului), iar în spatele lui, în bătaia puştii, Tosca.

Foarte colorate, decorurile arată relativ bine în fotografiile de la distanţă, însă impresia din sală este cea a unei producţii provinciale, ilustrativă şi prea puţin provocatoare intelectual. După ce, vreme de patru ani, la Bucureşti veneau regizori care, indiferent dacă plăceau sau nu, nu lăsau pe nimeni nepăsător (Graham Vick, Paul Curran, Vera Nemirova, Stephan Barlow, Valentina Carrasco, Andrei Şerban, John Fulljames, Giancarlo del Monaco etc.), placiditatea leneşă a lui Mario de Carlo, contractat pentru două producţii şi pregătind-o pe a treia (*Il trovatore*), e un regres artistic cert.

foto: www.facebook.com/pg/operanb.ro/photos

Nici muzical premiera nu a arătat mai bine. În aceeaşi săptămână a spectacolului de la Bucureşti, Iulia Isaev, soprană din ansamblul ONB, debuta neaşteptat dar remarcat de critică la Metropolitan Opera, din postura de *cover*, înlocuind-o pe Jennifer Rowley chiar în *Tosca*. Un succes care

face ca spectacolele din Mai în care Isaev va cânta rolul şi la Bucureşti să fie foarte aşteptate. Din fericire, soprana din seara premierei a lăsat o impresie bună. Bianca Mărgean este practic viitorul Operei Naționale în materie de roluri de soprană *spinto*, promovarea ei în ansamblul de la Bucureşti fiind meritul lui Beatrice Rancea, pe vremea când era director interimar. Bianca Mărgean a fost o Tosca agitată şi nervoasă ca personaj, dar vocal soprana a depăşit cu destulă uşurință dificultățile rolului, etalând o voce amplă şi sigură, cu care a tăiat bine prin orchestră. În prima scenă, un vibrato larg prematur pentru această etapă a carierei sopranei s-a dovedit a fi doar o problemă de încălzire.

foto: www.facebook.com/pg/operanb.ro/photos

Cavaradossi a fost Adrian Dumitru, un tenor provenind din corul Filarmonicii „George Enescu", actor rigid, dar cântăreț sigur pe el în registrul acut. De altfel cam la atât s-a şi rezumat artistul, căci timbrul nu e atrăgător şi e mat, conceptul de *legato* pare străin de tehnica pe care o utilizează, dar, în final, a dus rolul până la capăt cu o anumită onestitate, inclusiv prin modestia de a rămâne mereu în planul secund față de soprană.

Ştefan Ignat n-a fost în formă, rolul lui Scarpia i-a pus multe dificultăți, surmontate cu greu, epuizându-i destul de rapid resursele vocale. Sigur, timbrul încă mai are ceva din strălucirea din tinerețe, prestanța de modă veche cu care pozează în rol rămâne validă, dar atât, cel puțin în acest spectacol.

Dirijorul a condus brutal această *Tosca*, indiferent la străduințele celor de pe scenă, pe care orchestra condusă de el i-a acoperit copios aproape tot timpul. Dar tare nu înseamnă neapărat că dramatismul operei a fost servit. Practic, nu au existat momente de reală tensiune dramatică pe care fosa să le inițieze sau să le susțină, ci doar un val sonor ca un zid de beton, în care şi solourile instrumentale păreau lipsite de orice sentiment. În plus, destulele nesincronizări cu scena, mai ales în primul act, au îndepărtat orice urmă de emoție. Corul condus de Daniel Jinga s-a simțit foarte în largul său, deşi *Tosca* nu are multe momente în care să-l folosească.

Spectacolul s-a reluat şi a doua zi, cu distribuția secundară şi cu un Tiberiu Soare dirijând şi mai asurzitor, astfel încât performanța artistică a fost tot secundară față de seara premierei. Madeleine Pascu a fost liniară şi destul de neinteresantă ca Tosca, cu un registru acut dificil. Spectacolul de Duminică a însemnat şi revenirea, după mai bine de un deceniu, a tenorului Virgil Profeanu la rolul lui Cavaradossi. Din stentorianul de pe vremuri, Profeanu a renunțat la aproape tot, afişând o voce lirică, cu care a reuşit să penetreze fără efort zidul orchestrei, dar tehnica de canto a fost sub orice standard, stârnind multe nemulțumiri în rândul publicului, ceea ce l-a făcut să se retragă din toate spectacolele până la finalul stagiunii.

În fine, Cătălin Țoropoc a fost depăşit de anvergura lui Scarpia, forțându-şi instrumentul dincolo de limite, timbrul său plăcut fiind o slabă consolare.

Alexandru PĂTRAŞCU

La Operetă

Concertul acutelor

Am trăit duminică 24 martie o experiență cel puțin interesantă. Teatrul National de Operetă ”Ion Dacian” a oferit concertul cu titlul (cam forțat) ”**Reverență, Maestre**”, în memoria marelui tenor Dorin Teodorescu, la 20 de ani de la prematura sa dispariție.

Acum 30 de ani eram un tânăr membru al corului instituției. Dorin Teodorescu era însăşi Opereta. Spectacolele de pe afiş se împărțeau în două categorii: cele în care ”cântă Dorin”; celelalte (fără Dorin). În funcție de aparițiile sale, şi publicul varia numeric şi calitativ. Prezența sa în culise ne intimida, ne uitam la dânsul cum se uită un canar la un vultur. Sorbeam orice spunea, orice glumă rostea avea un ecou ce dura zile întregi. Colegele tinere din cor oftau fără speranță. Cele mai în vârstă, mai indrăznețe, se înghesuiau să-l sărute pe obraji şi să îl complimenteze strident. Îi aruncau hoțomane întrebări existențiale de genul: ”Ce nedrept e Dumnezeu, de ce le dă unora de toate iar altora nimic?....” iar Dorin Teodorescu ieşea dintre ele zâmbind cu modestie, umor şi un imens bun simț. Pe scenă, însă, totul se amplifica, iar el devenea zeu. Era de neuitat. Îl ajutau talia, frumusețea, alura, talentul, dar mai ales vocea, mereu în formă, mereu strălucitoare, sigură şi hrănitoare pentru tot auditoriul. Era într-adevăr un personaj de legendă, din rara stirpe a celor iubiți necondiționat de toți.

E minunat că acest mare artist nu a fost uitat de către familia sa muzicală. De altfel, spectatorii au umplut sala teatrului şi au rasplatit cu vii aplauze fiecare dintre clipurile video ale sale din arhiva TVR, proiectate între numere. Clipe de nostalgie şi încântare pentru un public compus în marea lui majoritate din cei ce l-au ascultat live de zeci de ori.

Dar tocmai aici e o problemă de fond. Se pare că politica acestui teatru e să fidelizeze ceea ce e deja fidelizat, fără a încerca un efort suplementar. E trist să vezi cum toată concepția acestui concert a fost să-i mulțumească pe cei din sală cu un minim de efort regizoral. Bineînțeles că mergi la sigur dacă îl inviți pe Marius Constantinescu să prezinte, dacă proiectezi vechi fimări de arhivă şi dacă strângi laolaltă pe scenă cinci minunați tenori care să se dueleze în acute. Dar dacă îți doreşti ceva mai mult, rămâi dezamăgit. Mă aşteptam la o serbare, la o concepție apropiată de ceea ce incumbă spectacolului de operetă şi care ar putea cinsti memoria celui celebrat: fast, strălucire, bucuria vieții, a dragostei şi plăcerea de a te dărui publicului. Dar... Să o luam pe rând.

Prezentarea facută de Marius Constantinescu a fost ireproşabilă, ca de fiecare dată. Gracila sa prezență este o plăcere. Ce are de spus e mereu interesant şi divers. Refuză să fie rigid sau să pară didactic. Are stil, şarm, dicție, nuanțează ideile, ba chiar îşi schimbă timbralitatea în funcție de ideile frazei, luminând prin zâmbet sau întunecând prin rezonanță de piept mesajul transmis.

Orchestra operetei este întinerită în ultimii ani şi e evident că mai are de lucru la omogenizare. Ea are ca lider un deja venerabil concert-maestru (Marius Leau) cu poftă de joacă, simțindu-se foarte bine în momentele de solo, unde era pe deplin relaxat si imaginativ. Solo-urile sale au fost interpretate cu rafinament stilistic, perfect intonate şi cu risipă de talent. Nu m-am putut bucura însă de prestația sa pentru că am fost deranjat de o inovație nefericită în ajustarea acusticii deplorabile a sălii: soliştii erau amplificați iar orchestra nu. Asta înseamnă fatalmente un dezechilibru masiv. Pe de o parte, vocile impostate ale soliştilor primesc un ajutor în volum şi strălucire pe când orchestra se aude tristă şi plicticoasă undeva în spate, parcă într-o altă cameră.

Am admirat cinci tenori grozavi: George Ionuț Vîrban, Adrian Pleşca si Alfredo Pascu, aceştia trei fiind acasă la ei, iar invitați au fost foarte tânărul Andrei Petre, încă student şi deja celebrul Alin Stoica, de la Opera Națională Bucureşti. Alfredo Pascu e, într-un fel, cel ce a preluat de la Dorin Teodorescu poziția grea de june prim. E o apariție fermă, cu o voce timbrată frumos, un pic nazală, dar foarte sigură şi expresivă. Adrian Pleşca e un tânăr într-o ascensiune rapidă. El are în plus de colegul său o mai mare grijă în interpretarea textului, încearcă mai multe nuanțe şi are o dicție mai clară. George Ionuț Vîrban pare preferatul publicului şi înțeleg de ce. Apariția sa firavă contrastează cu siguranța în acut şi cu vocea sa caldă, puternică, strălucitoare si generoasă. Dar Vîrban place atât de mult nu doar pentru acestea, ci şi pentru că are o poftă stenică de a cânta.

Andrei Petre posedă şi el un glas robust, un timbru mai catifelat şi scânteietor, dar părea un pic speriat, nu mi-e clar de ce. Probabil că tinerețea sa îi dă o anume nesiguranță, fiind mult prea sfios, deşi are tot ce-i trebuie pentru a deveni un nume important. Alin Stoica e mereu egal cu el însuşi, îl ştim aşa şi nu ne dezamăgeşte. El cântă luminos, are personalitate şi domină într-o clipă toată scena. Toți cei cinci tenori au lansat arii după arii, acute dupa acute scânteietoare, spre deliciul casei.

Doamnele din distribuție au avut o prezență mai discretă şi foarte inegală. Mi-a plăcut mult soprana Bianca Ionescu. Experiența dânsei a fost evidentă. Se vedea chiar din felul cum ştia să intre şi să ”calce” scena. Cântă dezinvolt, cu o bună dozare, nu face exces nici de nuanțe şi nici de volum, e fermecătoare în interpretare şi comunică perfect şi cu orchestra şi cu publicul. O artistă desăvârşită care, de ani buni, se menține la acelaşi nivel înalt profesional. Mihaela Alexa este o tânără soprană cu un glas bine pozat şi cu o prezență atractivă însă, ca şi Andrei Petre, părea timorată de public. Contribuția ei putea cu siguranță să fie mai însemnată şi mai nuanțată dacă îşi asuma ferm rolul de primadonă. În schimb, ea a avut emoții şi exact asta a transmis publicului. Nu ştiu cum să comentez însă prestația Silviei Şohterus Mărăscu şi nici nu îmi pot imagina argumentele pentru care a apărut pe acelaşi afiş cu ceilalți; o voce uzată, masivă şi mult mai ”trecută” decat îi e vârsta. O prezență acră şi (ne)funcțională, care a crispat în egală măsură şi publicul şi partenerii de pe scenă. Mai multe, mă feresc să zic.

Nu înțeleg nici de ce s-au ales doar voci înalte. Simțeam nevoia unui balans, simțeam nevoia unor baritoni sau mezzosoprane, simțeam nevoia unui moment actoricesc… N-a fost să fie.

Cam asta a fost în mare ce s-a auzit. Ce s-a văzut însă a fost mult mai rău. Am văzut o orchestră în mare parte inertă şi blazată care, cu excepția concert-maestrului amintit, părea plictisită. Am vazut un dirijor foarte talentat (Constantin Grigore), dar care nu a avut timp să aşeze tempii adecvați în cele câteva repetiții şi, din această cauză, a fost crispat şi mult prea atent la asamblare, gesticulând prea amplu. Soliştii au fost țintuiți pe doi metri pătrați de cele două microfoane statice, luminile au fost palide şi formale, costumele cantăreților au fost „de acasă", mişcarea scenică inexistentă, în ciuda unor duete care puteau fi cât de cât regizate. Apoi faptul că interpreții au cântat de pe partitură unele piese, pe mine personal m-a deranjat foarte tare. Nu doar că nu erau învățate pe dinafară, dar nici pe note nu păreau tocmai familiare. Erau totuşi nişte simple arii uşor de memorat, dar soliştii au stat cu ochii lipiți de pupitre.

Toate aceste deficiențe, precum şi eşecul echipei creative de a imagina un concert în spiritul genului operetei, mi-au lăsat un *aftertaste* amărui, cum că totul a fost făcut în grabă, cu puține repetiții şi, de fapt, fără regie. Iar asta trădează o comoditate supărătoare. Şi revin la ceea ce am spus mai sus, a fost o paradă de voci şi de acute menite să mulțumească un public fidel şi foarte uşor de cucerit. Cam puțin. Prea puțin!

Mărturisesc că nu am mai fost la Operetă de mulți ani. Asta nu înseamnă însă că nu prețuiesc cum se cuvine genul şi că nu mă pot emoționa când îl ascult. Am venit la concert cu inima deschisă, cu dorința sinceră de a mă lăsa cucerit de fast, bucurie şi şampania ariilor şi duetelor de care se leagă sentimental primii mei ani de profesie. Am plecat gânditor şi bosumflat. Sigur, e doar un concert ocazional. Poate nu sunt bani, poate nu e timp de repetiții. Dar chiar şi dacă ar fi aşa, lipsa de ambiție creativă a teatrului e de neînțeles.

E nedrept să nu fii Opereta, când totuşi asta eşti.

Răzvan GEORGESCU

Concert de primăvară

Aula Palatului Cantacuzino a găzduit duminică, 10 martie a.c., la orele amiezii, un concert de primăvară special, în acord cu ziua de 8 martie, dedicat componisticii feminine româneşti (ediţia a IV-a), susţinut de Ansamblul **ARCHAEUS** – rămâne, pentru mine, o datorie de onoare, să-l amintesc pe fondatorul acestei formaţii (cu o carte de vizită impresionantă), regretatul Liviu Dănceanu.

Cele patru lucrări prezentate în concert au ca autoare personalităţi distincte ale muzicii româneşti contemporane, apreciate în plan naţional şi internaţional.

O prezentare concisă, relevantă, sensibilă, a evenimentului a fost semnată de o distinsă doamnă, compozitoarea **Carmen Cârneci** - experimentat coordonator al Stagiunii Muzeului Naţional "George Enescu". Cu această ocazie am fost informaţi că în locul violoncelistei Anca Vartolomei (membru titular al ARCHAEUS-ului, indisponibilă) avea să evolueze tânărul dar valorosul Bogdan Popa. De asemenea, autoarele prezente în sală, au fost invitate să spună câteva cuvinte despre opus-urile ce le aparţineau şi urmau să fie cântate, în ideea oferirii publicului un autentic plus de informaţie.

Lucrarea din deschidere "***Desigur, poate că…***", aparţinând **Maiei Ciobanu**, dedicată Ansamblului ARCHAEUS (prezentată în p.a.a. în cadrul Festivalului "*Meridian*" din toamna anului trecut) ne introduce, prin titlul său atât de sugestiv, paradoxal - pe fond (prin dihotomia conţinută), tulburător transpus în muzică, în abisul îndoielilor, risipite, *desigur,* printr-un efort uman conjugat, asumat, continuu, în a identifica şi revalida certitudini. Lucrarea, măiestrit structurată, are profilul unui *dux* narativ confesiv emoţionant, al cărui fir conducător este deţinut de succesiunea de întrebări, nelinişti, anxietăţi, rostite alternativ sub forma solo-urilor instrumentale cu rol expresiv şi/sau virtuozic, a sugestivelor combinaţii timbrale sau a *tutti*-ului, potenţând cu fineţe stările, nuanţându-le în tonuri lirice, meditative, melancolice, dramatice – cu ecouri tip *lamento.* Sarabanda finală a sfredelitoarelor triluri forează adânc în eu-l fiecăruia, îndemnând, cu persuasiune artistică, la reflecţie.

"***Silent is ornament***" de **Diana Rotaru**, dedicat ARCHAEUS-ului (în formulă restrânsă: vioară, oboi, clarinet, violoncel, percuţie) a fost finalizată în anul 2011, fiind o comandă a *Deutschlandfunk/Forum Neuer Musik* de la Köln. Piesa a încântat prin tehnica imaginativă debordantă în a concepe *altfel* ornamentele, prin apelul la o multitudine de procedee neconvenţionale de emisie şi atac aplicate celor 5 instrumente, generând astfel o paletă variată de efecte şi combinaţii timbrale inedite, degajând prospeţime şi un *feeling* estetic remarcabil. E o incursiune provocatoare în sfera contrastelor – agreate de tânăra compozitoare –, în cadrul căreia diatonismul de sorginte modală, de fond, dobândeşte o incisivă expunere, prin cromatica ornamentală originală. În acest context, într-adevăr în mod spectaculos, tăcerea devine ornament!

"***Quinconce***" pentru violă şi bandă de **Ana-Maria Avram** (care ne-a părăsit neaşteptat, nedrept, dureros) a fost prezentat în p.a.a. la Sieberfest, în anul 2007. Marius Lăcraru a interpretat în concert cea de-a doua versiune a lucrării. Familiarizat cu împletirea dimensiunilor acustice cu cele electroacustice ale muzicii, în fuziune cu elemente spectrale, aplicate pe grupuri de câte 5 obiecte sonore, Marius Lăcraru a urmărit cu comprehensiune şi ardoare artistică demersal ambiţios, solicitant, inovativ al autoarei, de a aduce în prim plan sonorităţi *quasi*-neexploatate ale violei, în combinaţii surprinzătoare cu cele de pe bandă, fiecare grup având propria expresivitate. Fluxul sonor metamorfozant rezultă din schimbarea permanentă a elementelor structurii de 5, în căutarea unei noi game de sonorităţi, devenite expresii ale unor noi semnificaţii.

Ultima lucrare din program intitulată "***Profonde miroir***" a fost prezentată în p.a.a. în acest recital, fiind semnată de compozitoarea **Dana Probst** (stabilită în Austria) care a răspuns cu solicitudine cererii ARCHAEUS-ului de a-i dedica o piesă. Concepută în mod deliberat pentru o formulă de 6 instrumente – vioară, violoncel, oboi, clarinet, pian şi vibrafon –, autoarea a speculat cu ingeniozitate evoluţia în perechi (cu componenţa mereu schimbată) a protagoniştilor, liniile şi imaginile muzicale *în oglindă* conferind un farmec aparte şi spectaculozitate partiturii. Pluristratificările în *tandem*, îmbinările timbrale insolite, construcţiile armonice transparente – amplificate *în oglindă*, generând sonorităţi robuste, într-o cromatică vie, luminoasă, confluenţa *în unison*, constituie, fiecare pe rând şi toate împreună, atu-urile axiologice ale unei creaţii remarcabile.

Archaeus

Ca de obicei, Ansamblul ARCHAEUS (**Rodica Dănceanu** – pian, **Ana Radu** – oboi, **Ion Nedelciu** – clarinet, **Şerban Novac** – fagot, **Sorin Rotaru** – percuţie, **Marius Lăcraru** – vioară/violă, **Mircea Pădurairu** – conducerea muzicală) ne-a oferit cu generozitate interpretări de excepţie, bucurându-şi publicul, onorându-şi menirea.

Carmen POPA

Vioara GUARNIERI la Palat

Sub genericul **Vioara *Guarneri* la Palat,** în 26 martie, în aula Palatului Cantacuzino din Bucureşti a avut loc un eveniment artistic de excepţională însemnătate, dedicat memoriei regretatului muzicolog Viorel Cosma - care în 30 martie ar fi împlinit vârsta de 96 de ani. Publicul numeros, care a umplut până la refuz sala de concert, a avut bucuria să asculte un recital extraordinar susţinut de violonistul Gabriel

Cristina Andrei, Gabriel Croitoru

Croitoru şi pianistul Mihai Ungureanu şi să (re)vadă Expoziţia ***Viorile lui Enescu*** realizată de muzeograful dr. Adina Sibianu, care l-a avut drept consultant ştiinţific pe prof. dr. H.C. Viorel Cosma. În deschiderea programului a vorbit doamna Cristina Andrei, distins muzicolog şi Director al Muzeului "George Enescu". Domnia sa a evocat cu multă emoţie, cu devotament şi admiraţie personalitatea maestrului Viorel Cosma, autor a peste 20 de cărţi dedicate lui G. Enescu şi mentor a numeroase generaţii de muzicologi. Publicul a avut ocazia să vadă un fragment din cuvântarea maestrului Viorel Cosma, rostită la evenimentul dedicat viorilor lui Enescu cu câţiva ani în urmă.

Recitalul susţinut de doi dintre cei mai apreciaţi interpreţi ai perioadei actuale, violonistul Gabriel Croitoru şi pianistul Mihai Ungureanu a constituit un prilej de emoţie şi

Remember Viorel Cosma

bucurie pentru toţi cei prezenţi. Artiştii au realizat un fascinant periplu prin muzica europeană, care a debutat, cum era firesc, cu o creaţie scrisă de G. Enescu: *Lăutarul* din *Suita "Impresii din copilărie"*. În postura solistică, Gabriel Croitoru a demonstrat şi cu această ocazie arta violonistică desăvârşită, harul şi dăruirea sufletească generatoare de nobile sentimente. Spaţiul nu ne permite să menţionăm detaliat impresiile asupra fiecărei piese în parte; încercăm totuşi să surprindem câteva trăsături caracteristice ale interpretării incandescente, de înalt nivel artistic. Am admirat sensibilitatea şi rafinamentul cântului din *Siciliana şi Rigaudon* de Francoeur-Kreisler, strălucirea şi frenezia transmise în *Rondo*-ul *în Sol major* de W.A. Mozart (în aranjamentul lui Kreisler, care introduce cadenţe de mare efect, potrivite stilului mozartian), nobleţea expresivă din *Cantabile* de N. Paganini, caracterul evocator şi exuberanţa seducătoare din *Humoresque* de A. Dvořák, lirismul ardent al *Meditaţiei* de P. I. Ceaikovski. Demersul artistic de excepţie al lui Gabriel Croitoru a fost susţinut şi completat cu măiestrie şi profesionalism de pianistul Mihai Ungureanu. În continuare, am admirat optimismul, virtuozitatea şi strălucirea piesei *Liebesfreud* de Fr. Kreisler, precum şi verva celor cinci superbe *Cântece populare spaniole* de M. de Falla. Muzicienii au evocat cu mult patos şi fantezie următoarele lucrări: *Malagueña* de Albéniz-Kreisler şi *La Gitana* de Fr. Kreisler. În *Balada* de G. Enescu, publicul a apreciat timbrul excepţional al viorii *Guarneri*, supranumită *"Catedrala"* (care a aparţinut lui G. Enescu), ca şi inegalabila prestaţie artistică a lui G. Croitoru, cel care cântă pe renumitul instrument. Recitalul s-a încheiat

Gabriel Croitoru, Mihai Ungureanu

cu spectaculosul *Dans macabru* de C. Saint-Saëns, lucrare dificilă, de mare forţă expresivă, destinată maeştrilor artei interpretive. La bis, artiştii au dedicat memoriei muzicologului Viorel Cosma piesa *Après un rêve* de G. Fauré, pe care au redat-o cu multă sensibilitate şi poezie.

Evenimentul de la Muzeul "Enescu" reprezintă un omagiu adus valorilor autentice ale muzicii româneşti. Cuvintele muzicologului Cristina Andrei, îngemănate cu interpretarea muzicală de excepţie realizată de Gabriel Croitoru şi Mihai Ungureanu, constituie mesaje de admiraţie, de recunoştinţă şi preţuire faţă de contribuţia inestimabilă a maestrului Viorel Cosma în cadrul patrimoniului cultural românesc. Manifestarea cu conotaţii afective speciale ne-a amintit cuvintele marelui învăţat român Athanasie Joja: "Muza este memoria, păzitoarea amintirii oamenilor care, prin excelenţa lor s-au ridicat la universalitate şi astfel s-au sustras morţii totale, deoarece, dacă fiinţa lor fizică s-a risipit în neant, fiinţa lor spirituală a rămas vie în mintea muritorilor".

Carmen MANEA

Călin Ioachimescu la 70 de ani

Nu la multe concerte de muzică nouă ne este dat să vedem Aula Palatului Cantacuzino plină-ochi. **Portretul componistic** dedicat lui **Călin Ioachimescu**, care a împlinit vârsta de 70 de ani, a fost o asemenea ocazie: colegi de breaslă, studenți, admiratori, melomani şi prieteni au umplut la refuz spațiul Aulei într-o seară de sâmbătă, 30 martie 2019, la ora 19.00.

Călin Ioachimescu

Adrian Iorgulescu, preşedintele Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, a deschis această seară printr-un cuvânt de introducere cald, colocvial, presărat cu anecdote şi întâmplări pilduitoare din viața compozitorului omagiat. Într-o atmosferă destinsă, colorată din când în când cu observațiile simpatic-morocănoase ale aniversatului, preşedintele Iorgulescu a realizat un adevărat *laudatio* plin de reverență, spirit şi prietenie, reliefând calitățile principale ale colegului său Ioachimescu: bunătate, profesionalism, sinceritate. Amfitrionul serii, compozitorul însuşi, a prezentat apoi fiecare lucrare în stilul său caracteristic, deopotrivă frust şi direct.

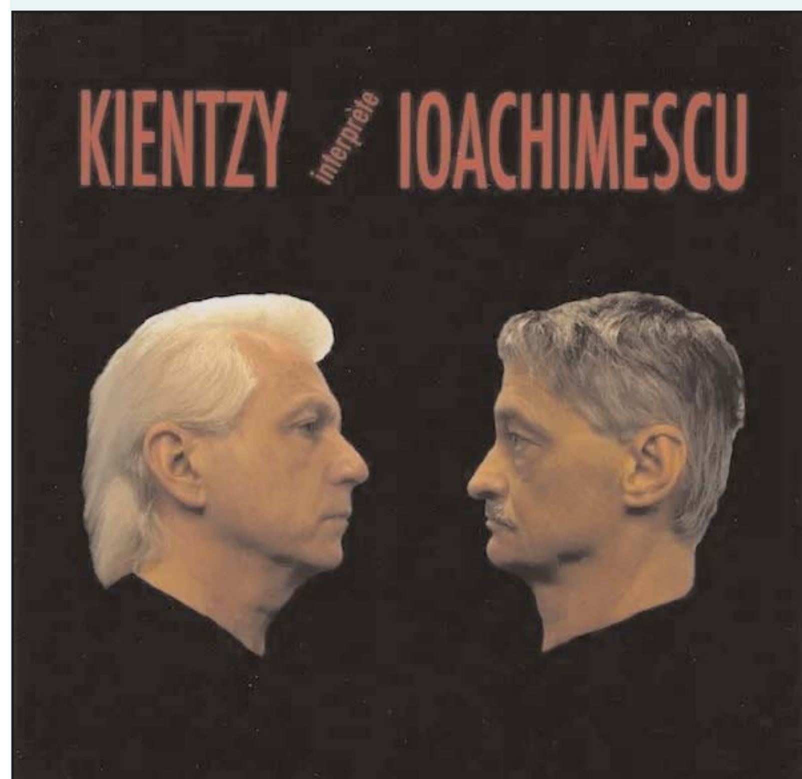
Profil

Prima lucrare, audiată ca înregistrare audio-video, l-a adus în prim-plan pe saxofonistul francez Daniel Kientzy, prieten de o viață cu Călin Ioachimescu. *Les Éclats de l'Abîme* a fost scrisă în 1995 pentru Kientzy şi saxofonul său contrabas, dublat de mediu electronic. E o muzică noduroasă, care începe în extremul grav al saxofonului contrabas, învolburată de nălucile furioase ale conductului sonor electronic. Prima secțiune este urmată de o suplicație diatonică, "apărândă-dispărândă" a acompaniamentului electronic, cu *glissandi* fantomatice şi formule repetitive obsedante, în *delay*, ce sunt perforate de *slaptongue*-uri ale saxofonului contrabas. Daniel Kientzy, în înregistrare, arată ca un sacerdot ce oficiază un ritual, înconjurat de saxofoane şi de sunete neobişnuite, pline de consistență şi grandoare. O secțiune izoritmică, bazată pe eşantioane percusive prelucrate electronic, este foarte bine contrapunctată de cantilena semitonică a saxofonului, imagine a unei orori viscerale, cuprinsă într-un dans macabru accelerat şi culminând într-un solilocviu al instrumentului solist, încheiat abrupt, dar emanând multă muzicalitate.

Cvartetul de coarde *Profil*, cu Diana Moş şi Petru Nemțeanu la viori, Marian Movileanu la violă şi Mircea Marian la violoncel, a prezentat apoi *Cvartetul nr. 1* de Ioachimescu, opus de tinerețe recompensat, la acea vreme, cu premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România. Piesa este realizată într-un stil atonal liber, exteriorizând un lirism nostalgic, cu salturi expresive în zone diverse – violente, fantomatice, elegiace – şi evidențiind o preferință pentru tehnica eterofonică, lumea modală cromatică şi "cadențe" unisonice. Armonia este controlată cu rafinament, iar structurile sonore ce se înlănțuie caleidoscopic sunt adânc simțite şi pline de sevă expresivă. Personaje mai diverse apar în partea secundă, unde două portrete schumanienne – Florestan şi Eusebius - par a renaşte într-un context nou, auster, mereu proaspăt şi interesant. Finalul, nervos şi iscoditor, se termină brusc şi imprevizibil, deschizând o "rană formală" în lucrare.

"Rana formală" de la finalul cvartetului a fost cusută cu dibăcie de a treia piesă din program: *Saxtraces* pentru saxofon sopranino şi mediu electronic, prezentată tot ca

înregistrare audio-video cu Daniel Kientzy. *Saxtraces* (2005) aduce în prim-plan măiestria compozitorului de a realiza un ambient sonor electronic de mare complexitate şi subtilitate, folosind numai eşantioane ale instrumentului solist. Nevoia de melodie este simţită permanent în compoziţiile lui Ioachimescu. De altfel, melodia îi şi dă consistenţa muzicală pe care o au lucrările sale: ea este prezentă chiar şi în fragmentele de efecte instrumentale şi în multifonicele pe care le utilizează. Avem de-a face cu o muzică bogată în idei, în impulsuri şi în gesturi. Compozitorul este un neastâmpărat al percepţiei, ocupă mereu locul cel mai din faţă, nelăsând nimic la voia întâmplării şi încărcând la maximum edificiul sonor. Ai senzaţia că are oroare de vid – *horror vacui* -, astfel încât tot timpul vrea să spună ceva, este posedat de sens şi de expresie. În fond, orice muzician adevărat se exprimă prin muzică la modul plenar, iar Ioachimescu este unul adevărat şi autentic. Melodia instrumentului solist din finalul piesei este o "găselniţă" marca Ioachimescu şi un element de atracţie în economia generală a lucrării. Dedublarea ei electronică are şarm şi greutate modală, ducând cu gândul la o incantaţie orfică, la o rugăciune arhaică, totodată ornamentată şi hotărâtă, nebunească, labirintică, aspiratorie şi derivată din spectrul armonicelor naturale ale sunetului. *Glissando*-ul basului din final e un efect demn de o alunecare de pământ surprinsă muzical, iar ascensiunea melodică de neoprit a saxofonului e ca un gheizer demenţial ce ţâşneşte inevitabil şi de neoprit. Munca motivico-tematică acumulează în final iambul arhetipal şi evaporă treptat discursul solistic prin câteva imprecaţii *staccato*, precum şi prin formule repetitive de câte cinci sunete, înainte de a dispărea în extremul acut şi a mai comenta apoi, în şoaptă, prin câteva vocabule cârcotaşe.

Ultima piesă, *Organum Decimum* pentru 10 flaute (2018), a fost prezentată de ansamblul studenţesc de flaute *Flaut Power*, dirijat de Ion Bogdan Ştefănescu, încheind periplul prin creaţia lui Călin Ioachimescu. Un murmur delicat este străbătut de câteva strigăte supra-acute şi oftaturi apăsate, până când totul se segmentează şi, astfel, se naşte o melodie ce cuplează picola cu flautul bas, conducând într-o secţiune armonică, pigmentată cu intervenţii melodice rapide, capricioase. Secţiunea mediană deschide un luminiş melodic subtil, agrementat cu efecte de *glissando* realizate cu capătul flautelor şi încununat cu un coral în registrul grav al ansamblului. Totul converge într-un unison "spart" de îndată de o muzică săltăreaţă, în care converg acorduri şi efecte instrumentale pe o canava ritmică ostinată, repetitivă, aducând vag cu un *groove* scheletic. Microtoniile îmbogăţesc traseul stilistic şi sunt asimilate în continuumul flautelor ce se conexează deopotrivă în omofonie şi în polifonie imitativă, până când ajunge într-un panicat mănunchi acordic. *Whistle-tones* ale flautului alto oferă un moment de meditaţie, pe lângă picolele întrebătoare, insistente din final. Răspunsul este dat de tot ansamblul, în coda: un citat din Johann Sebastian Bach.

Atmosfera caldă, prietenească a evenimentului a aureolat seara de muzică şi a acompaniat cum nu se poate mai bine personalitatea omagiată prin cuvinte, muzică şi gânduri pozitive. La mulţi ani – Călin Ioachimescu!

Dan DEDIU

Flaut Power

Festival Lipatti la Casa Memorială din Bucureşti

Viaţa culturală a capitalei s-a îmbogăţit şi în această primăvară datorită unei manifestări cu puternic impact emoţional. Iubitorii de muzică au avut ocazia să participe în luna martie la Festivalul *I love Lipatti*, o sărbătoare specială, desfăşurată pe parcursul a şase zile la reşedinţa vestitei familii, aflată spre capătul Bulevardului *Lascăr Catargiu,* nu departe de Piaţa Romană. Splendida casă, concepută de arhitectul Petre Antonescu la începutul secolului trecut, şi-a primit, în interioarele restaurate şi mobilate cu grijă de curând, publicul avid de a cunoaşte cât mai multe aspecte din viaţa şi creaţia lui Dinu Lipatti, unul dintre cei mai mari pianişti ai lumii. În plus, anul acesta a existat şi interesul pe deplin îndreptăţit de a afla aspecte legate de cariera diplomatică spectaculoasă a lui Valentin Lipatti, ambasador al României la UNESCO, fratele mai mic al ilustrului muzician, de la a cărui moarte se împlinesc 20 de ani. În

prealabil, publicul a putut vizita expoziţii de fotografii şi de pictură cu subiecte din viaţa celor doi fraţi, a participat la lansări de carte, iar fiecare program a început cu un film documentar susţinut cu explicaţii, prezentări, discuţii cu autorii. Festivalul a debutat la 19 martie, ziua de naştere a lui Dinu Lipatti, când s-a oferit un recital al tinerei pianiste Mădălina Dănilă. Solista a avut ideea emoţionantă de a-şi prefaţa programul cântând *in memoriam* una dintre cele trei nocturne compuse de Lipatti, redând atmosfera tainică, pierdută în reverie, inspirată de frumuseţea peisajelor natale. A urmat *Sonata în fa diez minor* de George Enescu, interpretată cu ştiinţă şi pasiune. Cele cinci *Bagatele op. 14* de Béla Bartók care au urmat s-au caracterizat printr-un minimalism atent nuanţat de către interpretă. Recitalul s-a încheiat în forţă cu marea *Fantezie op. 8* de Lipatti, încărcată de dinamism şi de caracter dramatic, în viziunea solistei. E de apreciat gestul acesteia cu atât mai mult cu cât această lucrare monumentală aşteaptă încă să fie curajos abordată de pianişti în apariţiile lor publice.

Cea de a doua seară ne-a prilejuit întâlnirea cu flautistul Ion Bogdan Ştefănescu. Aflat într-o formă de vârf, artistul a excelat în prezentarea lucrărilor alese, ne-a convins datorită căldurii, sincerităţii şi implicării totale în actul interpretativ, dovedind totodată o măiestrie tehnică fascinantă în crearea efectelor şi a celor mai subtile posibilităţi ale instrumentului modern. De la citatul folcloric genuin şi până la interpretarea inspirată a pieselor pentru flaut semnate de marii noştri compozitori, am ascultat cu încântare pagini de Anton Pann, Ciprian Porumbescu, Petre Elinescu, Vasile Jianu, Paul Constantinescu, Tiberiu Brediceanu, George Enescu, iar la final, o surprinzătoare compoziţie de Ioan Dobrinescu, oferită ca supliment, toate acestea conturând tabloul divers şi bogat al potenţialului componistic şi interpretativ atins de maeştrii români ai genului miniatural.

În cea de a treia întâlnire am admirat arta unei mari artiste lirice. Mezzosoprana Oana Andra, acompaniată de pianistul Alexandru Petrovici, ne-a fermecat în mod special cu cele patru melodii lipattiene al căror postromantism ardent a prins viaţă în chip convingător în tălmăcirea sa. Aceasta după ce, în deschiderea întâlnirii, baritonul Alexandru Chiriac, forte tânăr student, acompaniat de Ieronim Buga, a cântat cu autenticitate şi patos celebre melodii populare prelucrate sau cântece de petrecere, de o largă popularitate.

Programul oferit de tânărul pianist Toma Popovici în următoarea seară a conţinut importante opere din tezaurul autohton, prezentate cu autoritate şi competenţă stilistică. Următorul recital ne-a prilejuit reîntâlnirea cu pianista Ilinca Dumitrescu, creatoarea unei seri memorabile, în care artista s-a distins prin amploare, configurare sigură a profilurilor sonore, decizie şi acurateţe deplină în cântat. Au sunat cu strălucire, în viziunea sa, mici capodopere de Mihail Jora, Paul Constantinescu, George Enescu. Nocturna lipattiană oferită în supliment ne-a emoţionat cu deosebire.

Ultimul concert a aparţinut pianistului Viniciu Moroianu, cu un program ce a cuprins integrala operelor lipattiene dedicate pianului. S-au auzit astfel, una după alta, impunătoarea *Fugă*, *Nocturna moldavă*, celebra *Sonatină pentru mâna stângă*, *Sonata romantică*, *Sonata*, urmată de *Fantezia op. 8*. Şi de această dată, Viniciu Moroianu s-a distins ca unul dintre cei mai avizaţi interpreţi ai creaţiei lipattiene pentru pian. Se cunoaşte, de altfel, că această muzică a fost subiectul tezei sale de doctorat şi că el este primul interpret şi editor al integralei creaţiei lipattiene pentru pian.

Viniciu Moroainu

Astfel s-a derulat marcarea unui eveniment major al anului muzical din România. Aura geniului lipattian a strălucit cu pregnanţă în aceste adevărate agape spirituale, iar publicul care a umplut până la refuz spaţiul intim al Casei Lipatti s-a bucurat de un regal primit cu generozitate de artişti de nivel înalt, pregătit şi prezentat cu farmec irezistibil de către directoarea fondatoare a Fundaţiei Culturale *Dinu Lipatti,* energica şi inventiva regizoare Alice Barb, alături de muzicologul Irina Hasnaş, împreună cu grupul de muzeografi şi muzicologi pe care-l conduc. Prin strădania lor, ocrotită şi susţinută de Primăria Capitalei, Festivalul *I love Lipatti*, devenit deja tradiţie la cea de a treia ediţie a sa, contribuie la cunoaşterea cât mai profundă a acestui artist emblematic pentru cultura românească în lume.

Lavinia COMAN

Omagierea lui Dinu Lipatti la Fundățeanca

La 19 martie 1917 se ivea pe firmamentul muzicii noastre steaua muzicii românești, numită **Dinu Lipatti**.

Primăria din Leordeni a găsit în profesorul universitar dr. **Paul Baidan** un organizator de excepție a manifestării omagiale la 102 ani de la eveniment. Organizatorul este în același timp dirijorul Corului din Leordeni, cunoscut și dincolo de fruntariile țării. Manifestarea a adunat la un loc nu numai pe membrii formației corale, dar și trei generații de muzicieni, veniți din diferite părți ale țării și chiar din străinătate, pentru o manifestare de mare vibrație patriotică și culturală.

După concursurile dotate cu premiile *Dinu Lipatti* pentru interpretările la pian, la vioară și canto, după mai multe ediții ale Festivalului *Serile Lipatti*, organizate de muzicologul conf.univ.dr. Saviana Diamandi, desfășurate la **casa memorială *Dinu Lipatti* - conacul de la Fundățeanca** - unde au susținut recitaluri pianiștii Viniciu Moroianu, Vlad Dimulescu, Daniel Goiți, Andrei Licareț etc. și studenții primilor doi pianiști, manifestări desfășurate sub egida Institutului Cultural Român și a Muzeului Județean de Istorie, casa memorială, o vilă superbă în stil neoromânesc, ridicată între anii 1938 – 1942, a găzduit o manifestare artistică ce s-a constituit într-un **omagiu adus muzicianului sub ai cărui ochi s-a construit actuala casă memorială**. Pianul *Bechstein* pe care se crede că a cântat însuși Lipatti a fost reînsuflețit de artiști din Râmnicu Vâlcea, Arad și din Pitești, grupați în trei generații.

Cei mai tineri, de vârsta micului violonist și pianist ce-și petrecea vacanțele la conacul amintit, au fost frații **Ilinca Ștefania Modrescu** (15 ani) **–** vioară - și **Ioan Cristian Modrescu** (10 ani) - pian, ambii elevi din Vâlcea, care au dat viață partiturilor *Hai la joacă* de Miriam Marbe și *Dansuri românești* de Béla Bartók și frații **Alexander Leon Cerisha** (11 ani) și **Herman Med Cerisha** (13 ani); primul dintre ei înaripând la vioară, cu acompaniamentul fratelui mai mare, *Dansul vrăjitoarelor* de Paganini, iar cel de-al doilea a dat viață *Rapsodiei I,* transcripție pentru pian realizată chiar de către George Enescu, nașul celui omagiat.

Protagoniștii manifestării etalându-și diplomele conferite de organizatori

Generația mijlocie a interpreților de la Fundățeanca a fost reprezentată de clarinetistul **Cristian Modrescu,** cadru didactic al Departamentului de Arte al Universității din Pitești, interpret al *Ariei* de Eugen Bozza și a părții a III–a din suita lui Darius Milhaud – *Scaramouche (Braziliera)* și pianista **Irina Stratulat,** acompaniatoare a clarinetistului și apoi a cântărețului **Ion Grigorescu,** fost solist al unor reputate trupe de operă germane, fiu al locurilor argeșene. Ei au făcut să răsune în sala în care cânta frecvent Dinu Lipatti, o arie din opera verdiană *Simon Boccanegra* și liedul *Veselie* de Pascal Bentoiu.

În generația de mijloc s-ar încadra elevul din clasa a XII–a a liceului piteștean ce poartă numele ilustrului muzician omagiat, **Mihai Ciolcă**. Un adevărat fenomen muzical, fiu al comunei Leordeni, care a învățat foarte multe partituri celebre după auz, pianistul aflat acum în faza candidaturii la Conservator, a dat viață în sala și pe pianul lui Lipatti primei părți a celebrei sonate beethoveniene *Patetica* (învățată acum după partitură!)

Semnatarul acestor rânduri a evidențiat caracterul de **„topos muzical" al casei memoriale de la Fundățeanca,** unde a copilărit, și-a petrecut vacanțele, unde s-a simțit bine și a creat Dinu Lipatti.

Au fost amintite principalele partituri ale compozitorului Dinu Lipatti care a însemnat pe ultima filă a manuscrisului original locul unde au fost concepute și scrise: Fundățeanca: *Sonatina pentru vioară și pian* – 1933, *Concert pentru pian și orgă* și *Improvizație pentru vioară, violoncel și pian* – ambele datate 1939, *Fantezia pentru pian* - 1940, *Cinci cântece pe versuri de Verlaine* – 1941. Se adaugă corespondența trimisă de la Fundățeanca mai multor personalități marcante din viața lui, în primul rând profesorului Mihail Jora, corespondență ce reflectă stările sufletești de împlinire ale muzicianului.

Așa cum Humuleștii s-au înscris pe harta spirituală românească prin numele lui Ion Creangă, așa cum Ipoteștii au fost imortalizați în primul rând prin Eminescu, dar sunt înscriși și în harta literară europeană, așa cum Hobița este legată de numele lui Constantin Brâncuși, așa cum Ciucea și-a legat numele de cel al poetului Octavian Goga, fiind reședința poetului, Tescanii rămân în geografia spirituală românească prin șederea aici a lui George Enescu, autorul unor pagini memorabile concepute și scrise aici - și exemplele ar mai putea continua. Tot așa **Fundățeanca este înscrisă în universalitate prin creațiile lui Dinu Lipatti,** confirmând apartenența sa la cultura românească și consfințind un loc sacru în geografia spirituală a culturii europene.

Vasile VASILE

O oră fascinantă, *Alice în Țara Minunilor*

… o poveste străveche, un concept nou de spectacol, un balet modern, o muzică contemporană, totul într-o

polifonie de o coloratură stilistică rară, fără pauze, fără goluri, doar cu răgazuri pe câte un acord consonant, de o consistență armonică fermecătoare.

Fascinant! Şi asta doar într-o oră.

Nu-mi amintesc să mai fi văzut până acum, aici sau prin lume, un balet atât de concentrat şi bogat orchestrat, dar deloc înghesuit, scris cu un condei coregrafic elegant şi plastic, care prin combinații de elemente, nuanțe şi accente din toate zonele dansului (clasic, modern, contemporan, hiphop, pantomimă, actorie) să reliefeze atât de clar şI emoțional sentimente şi trăiri proprii unei imaginații nelimitate, ca cea a personajului principal Alice, evitând în acelaşi timp cu grație, aglomerarea prea multor personaje.

Fascinant! Şi asta doar într-o oră.

Personal, am perceput baletul-premieră de sâmbătă 2 martie de la Opera Comică pentru copii, ca o polifonie, în care mai multe teme coregrafic-muzicale, de egală valoare, cu expresivitate de sine stătătoare, diferite ca accente, se

derulează independent şi continuu, întâlnindu-se doar ocazional în cadențe subtile, de o dezarmantă frumusețe cum a fost DANSUL OMIDEI şi care, prin pledoaria lor dansantă a ordonat şi limpezit haosul din poveste, oferind astfel fiecărui privitor din sală partea lui de surprize si bucurii.

Fascinant!

Eu nu am văzut niciodată această poveste ca fiind dedicată exclusiv copiilor, pentru că ei nu-şi pun întrebări existențiale ca: Cine sunt eu?, Nu trag concluzii malițioase de genul: Noi toți suntem nebuni! Şi nici nu-şi însuşesc instant verdicte ca: Totul are o morala daca o găseşti! Ci, mai degrabă, copilărescului din noi toți indiferent de vârstă. Ori Corina Dumitrescu tocmai asta a văzut şi subliniat. De aceea, recunosc că, deşi nu m-a mirat, m-a emoționat si bucurat teribil, răspunsul ei la provocarea pe care acest subiect îl exercită constant asupra artiştilor, fie ei regizori, coregrafi sau interpreți, răspuns care prin complexa ei creație - conceptul de spectacol, colajul muzical, regia şi coregrafia - au uimit prin prospețime, noutate, venită cumva din unghiuri noi de vedere, nedesluşite încă de confrații ei. A dat subiectului o formă preclasică, l-a înnoit cu muzică contemporan-electronică, i-a pieptănat întâmplările poveştii, păstrând doar câteva dintre cele mai interesante, colorându-le cu forme alegorice şi l-a povestit printr-un discurs dansant vioi, strălucitor, grațios, frumos şi pretențios tehnic.

Fascinant! Şi asta doar într-o oră!

Mi-a plăcut cum a spus povestea.

Mi-a plăcut tonul folosit.

Mi-a plăcut cu cine a spus povestea: Antonel Oprescu cu impecabilul său aranjament muzical, Vladimir Turturica cu inspiratu-i decor, Bogdana Pascal cu minunatele costume in culori de carnaval.

Mi-a plăcut interpretarea fiecarui rol in parte, fie el solistic sau de ansamblu. Nici nu putea fi altfel pentru că toți balerinii acestui teatru sunt talentați şi motivați de bucuria dansului. Dar în mod special mi-au reținut atenția: Antonia Nedelcu, Delia Luca, Chantal Labarge, Maria Serbanoiu, Saki Ota, Sophie Hull, Isabel Murillo, Mihaela Anica în Omida, Cristina Babalâc (Dodo), Alexandru Chiş (Iepurele alb) şI bineînțeles Ana Badea, cu grația si expresivitatea ei în Alice.

Dacă ar fi după mine, aş împacheta spectacolul şi l-aş trimite în lumea largă să strălucească pe scenele ei renumite, să mire, să veselească toți iubitorii genului, nu numai pe cei care am fost prezenți în sală.

Spectacolul Corinei Dumitrescu a fost fascinant şi nu a durat decât o oră. (Foto: **Opera Comică pentru Copii**)

Doina MOGA

Lucia di Lammermoor pe malurile Dunării

După aproape 3 decenii de la precedenta mea vizită la Teatrul muzical ”Nae Leonard” am revenit în prag de primăvară la Galați, la instituția intitulată astăzi Teatrul Național de Operă și Operetă ”Nae Leonard”. Rangul onorant și aderarea la un repertoriu mai complex, realizate sub directoratul domnului Teodor Niță, își găsesc natural corespondentul în activitatea acestui colectiv artistic, care acoperă, iată, un spectru larg de manifestări muzical-teatrale, de interes nu numai pentru locuitorii acestei urbe dar și pentru vecinii lor din Brăila (unde lipsa unui teatru de profil se face simțită).

Am participat la o reprezentație cu un titlu pretențios – *Lucia di Lammermoor* – care nu este la îndemâna oricărui manager, date fiind cerințele partiturii, care reclamă interpreți de anvergură muzicală, cu voci bine antrenate în belcanto dar și cu capabilități dramatice. Soluția cea mai practică și mai la îndemână, care asigură și o calitate superioară, a fost cea aleasă de conducerea teatrului: apelarea la invitați. Și nu orice invitați ci cântăreți care au dovedit că sunt capabili de performanță. Astfel, indiferent de costuri, alegerea pentru calitate a primat, soliștii prezenți pe scenă în spectacolul din 14 aprilie reușind pe de o parte să umple sala (toate bilete au fost vândute) iar pe de altă parte evolueze astfel încât la final publicul s-a manifestat cu entuziasm, apreciind nivelul unei reprezentații demne de oricare dintre Operele cu rezultate și cu tradiție din România. Am întâlnit în sală și spectatori care au venit din orașe mai îndepărtate, inclusiv din București, sezisând oportunitatea urmăririi unui spectacol care promitea mult.

Liantul acestui demers și garantul calității reprezentației a fost Christian Sandu (la rândul său oaspete), un dirijor foarte bine pregătit, exigent, doritor de a atinge

parametri de calitate indiferent de efortul necesar. În câteva repetiții (în care a demonstrat știința și tactul organizării lucrului cu soliștii și cu ansamblurile, la eficacitate maximă) a pregătit colectivul muzical la un nivel de auto-depășire, atât orchestra cât și corul sunând foarte bine. Desigur, și răspunsul acestor muzicieni a fost unul total, acceptând munca suplimentară și dorind să facă muzică de cea mai bună calitate, prin implicare și responsabilizare.

Dintre soliști l-am remarcat pe Șerban Vasile, bariton tânăr și cu o carieră în ascensiune, care nu demult a cântat la Opera din Roma, instituția unde cândva strălucea compatrioata noastră Virginia Zeani. O voce frumoasă, un solist temperamental, cu energie în glas, cu o timbralitate pe care aș numi-o verdiană, dar perfect compatibilă cu personajul Edgardo; desigur, acutele ferme și legato-ul vin ca o completare firească la acest nivel al profesionistului de rang internațional.

În rolul titular a debutat Adelina Diaconu (fostă studentă a Silviei Voinea la Conservatorul bucureștean), care

și-a onorat cartea de vizită personală și descendența artistică printr-o realizare lăudabilă, constantă pe parcursul operei dar de-a dreptul impresionantă în marea arie a nebuniei. Fiind debutul ei absolut în acest rol, evoluția sopranei apare și mai meritorie, deschizând frumoase perspective pentru a deveni o interpretă necesară oricărui teatru românesc care propune publicului această capodoperă donizettiană.

Pe Florin Guzgă l-am urmărit la Iași într-una din primele reprezentații cu *Lucia di Lammermoor* preluară de Andrei Șerban după propria sa montare de la Paris. Atunci am fost absolut impresionat de acest tânăr cântăreț, care a păstrat multe lucruri bune, care are un timbru liric plăcut și omogen, acute sigure și metalice, un legato de cele mai multe ori bine susținut. Poate există și ușoare scăderi provenite, cred eu, și din lipsa unor studii permanente cu mari maeștri. Pe de altă parte s-au adăugat și lucruri în plus: o mai mare siguranță, o abordare mai relaxată, o preocupare pentru echilibrul vocal în duete.

Dominic Cristea a debutat în Raimondo, îndeplinindu-și misiunea, clericul fără să pară totuși cel mai potrivit rol pentru el – l-am ascultat și în țesături mai înalte, care îi veneau foarte bine la acel moment. Am remarcat-o și pe Antonia Cosmina Stancu, una dintre solistele cu rezultate notabile repetate la concursul Grand Prix, aflată acum la debutul într-un rol mic, de care s-a achitat cu conștiinciozitate.

Nu prea ar fi mare lucru de comentat despre regie și coregrafie, Horia Balint semnând o punere în scenă convențională și fără provocări, schematică și economică, gândită, după cum am aflat, pentru conveniențele unei deplasări în turneu. Oricum, teatrul nu beneficiază de o scenă mare și nici de dotări deosebite în ceea ce privește manevrarea decorurilor sau efectele scenice, astfel încât

punerea în umbră a parametrilor spectaculari (regretabilă în sine şi în contextul actual atât de deschis pentru teatralitate) nu creează frustrare, mai ales publicului fidel. Rămâne însă un minus nerezolvat/nerezolvabil (cu dibăcie compensat la această reprezentație la care am asistat) faptul că sala nu avantajează vocalitatea şi nici în general o reprezentație de operă, mai ales din prisma unei acustici nepotrivite.

Pot concluziona că am fost plăcut impresionat de calitatea muzicală a spectacolului şi de ceea ce se poate face la Galați, eforturile managerului pentru a depăşi eticheta de teatru de provincie fiind încununate de succes şi trezind speranțe către o poziționare din ce în ce mai activă a Operei care poartă numele marelui Leonard pe linia instituțiilor de spectacol româneşti care au ce oferi şi care pot să se mobilizeze pentru a ieşi în evidență, fie şi ocazional.

C. MIHAI

Muzica inspiră şi exprimă… la Craiova

Finalul stagiunii *Muzica inspiră, Fii diferit, Mergi pe clasic* de la *Filarmonica „Oltenia"* din Craiova a adus în seara de 29 martie 2019 un concert îndrăzneț din perspectiva repertoriului şi remarcabil prin prestația protagoniştilor. Cu ocazia acestui eveniment pe scena filarmonicii craiovene au evoluat două personalități distinse: violoncelistul britanic Robin Michael şi dirijorul Răzvan Luculescu.

Programul a cuprins Uvertura *Hebridele* de Felix Mendelssohn-Bartholdy, *Concertul pentru violoncel şi orchestră* de Edward Elgar şi *Simfonia nr. 2 în re major* de Johannes Brahms. Această călătorie cu *„timbru"* romantic şi post-romantic propusă de protagoniştii serii a introdus publicul într-o gamă largă de trăiri cu diverse stări; de la emoție la contemplație în *Hebridele,* bucurie câmpenească, îndoială şi triumf în simfonia lui Brahms, nostalgie, deziluzie şi speranță în concertul lui Elgar. Aşadar, cu acest program şi protagonişti de excepție nu este greu de înțeles că publicul a fost la unison cu această reprezentație intensă dar în acelaşi timp rafinată.

Interpretarea concertului de Elgar de către Robin Michael a fost una de excepție. Prestația sa a dovedit o tehnică impecabilă cu un puternic simț al expresivității, dezvăluind publicului un sunet luminos, vibrant, organic. Pe durata concertului său, am avut senzația că Robin şi violoncelul sunt o singură persoană. Privind la experiența muzicală a lui Robin Michael înțelegem cât de norocoşi am fost să ne bucurăm de prezența sa pe scena filarmonicii craiovene. Absolvent al *Academiei Royale de muzică din Londra* este prim violoncelist în orchestra *Les Siécles* din Paris, prim-violoncelist invitat în *Australian Chamber Orchestra, Scottish Chamber Orchestra, Royal Stockholm Philharmonic, BBC National Orchestra of Wales, Royal Northern Sinfonia, Irish Chamber Orchestra, Britten Sinfonia, RTE Concert Orchestra, English Baroque Soloists, English National Opera* şi *Orchestra of the Age of Enlightenment.* A colaborat cu cvartetele *Dante, Eroica* şi a fost membru al trioului *Fidelio* pentru mai bine de zece ani având numeroase turnee în Europa, America de Nord, Asia şi Africa de Sud. A fost prezent şi pe scena *Festivalului George Enescu* împreună cu *Les Siécles.*

Pe acelaşi palier al excelenței l-aş plasa şi pe dirijorul Răzvan Luculescu. Cu o prezență echilibrată şi fermă, foarte bine pregătit şi dovedind o cunoaştere temeinică a partiturilor iscusință şi claritate în conducerea ideilor muzicale, Răzvan Luculescu a fermecat nu doar publicul, ci şi orchestra, care a răspuns impecabil gesturilor sale dirijorale. Maniera de exprimare sugerează o eleganță amabilă ce provine din forța interioară.

Dirijorul român stabilit din 2010 în Marea Britanie este fondatorul şi dirijorul principal al companiei de opera *Clyde Opera* din Glasgow şi directorul muzical al *Milngavie Choir.* Absolvent al secției de Dirijat cor şi orchestră la *Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti*, Răzvan Luculescu a dezvoltat o activitate remarcabilă ce cuprinde o relație de peste unsprezece ani cu *Teatrul Național de operetă „Ion Dacian" din Bucureşti*, colaborări cu *The Sinfonietta Baden, Filarmonica „George Enescu"* din Bucureşti, *Teatrul Național „I. L. Caragiale" din Bucureşti, Teatrul Național de Operă şi Balet „Oleg Danovski"* din Constanța, *Filarmonica Piteşti*, *Societatea Filarmonica din Câmpina*, fiind şi fondatorul ansamblului *Modus Antiquus* şi al corului *Oratorio*. Sperăm ca în palmaresul său să se înscrie şi alte colaborări de succes cu cât mai multe orchestre autohtone pentru ca, împreună, să ne putem bucura de momente muzicale de calitate oferite cu dragoste de către artiştii noştri dăruiți şi talentați.

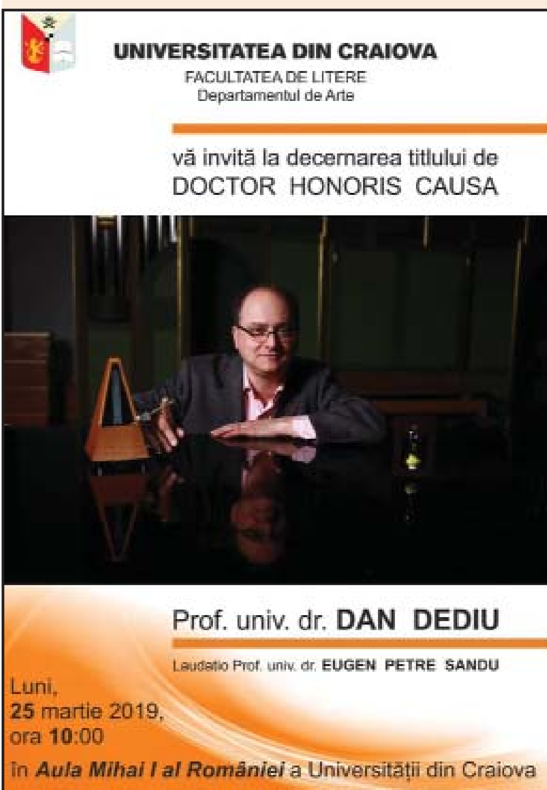
Ultimul concert din stagiunea *Muzica inspiră, Fii diferit, Mergi pe clasic* a reuşit să producă un cumul de sonorități romantice, monumentale, vibrante şi pline de virtuozitate, alternate cu cele de maximă expresivitate şi nostalgie cu o clară portretizare a naturii şi a stărilor sufleteşti fiind un rezultat fericit al simbiozei dintre solist, orchestră şi dirijor.

Iliana VELESCU

Evenimente memorabile în Cetatea Băniei

La iniţiativa prof.univ.dr.habil. Eugen Petre Sandu, în 25 martie a.c. CETATEA BĂNIEI a găzduit două frumoase evenimente organizate de două instituţii emblematice în plan regional, naţional şi internaţional: Universitatea din Craiova şi Filarmonica ”Oltenia”.

Primul eveniment a avut menirea să aducă lauda membrilor Universităţii din Craiova ”unei importante personalităţi a culturii româneşti de astăzi” şi a dat prilejul potrivit pentru a vorbi, chiar şi cu modestele mijloace de care s-a dispus, despre un artist care-şi trăieşte maturitatea într-un superb apogeu al existenţei sale de creator, personalitate bine cunoscută în lumea muzicii, compozitor şi interpret de elită, profesor cu un prestigiu recunoscut pretutindeni: Maestrul **Dan Dediu**, muzician complex ale cărui merite au argumentat şi justificat opţiunea universităţii de acordare a onorantului titlu academic de DOCTOR HONORIS CAUSA, aşa cum a reieşit din execelentul *Laudatio* formulat de prof.univ.dr.habil. Eugen Petre Sandu.

Cu sprijinul managerului instituţiei, dl. lect. univ. dr. Gabriel Zamfir, sala de concerte a Filarmonicii Oltenia a fost gazda unei emoţionante aduceri aminte – la cinci ani de la trecerea în lumea „fără dor” – de personalitatea şi opera distinsului profesor, folclorist şi dirijor de cor **Gheorghe Oprea**.

Maestrul Gheorghe Oprea a avut contribuţii meritorii pe diverse planuri ale activităţii muzicale, muzicologice şi didactice. Domnia sa a format cercetători ai cântecului tradiţional şi a parcurs împreună cu multe serii de studenţi autentice vetre folclorice în care au avut loc contacte cu adevăraţi iubitori de spirit românesc – de la port, la obiceiuri şi cântec. Totodată, a insuflat tinerilor muzicieni dragostea pentru cor, pentru muzica corală românească. Corul Gaudeamus a reuşit să formeze consecvent profiluri de interpreţi, dirijori şi compozitori. De-a lungul vremii, corul Gaudeamus s-a permanetizat ca o formaţie studenţească, fără posibilităţi materiale, dar la care pasiunea pentru cântul coral a devenit o veritabilă profesiune de credinţă, ”familia” Gaudeamus reprezentând cu cinste atât instituţia universitară bucureşteană, cât şi România. Iar dacă unele generaţii, în afara multiplelor concerte naţionale, nu au prins decât Bulgaria şi Polonia, sunt mulţi ”gaudeamişti” care au ajuns in Germania, Spania, Marea Britanie şi chiar la Casa Albă, fiind primiţi de Preşedintele Ford.

Profesorul Gheorghe Oprea iubea studenţii, colegii, oamenii. A îndrumat nenumăraţi studenţi la Lucrările de Licenţă, sute de profesori pentru obţinerea gradului didactic 1 în învăţământul preuniversitar, iar zeci de profesori au fost conduşi pentru obţinerea titlului de Doctor în Muzică. Şi în acest sens, se poate afirma că profesorul Gh. Oprea a contribuit substanţial la formarea actualului colectiv de profesori ai Departamentului de Muzică al Universităţii din Craiova.

Sub genericul ”Aminturi” au susţinut alocuţiuni prof. univ. dr. habil. Eugen Petre Sandu – Univ. din Craiova, prof. univ. dr. habil. Dan Dediu – UNMB, conf. univ. dr. Rodica Nicolaescu – UNMB, Dr. Maria Tănase Marin – realizator de emisiuni folclorice la TVR, maestrul Pavel Şopov – dirijorul Coralei Filarmonicii Oltenia, prof. dr. Florian George Zamfir – Liceul de arte „Marin Sorescu” din Craiova, interpretul Petrică Mîţu Stoian şi, din partea familiei, soţia, Reveca Sălcianu. În final, Corala Filarmonicii Oltenia sub conducerea lui Eugen Petre Sandu (fost student şi prieten al Maestrului Gh. Oprea) a susţinut un concert omagial a cappélla cu piese care au făcut parte din repertoriul Gaudeamus-ului – *Tatăl nostru* de Dragoş Alexandrescu, *Luminanda* de Sorin Vulcu, *Chindia* de Al. Paşcanu, *Cântecul păcurariului* de Vinicius Grefiens, *Ia românească* de Irina Odăgescu, *Trinklied* de Dan Dediu, *Psalm*, *Zdreanţă*, *Catrene* de Eugen Petre Sandu – şi cu lucrări semnate de MAESTRUL care, în apogeul cariere sale, s-a apropiat şi de perspectiva creativă: *Când mândra mea doarme, Unde-i dorul sunt şi eu, Focuri de primăvară.* Întru sporirea caracterului festiv, la pupitrul dirijoral al Coralei Academicie a Filarmonicii „Oltenia” au mai fost invitaţi alţi doi apropiaţi ai maestrului Oprea: Gabriel Zamfir şi prof.univ.dr. Paul Baidan (care, odinioară, împreună cu Gh. Oprea şi prof.univ.dr. Vasile Vasile au pus bazele de concepţie şi organizare a secţiei de Muzică a Universităţii din Piteşti).

E. P. SANDU

Arhetipuri şi hipnagogii: dublu portret componistic Doina şi Diana Rotaru la Madrid

Mă pot gândi la un singur cuvânt care să descrie experienţa participării într-un concert cu muzici ale compozitoarelor românce Doina Rotaru şi Diana Rotaru: *magie*.

Magia are loc la mai multe niveluri, *in primis* în cel pur muzical. Doina Rotaru, cu referinţele sale la muzica ancestrală, subtila utilizare a elementelor tradiţionale româneşti şi evocarea simbolurilor universale, făureşte o muzică în acelaşi timp elaborată şi directă, care atinge cea mai profundă parte a inconştientului nostru. Magia are loc şi între interpreţii muzicii sale, pentru care este necesar să îi înţeleagă limbajul în toate faţetele sale, să stabilească un contact emoţional cu elementul muzical, ajungând să trăiască o experienţă inter-pretativă globală.

„Principala mea preocupare este de a construi o lume muzicală specială care să creeze o punte între arhetipurile străvechi şi limbajele şi tehnicile moderne de compoziţie. Starea de meditaţie şi contemplaţie este foarte importantă în acest proces de evoluţie şi transformare graduală a limbajului sonor. Încerc totodată să conectez muzica românească arhaică cu matriţe tradiţionale universale." (Doina Rotaru)

Hipnagogia este starea intermediară între trezie şi somn, starea în care suntem încă conştienţi, dar încep să apar primele crâmpeie de vis. Această definiţie se aplică perfect muzicii Dianei Rotaru care, în spaţiul său oniric, fluctuează între cel mai dulce vis şi cel mai crunt coşmar. Diana posedă arta vrăjii şi a mutaţiei: te conduce într-o lume catifelată, în afara timpului...şi deodată te găseşti într-un *montagne russe*. A-i cânta muzica te umple de adrenalină, te scapă de inhibiţii şi te împinge pe tine ca interpret să găseşti acel echilibru subtil între gesturi delicate şi brutale.

Concertul "En torno a las compositoras Doina y Diana Rotaru" a avut loc în Auditoriul Muzeului "Reina Sofía" din Madrid, în data de 11 martie 2019, în cadrul cele de-a 15-a ediţii a festivalului "Ellas Crean". Concertul a fost organizat de Asociaţia "Mujeres en la Música" şi coordonat de flautista Alessandra Rombolà. Au interpretat Alessandra Rombolà, Saray Almazán, Mirella Bailón – flaut, César Viana – Shakuhachi, Benedetto Boccuzzi – pian şi studenţii Centrului Superior "Katarina Gurska": Elena Pérez Cies – flaut, Isabel Marín Rayo –vioară, Inés García Pinilla – contrabas şi Marta Lorenzana García – pian. În program au fost incluse lucrările "Play!", "Solomonarul", "Debumessquisse", "tremurcutremur" de Diana Rotaru, "Overtime", "Samaya", "Crystals" şi "Il pianto del ghiaccio" de Doina Rotaru), înconjuraţi de toate aceste emoţii şi de afecţiunea şi susţinerea Dianei şi Doinei Rotaru, toţi interpreţii ne-am lăsat în voia muzicii acestor femei magnifice.

Alessandra ROMBOLÀ
(text publicat pe ellascrean.com,
traducere **Diana ROTARU**)

Cornelia Tăutu

Compozitoare şi folcloristă, redactor, teleast şi cineast, Cornelia Tăutu şi-a început drumul vieţii în luna martie 1938, la Odorhei, în judeţul Harghita, existenţa sa sfârşindu-se în 24 martie 2019, la vârsta de 81 de ani, în Germania. A fost o personalitate deosebită, care îşi păstra cu extrem de mare discreţie taina vocaţiei, sentimentul de afecţiune pentru arta muzicii şi, incontestabil, o adevărată pasiune pentru universul sunetelor şi imaginilor plastice.

Pentru a putea să-i evocăm personalitatea, acum la despărţire, am căutat să cunoaştem mai îndeaproape continuitatea muncii creatorului, adevărul interesului pentru subiectele care i-au inspirat opera componistică. Principala impresie pe care a lăsat-o a fost modul în care şi-a împlinit datoria de creator, fără a căuta să primească, drept recompensă, meritele şi lauda împlinirii datoriilor artistice sau familiale, prea puţini fiind aceia care intuiau că din multe perspective putea fi apreciată în ansamblul culturii contemporane şi în special al muzicii noastre româneşti.

Este meritoriu să descriem, după cele ce ştim, caracteristicile de concepţie şi stil personal care se desprind din bogata sa creaţie, mai cu seamă a sentimentului rezistenţei faţă de condiţiile responsoriale ale propriei existenţe. Contactul cu cea care-şi împlinea cu râvnă datoria impusă de destin, prin realizarea imaginii exemplare a materialului dedicat audiţiei, bine şlefuit, este ceea ce impresionează ansamblul muzicii scrise de Cornelia Tăutu. A existat un gest generos al radiofoniştilor, prin care, acum un an, a fost sărbătorită pentru meritele sale remarcabile când, la 10 martie 2018, a depăşit pragul celor opt decenii de viaţă. Au fost probabil destui cei care, de-a lungul timpului, au înţeles muzica sa ivită din dorinţa împlinirii idealurilor, după cum a subliniat la aniversare muzicologul Monica Cengher.

Cornelia Tăutu a avut capacitatea de a-şi şlefui talentul creator sub îndrumarea maeştrilor care, apreciindu-i posibilităţile, i-au educat diferitele însuşiri evidente. Vorbim despre această capacitate remarcabilă de sinteză prin formulări închegate logic, simetric edificate prin posibilitatea unor exprimări concise şi irepetabile. Cornelia Tăutu, ca membru al Uniunii Compozitorilor din România, al *Romanian Women Composers, Musica Nova and Romanian Radio Broadcasting Corporation*, a demonstrat veridicul unei originalităţi credibile prin valoarea sa.

Cu o forţă de introspecţie pătrunzătoare, aptă să surprindă esenţa unui personaj capabil să susţină dialogul despre existenţă, pur şi simplu, compozitoarea a excelat prin împlinirea autenticului cu o uimitoare capacitate captivant sugestivă. Într-un anumit fel, evoluţia muzicienei nu a ţinut seama de vreo programare didactică obişnuită şi, prin această situare personală, a fost atipică. În acelaşi înţeles, tot astfel s-a desfăşurat şi traiectoria propriei sale existenţe.

Nu cunoaştem explicaţiile care i-au deschis calea contactului cu climatul universitar de studii superioare al Conservatorului de Muzică "Ciprian Porumbescu". Deşi a frecventat un timp clasa de compoziţie condusă de maestrul Mihail Jora, s-a ataşat mai degrabă de noutatea limbajelor avangardiste, pentru ultimele decenii din finalul secolului XX, promovate cu asiduitate de generaţia mai apropiată, reprezentată de Aurel Stroe (orchestraţie), Anatol Vieru (cel de al doilea profesor), Ştefan Niculescu, Tudor Ciortea (iniţiatori ai studiului formelor muzicale). Pentru Cornelia Tăutu această modelare este datorată mai multor cadre didactice, precum Ion Dumitrescu, Alexandru Paşcanu, Myriam Marbe (contrapunct), Emilia Comişel (folclor).

În această zonă temporală de creaţie şi experienţe pot fi plasate lucrări instrumentale şi simfonice - **Concertino, Segmente** (1970), **Zaruri** (1971), **Cvartetul Colaj 1, Invenţiunile pentru pian şi orchestră** (1969), toate izvorâte dintr-o puternică dorinţă de a le relaţiona cu alte perspective artistice.

Pentru un timp, urmând absolvenţei universitare, la încheierea studiilor muzicale şi de compoziţie din Conservatorul bucureştean, a fost dornică să-şi perfecţioneze pregătirea profe-sională, întregindu-şi pregătirile postuniversitare la *Long Island University* din New York (1971 – 1972) sub îndrumarea măiestriei componistice a lui Stefan Wolpe şi Raoul Pleskov. Apoi, datorită familiarizării sale cu aspecte ale muzicii de film, Cornelia Tăutu a întreprins şi alte călătorii de informaţie în SUA . După încheierea studiilor universitare de la Bucureşti, ecouri ale perioadei de tinereţe şi cunoştinţelor asimilate la cursurile privind creaţia folclorică românească, cu profesoara şi folclorista Emilia Comişel, Cornelia Tăutu optează pentru un timp să activeze în calitate de cercetător ştiinţific la *Institutul de Etnografie şi Folclor "Constantin Brăiloiu"* din Bucureşti (1965 – 1975). Ca redactor la Editura Muzicală din Bucureşti, perioadă care i-a deschis noi orizonturi în propriul univers sonor, a păstrat din memoria locurilor natale ale Odorheiului, imboldul arhetipurilor folclorice.

Uneori apelând chiar la citate, discursul creației sale a căpătat, fără demonstrații vizibile, un plus de prospețime, pregnanță şi melodicitate, fiind reliefate mai ales prin arhitecturi sonore ireproşabil realizate. Amintim numeroase lucrări, din ultimele decenii, precum **Simfonietta, Cvintetul Ecouri, Septetul Palingenesia, Simfonia I** (1987) , câteva dintre titlurile sale reprezentative, cărora putem să le adăugăm şi piese ca **De doi** pentru clarinet şi violă**, Trio** pentru flaut, harpă şi pian, **Cvintetul "Omagiu pentru pace", Opt piese pentru pian**. De asemenea, mai amintim **Divertisment folcloric pentru cor mixt şi percuție** (1977), care a reprezentat o piesă de rezistență inclusă de

maestrul Marin Constantin în repertoriul Corului Național de Cameră "Madrigal" (înregistrare discografică "Electrecord"), preluată valoric şi de către alte ansambluri vocale.

Deşi crease atât de multe partituri, la acestea se adaugă numeroase muzici de teatru şi de film. Mai întâi a fost interesată de dramaturgia muzicală a spectacolelor de teatru, alegând din proprie inițiativă autori precum Eschil, Goldoni, Seneca, Marin Sorescu, Sorana Coroamă Stanca, texte de Ion Creangă şi Dumitru Solomon. În acelaşi timp a fost atrasă de mobilitatea artistică a filmului, deşi această breaslă a acceptat-o treptat. Ca urmarea a rezultatelor asimilării genului, Asociația Cineaştilor din România i-a recunoscut valoarea şi a premiat-o pentru muzica filmelor **Zidul** (regizor Constantin Vaeni) şi **Moromeții** (regizor Stere Gulea), iar Consiliul Național al Cinematografiei i-a oferit apoi "Premiul de excelență" pentru numeroase alte muzici de film. În relația cu mulți regizori, începând din 1974 – **Stejar extremă urgență** (cu Dinu Cocea) până în 1992, Cornelia Tăutu a semnat muzica pentru 25 de filme, colaborând cu nume de prestigiu ca Dinu Cocea, Laurențiu Damian, Stere Gulea, Constantin Vaeni, Gheorghe Naghy, Adrian Petringenaru, Aurel Miheleş… Chiar o sumară enumerare a principalelor partituri dedicate muzicii de film este neîndoios edificatoare, privind colaborarea cu mari orchestre şi dirijori celebri.

Diversitatea componistică a Corneliei Tăutu este exemplară, muzica sa fost înregistrată pe Discuri Compact. La mențiunile anterioare se pot adăuga muzica vocală de cameră – **Trias** (1992), Cântece pe versuri de Mihai Eminescu: voce şi pian (**Peste vârfuri**), voce şi orgă (**Strigoii**), (**Stelele-n cer**); muzică religioasă **Triptych**, pentru cor bărbătesc pe texte de **Psalmi** (*Doamne nu te-ndepărta de mine; Doamne mântuieşte; La tine Doamne îmi înalț sufletul*, 1983). Forțe răscolitoare, conflictuale, tensiuni şi melancolii răzbat mai târziu, spre sfârşitul vieții, în **Concertul pentru pian şi orchestră** (distins cu **Premiul Academiei Române**), o moştenire emoționantă de încheiere a unei cariere componistice exemplare.

Grigore CONSTANTINESCU

… „Vreme trece, vreme vine"… şi, pentru că trăim vremurile pe ca le trăim, s-ar cuveni dezvăluit lumii **şi** Harul scriitoricesc şi-poetic al Corneliei Tăutu. Cei cărora „buchea cărții" nu le este străină vor desluşi tulburătoare rosturi ale cuvântului trăit.

Rămân încredințată că muzica acestei compozitoare - a cărei creație este inconfundabilă în filmografia românească îşi află particularitatea într-o foarte strict personală logică a utilizării materialului sonor, după cum Cuvântul, în vocabularul Corneliei, este aproape sec-matematic. Pletoră de vorbe? Nicidecum! Esențializare pentru cine lua aminte…

Cornelia Tăutu? Spirit scânteietor prin simplitate; prezență prin tăcere; mândră prin sacrificiu; smerită prin orgoliu; pasională prin discreție; nostalgică prin ironie; puternică prin dârzenie; calmă şi răbdătoare prin înțelepciunea moştenită de la străbunii săi de prin Țara Făgăraşului…

O zi, cu mulți ani, în urmă, o zi cu multă lumini solară… Cornelia mi-a citit din versurile sale – cu glasul ca mai totdeauna precum şoapta… Însă **ceva** se petrecuse în acele stuhuri… De ce tăinuite?... Discreție, pudoare sau mândrie?... Şi atât de solară era ziua!...

Cândva viețile noastre s-au intersectat profund… Apoi?... Aşa a fost să fie. Totuşi, în zile mai puțin solare, răsar în gând versurile poetului-violonist Mihai Constantinescu: „Ce grele sunt tăcerile/ dar parcă sunt mai grele când devin cuvinte; cum dor!"…

… Şi pentru că ne-am savurat reciproc umorul, o depeşă nedatată: Corneliooo, reține-mi un loc!... Nu mă grăbesc, dar, când va fi să fie, TIMP este cu duiumul ca să şi clevetim.

aşadar, Felicia.

Richard Oschanitzky (1939-1979). Rigoare, libertate, rafinament

Una dintre impresiile stabile pe care o lasă creația lui Richard Oschanitzky este aceea de mozaic. La vârsta de 15 ani, încă elev la Liceul de cultură generală „Nikolaus Lenau" din Timișoara, a compus *Două romanțe pentru voce și pian pe versuri de Heine* (1954), *Două lieduri pentru pentru mezzo și pian*, *Bolero pentru vioară și pian*, *Șapte variațiuni pentru pian* (1955). Tot în 1955 și-a ascultat *Missa în fa minor* pentru cor, soliști și orchestră, cântată în Domul din Timișoara (a interpretat partea de orgă). Timp de patru ani, ca student la Conservatorul din București, exigentul profesor de compoziție Mihail Jora i-a apreciat opus-urile în domeniul cameral și vocal-simfonic. Cantata *Odă patriei mele* (1957), *Cântarea iubirii* – șapte cântece pentru bariton/mezzosoprană și orchestră de cameră, recompensată cu singura bursă „Enescu" (1959), tot ce a compus în timpul studiilor i-a asigurat un prim statut de mare speranță a componisticii academice românești.

Dar studentul Richard Oschanitzky era și un autentic pianist de jazz. De multe ori, în pauzele dintre cursuri, își încânta colegii improvizând pe teme din muzica clasică, „traducându-le" în limbaj jazzistic. Dar jazzul a provocat în 1959 excluderea sa din Conservator. Era epoca dogmatismului ideologic, opac la formele de artă modernă provenite din Europa Occidentală și din America de Nord.

În următoarele două decenii, Oschanitzky a fost muzician liber profesionist. Cultura muzicală solidă în genurile academice, cunoașterea celor mai valoroase stiluri ale muzicii de divertisment, rapiditatea cu care scria aranjamente pentru orice tip de alcătuire sonoră și orchestrații, calitățile de pianist i-au permis să colaboreze, începând din 1960, cu Casa de discuri Electrecord, Radioteleviziunea, cu teatre dramatice din București și din țară, cu studiourile Animafilm, Alexandru Sahia și, din 1966, cu studiourile de producție a filmelor artistice.

A avut o prezență constantă în programele muzicale de radio și televiziune, tot în 1966 a înregistrat primele două discuri de autor, a susținut multe recitaluri de jazz în București și la Festivalul Național de profil de la Ploiești. Lumea muzicală românească l-a cunoscut și l-a apreciat la superlativ pentru valoarea ca muzician de jazz, dar nu s-a știut că Oschanitzky a avut o „viață dublă". Din momentul când a părăsit forțat Conservatorul, a continuat să compună sonate, cvartete, concerte, variațiuni pentru orgă etc. A scris un mare număr de cântece patriotice pentru festivalul ostășesc „Te apăr și te cânt, patria mea", Colinde pentru cor mixt, o serie de piese considerate în epocă muzică ușoară, compoziții care îmbină liedul cu limbajul armonic, ritmic și expresiv al jazzului.

Richard Oschanitzky poate fi considerat unul dintre primii reprezentanți ai etno-jazzului, compozițiile sale din perioada 1967-1971 devansând și depășind ca îndrăzneală a ideilor, ca originalitate a sonorităților realizările unor muzicieni americani, polonezi sau din Azerbaidjan. Evoluția etnojazzului până în momentul de față confirmă concepția integratoare a lui Oschanitzky.

Dublul concert pentru pian, saxofon tenor, orchestră simfonică și bigband este prima reușită pe plan mondial în genul problematic, mult timp contestat, dar mai ales neînțeles, al *jazzului simfonic*. Spre deosebire de compozitorii academici și jazzmen-i care au tatonat acest gen muzical hibrid, începând cu Gershwin și a sa *Rhapsody in blue* (1924), Oschanitzky a reușit (în 1969) pentru că a trăit permanent în cele două lumi muzicale ca autor, orchestrator și pianist de performanță. Doar el a avut ideea acordării libertății improvizatorice soliștilor.

După încheierea vieții pământene (1979), doar emisiuni sporadice de radio și televiziune, câteva articole în presa generalistă și de specialitate au păstrat memoria acestui muzician genial. Festivalul Internațional ce i-a purtat numele (singurul de acest tip din Europa), organizat la Iași timp de un deceniu (1999-2008), cele două discuri duble *Memorial Richard Oschanitzky* (7dream records, 2005, 2014) care au reluat imprimări de patrimoniu și momente inedite, monografia *Creația lui Richard Oschanitzky – Trăsături stilistice* (Editura Muzicală, 2012) au scos la lumină lucrări, informații, documente care atestă originalitatea, valoarea, întâietățile muzicianului român în context mondial.

Alex VASILIU

Luiza Zan – periplu bucureștean

Chiar dacă a preferat aerul mai curat și liniștea unui mic burg transilvan, Sfântu Gheorghe, unde își crește cu nemărginită dragoste adorabilele copile – **Eva Luna** și **Jasmine** – infatigabila **Luiza Zan** continuă să studieze, să compună, să gândească arta sunetelor ca pe o lume a eternei, fertilei investi(ga)ții creatoare. Putem vorbi despre o generoasă secantă a existenței sale raportată la determinări geografice: căci a văzut lumina zilei la Tulcea, părinții săi fiind însă originari din Moldova (județul Neamț) și Transilvania (Maramureș), liceul l-a absolvit la Piatra Neamț, studiile muzicale superioare le-a urmat la Iași, două importante premii le-a obținut la Montreux, a fost apoi profesoară universitară la București, a susținut concerte în Ungaria, Franța, Belgia (Bruxelles), Republica Moldova, Austria, Marea Britanie, Germania, Slovenia, ba chiar și peste Ocean...

În chip plauzibil, **Luiza** își părăsește periodic sălașul, ieșind în lume pentru a etala cum doar ea știe să o facă, rezultatele notabile ale propriilor strădanii: fie ele un disc cu noi compoziții originale, un workshop, un proiect inedit, un concert sau mai mult de atât, un turneu de recitaluri. Este ceea ce s-a petrecut în luna februarie a. c., când apreciata artistă a apărut scenic în trei ipostaze distincte, toate intenționate în capitală.

Pentru melomanii prezenți în seara de joi 14 februarie în Sala Mare situată în sediul **Arcub** din str. Lipscani nr. 84-90, a fost o reală încântare să audieze și să aplaude concertul purtând titlul **„Tenderly"**, dedicat memoriei aceluia care a fost

incomparabilul **Nat King Cole** (de la naşterea căruia s-au scurs 100 de ani), concert susţinut cu brio de **Luiza Zan Trio**, protagonista vocalistă evoluând în parteneriat sonor-afectiv cu admirabilii instrumentişti ungari **Gyárfás Istvàn** – chitară şi **Berkes Balázs** - contrabas. În tălmăcirile lor creative, inovative şi pline de miez conferite unor celebre standarduri ale repertoriului jazzistic, precum „Stella By Starlight", „„Mona Lisa", „Softly As In A Morning Sunrise", „Estate", „Love For Sale", „Stardust", „Tenderly", „L.O.V.E." dar şi piesei – surpriză „The Lake" de **Luiza Zan** pe versurile poetului **Mihai Eminescu** (traduse în limba engleză de către solistă), cei trei zămislitori de frumuseţi sonore s-au întrecut pe sine, cât priveşte sincronizarea temperamentală, feelingul şi un lăudabil ***interplay***.

A succedat, pe 20 februarie, apariţia vocalistei în duo cu talentatul pianist **Albert Tajti**, pe podiumul Clubului „La Cave de Bucarest", discursul lor muzical revendicându-se la tente mai accesibile, în sensul unui accentuat prinos adus melodicităţii. Ne referim la ingenuele, inspiratele cantilene numite „Close To You", „Lazy Afternoon", „Foot Prints", deopotrivă la prea frumoasele creaţii „Iubirea noastră e o vioară", „De ce pari trist" sub autograful componistic al lui **Richard Oschanitzky**, ca şi la melopeile sugerate în trasee sonore de înfiorate stihuri eminesciene - „Floare albastră" şi înainte citata compoziţie a **Luizei Zan** „The Lake".

Luiza Zan la Arcub

Seara următoare, joi 21 februarie, a aflat-o pe convingătoarea vestală a ardentelor combustii muzicale, pe ea, „artista în căutare de sine", suind triumfător pe scena Sălii mari a **Radiodifuziunii Române**, ca invitată a **Big band-ului Radio** dirijat de **Ionel Tudor**. Cei aproape o mie de auditori prezenţi în sală (odată cu ei şi miile de recepţioneri ai posturilor Radio România Cultural şi Radio România Muzical care au difuzat în direct evenimentul) au conştientizat emoţia reîntâlnirii cu o mare artistă, autentică în cea mai pură accepţiune a atributului, au vibrat la intensitatea comuniunii de spirit şi creativitate pe care orchestra şi solista au topit-o laolaltă în dinamicul, policromul creuzet al realizărilor lor, presărate cu incitante incursiuni spontane. Între cele patrusprezece momente muzicale incluse în program, două au revenit exclusiv **big band-ului** – „Woody'n' You" şi „Shiny Stockings" –, compoziţia **Luizei Zan** „The Lake" a fost prezentată de vocea solo, iar alte zece teme standard („Cherokee", „How High The Moon", „Angel Eyes", „Night And Day", „Kansas City" etc.) plus creaţia vocalistei intitulată „Her Violin" în remarcabilul aranjament semnat de orchestratorul american **Brett Stamps**, au apărut interpretate coexistent... O notă bună prezentatorului concertului, realizatorul radio **Ştefan Naftanailă**.

„Jazz pe româneşte" din 21 februarie – un regal de muzică bună!

Florian LUNGU

On the fly

O cafenea, un grup de tineri energici şi o muzică călduroasă au întâmpinat seara de 12 martie. On the fly este o tânără trupă alcătuită din studenţi ai Universităţii de Muzică din Bucureşti, grup coordonat de profesorul şi binecunoscutul jazzman Mircea Tiberian. Marta Popovici – voce, Claudiu Antonesei – pian, Lucas Contreras – chitară, Alexandru Marin – contrabas şi Gabi Matei – tobe alcătuiesc un cvintet îndrăzneţ care propune şi prezintă publicului atât standarde de jazz cât şi compoziţii proprii.

Instrumentiştii au deschis seara cu *Nardis*, o lucrare cu iz modal, scrisă de Miles Davis. Tonul piesei şi atitudinea pozitivă şi plină de energie a acestora au pregătit intrarea Martei, o tânără cu o voce senină. *Invitation*, piesă care face parte din filmul *A Life of Her Own* regizat de George Cukor, cu muzică de Bronislau Kaper, a dat o notă actoricească şi jucăuşă serii. Schimbând registrul, odată cu piesa *Lazy afternoon*, cvintetul reuşeşte să atingă şi partea sensibilă, tot momentul aducând melancolia în prim-plan. Cu sonorităţi care te duc cu gândul la spaţiul cosmic începe melodia *The list* care aparţine trupei Moonchild. *The list* în interpretarea trupei On the fly a prins conturul unei piese de jazz modern, o combinaţie între jazz şi RnB. *Crazy race*, una dintre cele mai captivante piese, a dat un iz foarte jucăuş şi de bună dispoziţie prin toate coborârile în sincron ale instrumentiştilor cu cele ale vocii. Jazz-funck-ul a fost prezent odată cu piesa *Butterfly* a lui Herbie Hancock, care deşi a fost lansată în 1974 are un aer foarte actual. Ritmul de swing a fost provocat de piesa *Whisper not* a lui Benny Golsen, piesă prin care Marta Popovici a subliniat caracterul improvizatoric.

Un element foarte important al serii a fost faptul că trupa On the fly a prezentat şi două dintre compoziţiile proprii: *Next to me* şi *A new day*. Cele două piese combină mai multe stiluri, modernitatea fiind prezentă şi complementară cu toată seara. Siguranţa şi bucuria de a cânta a fost la tot pasul. Este de apreciat munca depusă şi pasiunea cu care aceştia cântă, compun muzica şi colaborează.

Timida Marta Popovici a dat un plus de culoare prin prezenţa ei mereu cu zâmbetul pe buze, datorită melodicităţii vocii şi a preciziei emisiei vocale. Trecerea prin mai multe stiluri recunoaşte versatilitatea acesteia şi o stăpânire de sine şi muzicală impecabilă. Reinterpretarea pieselor în stilul trupei a adus particularitate şi originalitate. Pasajele improvizatorice au punctat creativitatea şi imaginaţia bine dezvoltată a fiecăruia.

Amalgamul de culori, de ritmuri, de tempo-uri, de frazări muzicale diferite, precum şi atmosfera familială dată de căldura grupului a dat o notă foarte plăcută serii. Trupa On the fly reprezintă un cumul de pasiune, de dorinţă de cunoaştere, de muncă şi de conexiune muzicală.

Gabriela BEJAN

Gala muzicii uşoare româneşti

În spiritul renaşterii interesului pentru muzica uşoară românească de calitate şi pentru artiştii ei de frunte, Primăria Capitalei a iniţiat acum mai bine de un an, în coordonarea Danielei Daminescu, această Gala menită a aduce în faţa marelui public bijuterii de cântec şi de talent. Spectacolul la care ne referim în aceste rânduri a încheiat o serie, care sperăm că va continua, sub o formă sau alta, mai ales că intrarea este gratuită, destinatari fiind în primul rând melomanii mai în vârstă, seniorii. Sub cupola Circului Metropolitan, chiar dacă au mai fost locuri libere, au luat loc câteva mii de spectatori entuziaşti - un public pe care orice artist şi l-ar dori, oricând. Trebuie subliniat apăsat faptul că de când Primăria Capitalei a instalat la Circ o conducere tânără (actorul Bogdan Stanoevici-director general, interpreta Sanda Ladoşi-adjuncta sa) acest lucru se simte din plin: condiţiile sunt net superioare, căldură, ospitalitate, nemaivorbind de dotările tehnice de nivel internaţional (sunet, lumini, scenă rotativă). De altfel, concertul a fost deschis şi închis de două secvenţe care ne-au dat o idee despre excepţionalele show-uri montate la Circul Metropolitan: un dans aerian, cu trupa de balet a instituţiei şi Sanda Ladoşi, respectiv un moment de acrobaţie aeriană din spectacolul "Alice în ţara minunilor".

Sanda Ladoşi, Bogdan Stanoevici

Un alt aspect ce se cere evidenţiat este faptul că totul se desfăşoară live, în acompaniamentul formaţiei Andrei Tudor, în care acesta, generos, i-a făcut loc (glumim, desigur) şi unui tânăr de viitor, tatăl lui, Ionel Tudor! Alături de aceşti doi muzicieni de clasă au luat loc în loja orchestrei binecunoscuţii Marian Georgescu (chitară), Eugen Tegu (chitară bas), Dan Pirici (percuţie), Laurenţiu Zmău (baterie), Daniel Bouroşu (chitară), Diana Suciu (saxofon), plus un impecabil duet vocal feminin de backing, alcătuit din Mădălina Pirici şi Nicoleta Oancea. Ele însă şi-au intrat în rol puţin mai târziu, fiindcă primul invitat (sau, dacă vreţi, laureat, fiindcă fiecare solist a primit o cupă şi o plachetă de excelenţă din partea organizatorilor), Ovidiu Komornyik, a venit cu propriul său grup de backing vocal, aşa cum face de obicei (una dintre vocaliste fiind fiica Emiliei Diţu!). Artistul ne-a reamintit două dintre compoziţiile sale de mare succes, "Maria, Maria" şi "Iartă-mă", după care a predat ştafeta Marinei Florea. Am spune că valoroasa interpretă parcurge un moment fast al carierei, prin colaborările cu Paul

Gabriel Cotabiţă, Ion Cristinoiu

Surugiu Fuego şi alte realizări notabile, între care noul album "Stele perechi", lansat de curând la casa de discuri Eurostar. De altfel piesa titulară a discului, compusă de Ionel Tudor pe versurile Andreei Andrei, a deschis micro-recitalul ei, urmată fiind de versiunea actualizată a marelui şlagăr scris de Nicolae Kirculescu, pe versuri de Jack Fulga, în… 1944, "Nu te pot uita", semn de artiştii din generaţia de aur nutresc un adânc respect faţă de înaintaşi. Luminiţa Anghel este una dintre cele mai titrate soliste ale noastre, cu un premiu I şi un Premiu de Popularitate la "Cerbul de aur", locul 3 la Eurovision (cu piesa lui Cristian Faur "Let me try") şi alte distincţii cucerite în Malta, Bulgaria, Cehia, Egipt. Fiind o specialistă Eurovision, a cântat "A million stars" (muzica Andrei Tudor, versurile Cristian Faur), care a fost aproape de a câştiga selecţia naţională în 2015, după care nu putea ocoli "Andrii Popa" de Mircea Baniciu, spre deliciul publicului.

Sanda Ladoşi, Marcel Pavel

Dar dacă vorbim de performanţe internaţionale, la acest capitol străluceşte Monica Anghel, cu nu mai puţin de 11 trofee dobândite peste hotare pentru culorile României! Sigur, nu putem uita că după ce a cucerit un premiu important la Mamaia la numai 15 ani (una din piese fiind "Vin' la mama de mă cere" de Laurenţiu Profeta), a triumfat la "Cerbul de aur" în 1996 (cu "Dau viaţa mea pentru o iubire" de Marius Ţeicu şi "Spune-mi" de Cornel Fugaru) şi ne-a reprezentat la Eurovision în 2002. Repertoriul ei a fost perfect gândit pentru o asemenea gală aniversară, incluzând două colaje de muzică uşoară românească, cu refrene celebre semnate de Richard Stein, Vasile Vasilache, Laurenţiu Profeta, Mircea Drăgan, Marius Ţeicu, Temistocle Popa, Ionel Tudor şi mulţi alţii. Exuberantul Ricky Dandel, sosit de la München, şi-a aniversat 50 de ani de carieră artistică (n-ai zice, într-atât este de dinamic) cântând două compoziţii proprii, "Va mai trece o noapte" (locul I, în versiune germană fireşte, în Topurile din Bavaria) şi "Supranaturală". Cu atâţia spectatori mai în vârstă, Corina Chiriac a smuls o lacrimă cu melodia "Opriţi timpul!", care dă şi titlul emisiunii sale de la Naţional TV, dar a ridicat moralul celor trişti cu "Strada Speranţei" de Vasile Veselovschi, pe versuri de Mihai Maximilian, mai ales că între ele a intercalat optimistul "Hai, hai, lângă mine stai!" de Nicolae Caragia, pe versuri proprii. Corina a interacţionat cu publicul, a mers în sală, i-a salutat pe membrii Asociaţiei "Credinţă şi Demnitate", câteva sute, în frunte cu Valentina Spânu, Petrică Pană, Aurel Moga, George Cantea. Ca şi Corina Chiriac, Adrian Daminescu a avut ambii părinţi muzicieni, aşa încât nu e de mirare că a studiat vioara, violoncelul, pianul. Înainte de a deveni vedetă marcantă a muzicii uşoare (meritul îi revine lui Horia Moculescu) a activat cu succes în câteva titulaturi de frunte ale muzicii folk-rock, cum ar fi Pro Musica, Basorelief, Helicoidal, Blitz, Columna. Daminescu a ales două lucrări de acum circa trei decenii: "Mai dă-mi o speranţă" de Horia Moculescu (premiul I la festivalul "Orfeul de aur", în Bulgaria, în 1988) şi compoziţia proprie "România", scrisă la Londra în 1990. Aceasta din urmă este foarte cântată de tinerii concurenţi la festivaluri, aducându-i de altfel unei adolescente bucureştene, eleva sa, în 2016, Trofeul festivalului "George Grigoriu".

Aurelian Temişan, S. Ladoşi, Silvia Dumitrescu

Aşteptată cu mare nerăbdare, după o lungă absenţă din ţară, a fost Aura Urziceanu, invitată în Capitală, în acea perioada, de Ionel Tudor şi de big-band-ul Radio pentru două evenimente. Însoţită în permanenţă de bunele sale prietene Ioana Bogdan şi Daniela Imre, celebra cântăreaţă a ocolit din păcate invitaţiile la televiziuni (una din ele fiind la emisiunea de mare audienţă "Drag de România mea" a lui Paul Surugiu Fuego, de la TVR2), dorind probabil să se concentrez pe aceste trei apariţii scenice. Am regăsit-o cu aceeaşi voce strălucită, unică în compoziţiile proprii "Vreau să vii în viaţa mea" şi "Dor de viaţă". Un prim moment Remember, deşi neanunţat ca atare, a fost dedicat compozitorului Dan Iagnov, cu două melodii pe versuri de Andreea Andrei: Sanda Ladoşi, înveşmântată într-o rochie de-ţi tăia răsuflarea (mai ales bărbaţilor!) a cântat "O noapte cu tine", apoi, într-un gustat duet cu Bogdan Stanoevici (să nu uităm că, pe vremuri, acesta a cântat şi alături de Mihaela Runceanu) - "Şi între noi mai e un pas". O emoţionantă secvenţă Remember, cu proiectarea unui film şi a unor imagini de arhivă, i-a fost consacrată marelui compozitor Ion Cristinoiu, Trofeul urmând a ajunge la văduva sa, Mariana Cristinoiu. Între marile slagăre pe care muzicianul (dirijor, inclusiv al big-bandului Radio, dar şi percuţionist şi autor al unui manual de percuţie) ni le-a lăsat se număra neuitatele "Te-aşteaptă un om", "Casa mea", "N-am noroc", "Nici o lacrimă", "Taina nopţii", "Ce mica-i vacanţa mare!", "Dacă n-ai fi existat", "Ne mai vedem şi mâine". Dintre creaţiile sale, Adrian Daminescu a dat viaţa tulburătorului "Doamne, nu uita!", pe versuri de Dan V. Dumitriu. A mai fost readus în memoria publicului un dispărut recent, Ilie Micolov, toţi participanţii cântând într-un glas, laolaltă cu spectatorii, "Dragoste la prima vedere". Trofeul cuvenit lui Micolov a fost înmânat Danielei Calinet, directoarea festivalului "Cununa petrolului" de la Moreni, unde artistul era nelipsit. Finalul a stat sub semnul bunei dispoziţii, cu acordarea Plachetelor de excelenţă şi a cupelor, dar mai ales al optimismului provocat de constatarea că muzica uşoară românească nu moare şi nici nu se predă! Vorba ceea, o ştiţi, cu caii şi cu câinii…

Monica Anghel, S. Ladoşi

Octavian URSULESCU

Zlatna de aur

Titlul este uşor pleonastic, fiindcă însuşi numele localităţii face trimitere la uriaşele zăcăminte aurifere care au făcut dintotdeauna bogăţia Munţilor Apuseni, dar care din păcate n-au sporit nicidecum bunăstarea localnicilor, ci a altora… Dar, vorba unui celebru text umoristic de la TVR, de pe vremuri (semnat probabil de Dan Mihăescu), n-am găsit… altă rimă, fiindcă festivalul naţional al romanţei "Te-aştept pe-acelaşi drum", ajuns miraculos la a 16-a ediţie, îşi adaugă an de an tot mai multe carate în concertul manifestărilor de gen. Nu întâmplător, am spune, primarul Silviu Ponoran a

Tudor Bărbos

fost dublu premiat la ediţia 2018 a "Crizantemei de aur" de la Târgovişte, meritele lui fiind indiscutabile în revitalizarea acestui gen cu frumoase tradiţii în zonă, unul dintre pionieri fiind chiar tatăl dânsului, profesorul Valer Ponoran.

Şi a 16-a ediţie a festivalului de la Zlatna a fost organizată fără cusur de Primărie şi de Consiliul local Zlatna, Casa de cultură locală "Horea Popescu", Consiliul judeţean Alba, Centrul de cultură "Augustin Bena" din Alba-Iulia. Partenerii media cei mai importanţi au fost revista "Actualitatea Muzicală", cotidianul "Ultima oră", Hora TV (care a retransmis Gala laureaţilor) şi Radio România Cluj. Reuşita evidentă a manifestării, care a făcut şi de această dată neîncăpătoare sala de festivităţi "Ampelum", se datorează în bună măsură calităţii acompaniamentului, în componenţa orchestrei conduse de valorosul violonist Ovidiu Barteş intrând Kalmar Urszui (pian), Victor Geogean (acordeon), Marius Szabo (vioară), Zeno Zanc (contrabas). Formaţia a fost la înălţime atât în acompanierea concurenţilor (unii dintre ei cu experienţă scenică redusă), cât şi a vedetelor invitate în recitaluri, dintre care trei fiind foste câştigătoare ale Trofeului: Rodica Pop Seling, Georgeta Plută, Sorin Lupu. Tenorul clujean, triumfător chiar la ediţia anterioară, a făcut parte şi din juriu, prestaţia sa fiind absolut remarcabilă, confirmând nivelul foarte ridicat al festivalului. Preşedinte al juriului a fost reputatul compozitor veteran Jolt Kerestely, el însuşi valoros autor de romanţe. Sub "comanda" sa au fost şi cele două capete de afiş ale festivalului, ambele cu recitaluri excepţionale. Matilda Pascal Cojocăriţa, de-o elegantă princiară, a alăturat romanţelor clasice şi câteva ale autorilor din ultimele decenii, tocmai pentru a dovedi perenitatea acestui gen muzical atât de iubit de români. În ce mă priveşte, mă bucur că am recomandat-o organizatorilor de la Zlatna pe Alina Mavrodin Vasiliu, care încă de la prima prezenţă, la ediţia anterioară, a sporit dimensiunea manifestării, pentru că în calitatea sa de directoare artistică a "Crizantemei de aur" de la Târgovişte a atras finalişti valoroşi, vedete, membri în juriu, nemaivorbind de recitalul propriu, care a fost magic. După ce, surpriză, a interpretat varianta originală a romanţei "Din sânul maicei mele" de Anton Pann, pe versuri de Grigore Alexandrescu (devenite ulterior Imnul de stat al ţării noastre), la rândul ei a dat credit generaţiei ceva mai noi de compozitori, deşi, se ştie, romanţele clasice asigură garantat succesul, fiind fredonate de toată lumea. Astfel, înafară de Henry Mălineanu, Noru Demetriad sau Vasile Veselovski, Alina Mavrodin a dat viaţă cu rară nobleţe unor creaţii semnate Dan Stoian, Paraschiv Oprea sau Ioan Tomescu.

În condiţiile unui nivel ridicat, cel puţin la vârf, lupta pentru cucerirea Trofeului s-a dat între doi buni prieteni, ambii cu prestaţii superlative. A câştigat în cele din urmă, după ce anterior cucerise aici un premiu I şi unul III, Tudor Bărbos, 29 de ani, originar din Baia-Mare. A absolvit Liceul de muzică "Dinu Lipatti" din Bucureşti şi Academia de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, secţia canto clasic. Abordează cu egal talent orice gen muzical, de la jazz, operetă, operă, pop, muzică interbelică sau populară, în palmaresul sau strălucind un premiu I dobândit în 2016 la "Crizantema de aur". Juriul a fost convins de sinceritatea şi farmecul cu care dat viaţă pieselor "Să treci prin lume fără dor" de Grigore Perieţeanu şi "Crizantema, te ador!" de Mircea Andreescu, lucrare lansată şi… nepremiată la Târgovişte. Rivalul său, Daniel Pop, tot 29, din jud. Ilfov, a urcat o treaptă faţă de ediţia anterioară, primind premiul I. Este solist al Operei Naţionale din Bucureşti şi colaborator al instituţiilor de profil din Constanţa, Craiova sau Braşov, având la rându-i un premiu I la "Crizantema de aur" (raportarea la "nava-amiral" ni se pare obligatorie), în 2011. Departajarea dificilă s-a vădit din faptul că juriul a decis ca şi el să dea viaţă ambelor melodii din concurs. Prin contrast, premiul II a fost acordat unei soliste cu mare experienţă,

Ion Dumitrel, Alina Mavrodin, Silviu Ponoran

Mihaela Mirela Popa, 51 de ani (e bine că nu există limită de vârstă, la romanţă aşa ceva e anormal), componentă a Coralei Academice a Filarmonicii "Oltenia" din Craiova. Omisă surprinzător din palmares la ediţia anterioară, Maria Neag, 43, din Reghin, jud. Mureş (dar originara din satul Urisiu, com. Chiheru de jos, aşadar… "vecină, dragă vecină" cu

semnatarul acestor rânduri!), şi-a luat o binemeritată revanşă, cucerind premiul III. Cum la festivalul de la Târgovişte există în fiece an copii de mare viitor grupaţi sub titulatura "Boboci de crizantemă", Alina Mavrodin a sugerat inspirat introducerea în palmares a premiului "Boboc de crizantemă",

înmânat mezinului Ionatan Dumitraş, 16, din Alba-Iulia. Deţinător al premiului revistei "Actualitatea Muzicală", acum câţiva ani, bucureşteanul Ion Ioniţă, 66, sperăm că regretă gestul făcut la ediţia anterioară, dezamăgit că n-a intrat în palmares; a fost recompensat de această dată cu premiul Casei de cultură "Horea Popescu". Palmaresul a fost completat, spre surprinderea multora, cu Lucia Raluca Câmpean, 37, din Cluj-Napoca, căreia i s-a oferit Premiul Consiliului judeţean Alba, înmânat ei chiar de preşedintele Ion Dumitrel. Indiscutabil, ar fi meritat mult mai mult să fie luaţi în considerare în ierarhia finală Cosmin Octavian Dinuţ, 43, din Băileşti sau Timea Piper, 16, din Turda. Se mai înşeală şi juriile, mai au seri proaste şi concurenţii, dovadă că n-au reuşit să intre în palmares Gherghe Leordean, 60, câştigător în 2012 al… "Crizantemei de aur", sau Mihai Cetean, jud. Alba, triumfător la Câmpulung-Muscel cu puţină vreme înainte. Dar, la urma urmei, importantă este pasiunea cu care fiecare finalist a venit la microfon, îndeosebi cu romanţe mai vechi de Guilelm Şorban, Aurel Maxiny, Gherase Dendrino, Nelu Danielescu, George Cavadia, Vladimirovici Gold, Ionel Fernic, Nicolae Kirculescu, Vasile Vasilache, Mia Braia, Popescu-Peppo. După cum se poate constata, concurenţii au optat în proporţie covârşitoare pentru romanţa clasică, echilibrul fiind restabilit în recitaluri.

Scriitorul Teodor Vasiliu şi-a lansat şi aici ediţia revăzută a impresionantului volum "Istoria Crizantemei de aur", iar Alina Mavrodin Vasiliu excelentul său album "Romanţe de aur", apărut la casa de discuri Eurostar, cei doi oferind tuturor celor prezenţi materiale promoţionale din partea Centrului cultural pentru UNESCO "Cetatea romanţei" din Târgovişte. Iar a doua zi Alina Mavrodin Vasiliu a prezentat la Alba-Iulia un nou concert din seria "Romanţa ne uneşte", un proiect de mare generozitate şi anvergură, la 170 de ani de când se cântă romanţă în ţara noastră. Cea mai bună dovadă că romanţa ne uneşte l-a constituit finalul festivalului, cu toţi participanţii, juriu, vedete, concurenţi, alături de orchestră, pe scenă, şi cu sutele de spectatori în picioare, cântând cu toţii celebrul "Ciobănaş cu 300 de oi"…

Octavian URSULESCU

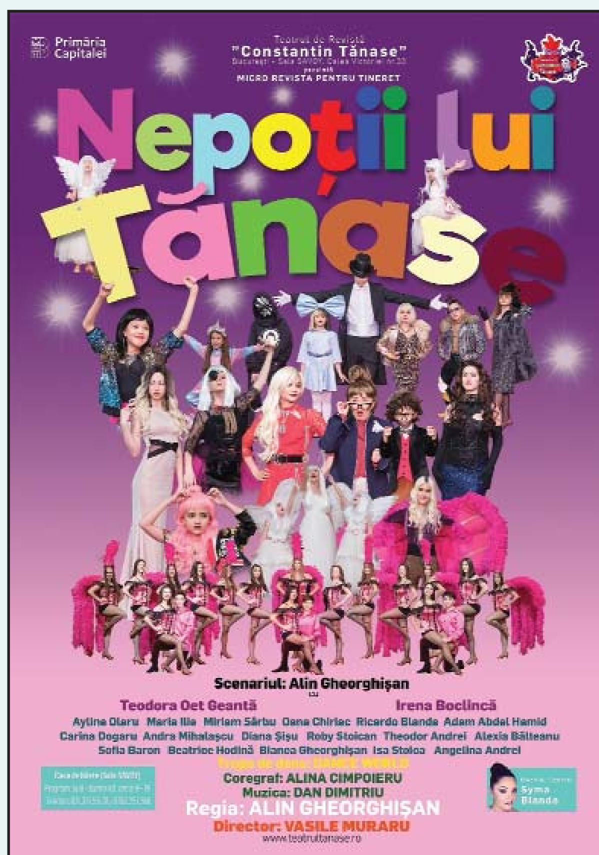
Alina Mavrodin Vasiliu: „Romanţe de aur"

La ultima ediţie a festivalului internaţional al romanţei "Crizantema de aur" de la Târgovişte, casa de discuri Eurostar a lansat, la standul propriu, acest minunat album al directoarei artistice a manifestării – o colecţie de cântece care au răsunat şi răsună an de an la celebra manifestare ce a depăşit 50 de ani. Artista, ca şi soţul ei, scriitorul Teodor Vasiliu, se identifică din plin cu istoria şi tradiţiile acestui gen muzical de patrimoniu, festivalul căpătând în ultimii ani o strălucire aparte datorită eforturilor lor. Tocmai de aceea interpreta a inclus pe discul de faţă 12 melodii distinse cu premii sau lansate în recitaluri pe scena "Crizantemei" şi pe care le include de fiecare dată în recitalurile sale. Este vorba de lucrări semnate de maeştri ai genului, cum ar fi Ion Vasilescu, Henry Mălineanu, Laurenţiu Profeta, Titel Popovici, Vasile Veselovski, Temistocle Popa, Dan Stoian, Noru Demetriad, Ioan Tomescu. Înregistrările, mixajul şi masterizarea s-au făcut la studioul Sândel Filip din Cluj-Napoca (maestru de sunet Alexandru Filip), iar acompaniamentul aparţine reputatei orchestre "Dor românesc" din Bistriţa, dirijor Ştefan Cigu. (**O. G.**)

"Nepoții lui Tănase"

Sala Savoy a Teatrului de Revistă *"Constantin Tănase"* găzduieşte spectacolul muzical **"***Nepoții lui Tănase***"**, în regia lui Alin Gheorghişan. Actor şi solist al Teatrului, finalist "Vocea României" (Pro TV) şi concurent al sezonului 13, ediția 2018 a show-ului de televiziune "Te cunosc de undeva!" (Antena 1), el semnează şi scenariul primului spectacol românesc de Revistă al cărui protagonişti sunt copii şi adolescenți foarte talentați. Chiar pe 5 ianuarie, Teatrul de Revistă "Constantin Tănase", al cărui nou manager este Vasile Muraru, a început în forță stagiunea 2019 cu spectacolele din repertoriu şi cu pregătiri intense pentru noile premiere şi pentru evenimentele ce vor fi dedicate în acest an Centenarului Teatrului de Revistă - 100 de ani de la înființarea Companiei "Cărăbuş" de către Constantin Tănase în iulie 1919.

Din distribuția spectacolului *"Nepoții lui Tănase"* fac parte Ayline Olaru, Maria Ilie, Miriam Sârbu, Oana Chiriac, Ricardo Blanda, Adam Abel Hamid, Dogaru, Andra Mihalaşcu, Diana Sisu, Roby Stoican, Theodor Andrei, Alexia Bălteanu, Sofia Baron, Beatrice Hodină, Bianca Gheorghişan, Isa Stoica, Angelina Andrei, dar şi actrițele Teodora Oet Geantă şi Irena Boclincă. De remarcat faptul că două dintre mini-actrițe sunt fiice de artişti – Miriam este fiica Biancăi Sârbu şi a regretatului muzician Marian Sârbu, iar Bianca este fiica lui Alin Gheorghişan. Machiajele speciale sunt realizate de Syma Blanda. Îşi dă concursul trupa Dance World, coregrafia Alina Cimpoieru, iar muzica e semnată de Dan Dimitriu, compozitor, dirijor şi orchestrator al Teatrului de Revistă "Constantin Tănase".

La premiera oficială a spectacolului NEPOȚII LUI TĂNASE au fost prezente vedete alături de copiii lor: Andreea Bălan, Deea şi Dinu Maxer, Iuliana Marciuc, Viorica Susanu, campioană olimpică la canotaj, Manuela Hărăbor, Mădălina şi Valentin Albeşteanu ş.a.

"Spectacolul acesta păstrează rețeta revistei de altă dată, pe care cumva m-am gândit să o pun într-o lumină actuală şi de ce nu, copilărească... La Revistă se spune întotdeauna tot ceea ce nu se poate spune altundeva! Important este să învățăm ceva din toată joaca aceasta şi să plecăm mai bogați sufleteşte din sala de spectacol! Cred că viitorul Revistei este asigurat!" – a spus Alin Gheorghişan, regizor şi scenarist. Cu toții au lucrat aproape un an ca să pună în scenă un spectacol de dans, actorie şi muzică ce durează mai bine de două ore. Cei 17 copii cu vârste între 4 şi 16 ani au avut legături cu scena de când erau foarte mici: au jucat în piese de teatru, au participat la „Vocea României Junior" sau fac canto cu interpreți consacrați, şi, în ciuda vârstei lor fragede, au învățat coregrafii dificile, replici, texte şi cântece pentru spectacolul care a intrat de curând în stagiunea teatrului. Munca celor mici se vede pe scenă, dar şi în aplauzele sălilor pline; mai mult, după două luni de la premieră, "Nepoții lui Tănase" au plecat în turneu la Baia Mare şi la Buzău.

"Ce *faci când găseşti 17 copii talentați, pasionați de muzică şi de actorie şi dornici să cucerească publicul? Îi aduci împreună la Teatrul de Revistă şi îi transformi în* <<nepoții lui Tănase>>. *Asta a făcut actorul Alin Gheorghişan, regizorul spectacolului cu acelaşi nume. El vorbeşte despre copiii din echipa sa de parcă ar fi ai lui, mândru de primul spectacol muzical românesc de revistă jucat de copii, care satirizează prezentul pe înțelesul tuturor. (...) Spectacolul cuprinde mici scenete şi momente comice care oglindesc realitatea în acelaşi stil cunoscut al teatrului de revistă, împletite cu momentele de dans pregătite de trupa Dance World a Alinei Cimpoieru. Privind dincolo de jocul actoricesc al copiilor, teme precum vedetismul şi cum poți crede în mod greşit că ajungi faimos dacă postezi fotografii în poziții senzuale pe rețelele de socializare. Astfel, copiii s-au transformat în mini Alex Velea, Dorian Popa, Carla's Dream, Iulia Albu sau Lady Gaga, le-au imitat gesturile şi modul de a vorbi, iar un îngeraş a vrut să devină vedetă cu orice preț, aşa că s-a machiat strident şi a pozat cu buzele țuguiate şi cu mâinile în şold pentru Instagram.* << Ne-am ancorat în cotidian ca să creăm un pic de umor. Copiii înțeleg, se amuză de starea de fapt, nu de greutatea personajului sau de mesajul acestuia. Este, aşa, ca un artificiu pentru părinții care sunt în sală şi nu trebuie să se plictisească la un spectacol dedicat copiilor>>, *explică regizorul.*

Alin Gheorghişan a lucrat cu mari compozitori de muzică uşoară: Ion Cristinoiu, Dan Dimitriu, Cornel Fugaru, Horia Moculescu, Dan Dimitriu. După o

Alin Gheorghişan, Vasile Muraru

experiență în SUA (pe Broadway), Alin a decis să se întoarcă acasă, pentru a deveni actor profesionist și a finalizat cursurile facultății de teatru. Ca solist, a câștigat în 2005 Trofeul Festivalului ”Lotca de Aur” din Brăila.

”Iată un eveniment artistic de excepție despre care nu putem avea decât cuvinte de admirație și de prețuire (...) De câteva săptămâni, în fiecare duminică, afișul matineelor Teatrului de Revistă <<Constantin Tănase>> este ținut de spectacolul <<Nepoții lui Tănase’>>. Un autentic regal de frumusețe, armonie și bun gust ai cărui protagoniști sunt copii și tineri. Un moment care mi s-a lipit de suflet - era să spun <<ca marca de scrisoare’>>, exact precum în refrenul clasic - a fost cel în care am reascultat piesa lui Dan Dimitriu, <<Săptămâna>>, scrisă pe versurile fratelui meu de boemă studențească, George Țărnea, acest adevărat clasic al baladelor cu dedicație lirică și pe care a cântat-o cu un mare succes Mircea Baniciu, el însuși un baladist emblematic. Lecția de frumos și de bucurie pe care ne-o oferă admirabilii <<Nepoți ai lui Tănase>> acești frumoși copii și adolescenți aflați la primii lor pași pe scenă și la primele ropote de aplauze, și sufletistul lor prieten mai mare, Alin Gheorghișan, merită întreaga, sincera noastră admirație”. (Revista Teatrală Radio - ”Nepoții lui Tănase fac zilele frumoase” de Șerban Cionoff) (**Foto: Dragoș Constantin**)

Oana GEORGESCU

Viorela Filip sau cum să le faci pe toate foarte bine

Evident, în titlu m-am referit doar la muzică, deși sunt informat că este așa, deci “chef”, și în bucătărie! Pentru cei care se îndoiesc de spusele mele, iată: absolventă de Conservator, interpretă cu voce formidabilă, cu zeci de succese majore, textieră cu peste 2000 de melodii la activ, compozitoare tot mai galonată, profesoară de canto la Școala populară de arte (am fost și eu la un examen, are copii excepționali), membră, din 2008, a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România și membră a Asociației mondiale a festivalurilor și artiștilor, WAFA, cu sediul în Malta . Dacă am uitat ceva, repar pe parcursul textului de față, promit, pentru că a fost pentru mine o bucurie când Venera și Paul Stîngă de la Eurostar mi-au spus că s-au întâlnit la Tuzla cu Viorela și i-au propus să intre în marea și prestigioasa familie Eurostar. După trei decenii, mai bine de jumătate din piesele de pe noul CD îmi amintesc de neuitatele turnee de sub egida Teatrului “Al. Davila” din Pitești, “De la Mamaia la... Pitești”, în care Viorela Filip strălucea alături de Gabriel Dorobanțu, Ileana Șipoteanu, Cătălin Crișan, Daniel Iordăchioae, Otilia Rădulescu, în acompaniamentul orchestrei aflate sub bagheta lui Dumitru Lupu, care pe atunci era soțul ei (acesta semnează nu mai puțin de 8 piese aici, din cele peste 45 pe care i le-a compus). Așadar, avem de-a face cu un fel de “Best of”, cum se spune acum (deh, “Cele mai mari succese” nu mai e... “cool”!), pentru că nu lipsesc titluri emblematice, cum ar fi “La o fereastră”, “Vino, uită despărțirea!”, “Când a-nceput iubirea noastră”, “Dar te-am uitat”, “Dacă-ți spun la revedere” (toate de Dumitru Lupu), “Doar un trandafir” de Gh. E. Marian (pe vremuri un realizator important la TVR, așa cum soția sa Adriana Marian a făcut parte din “generația de aur” de la Radio România), “Fără iubirea ta” de Corneliu Meraru (fost trombonist în orchestra Radio condusă de Sile Dinicu), “Iubirea mea târzie” de Jolt Kerestely (“eurostar”-ist de viță veche, decanul compozitorul români de muzică ușoară, 85 de ani în 2019), “Suntem numai musafiri” de Marcel Dragomir, “Primăvară, mai stai!” de Nicolae Caragia, “Păstrează-n amintire seara de acum” de Dan Iagnov.

Alături de acestea, "Scrisori de bun rămas", melodie aparținând lui Ioan Ona, muzician talentat, care până a ne fi părăsit în plină putere a şlefuit numeroase voci la Şcoala de arte din Ploieşti, precum şi "Ploua mărunt", creație a pianistului şi şefului de orchestră Vicențiu Perniu. Acesta se afla pe scenă şi la acele turnee "istorice" de care aminteam, este dirijor la teatrul piteştean şi în prezent colaborează cu Paul Surugiu-Fuego în toate proiectele artistice ale acestuia. În fine, piesa titulară aparține soțului interpretei Ioana Sandu, valorosul muzician Francisc Reiter, făcând evident parte din creațiile de dată recentă. Modestă, protagonista ne oferă doar o compoziție proprie, foarte reuşita "Eu sunt femeia îndrăgostită". În ce priveşte versurile, aici Viorela Filip ne reaminteşte că este una din forțele genului, semnând textele la nu mai puțin de 15 cântece, celelalte aparținând de asemenea unor nume cunoscute, cum ar fi Andreea Andrei, Florin Pretorian (actorul constănțean a împărțit multe succese cu Dumitru Lupu) şi Mala Bărbulescu (stabilită de mult timp în Franța).

După ce am văzut ce e cu discul (care este şi un dar pe care-l face soțului ei Cristian Bîrlădeanu, doctor în muzică, la împlinirea a 25 de ani de căsnicie!), e timpul să ne ocupăm puțin şi de Viorela Filip. Am amintit de Tuzla şi nu întâmplător, pentru că acolo, la malul mării, s-a născut artista, tatăl său, cunoscutul scriitor şi om de radio Stelian Filip, fiind profesor de limba română în acea vreme la şcoala din localitate. În paralel cu cursurile la Conservator le-a urmat şi pe cele de la Şcoala populară de artă, clasa de canto muzică uşoară, devenind ea însăşi, după absolvire, dascăl de profil la instituția omonimă de la Giurgiu. Disponibilitățile sale vocale rare i-au permis şi îi permit să abordeze toate genurile muzicale, de la operă, operetă, canțonetă la romanță, jazz, muzică uşoară sau populară. Din 1982 începe să fie tot mai solicitată pentru spectacole, înregistrări, apariții TV şi Radio, aşa încât întrerupe activitatea la catedră. Între sutele de melodii imprimate se numără creații ale celor mai apreciați compozitori români, iar ca interpretă a cântat în duet cu unele din vocile de primă mărime ale genului. Frumusețea, înzestrările vocale, repertoriul extrem de divers îi aduc invitații pentru turnee în Italia, Bulgaria, SUA, Germania, Israel, Ungaria, Republica Moldova. Sigur că nu este artist care să nu fi cântat vreodată pe un text al Viorelei, dar colaboratorul său cel mai fidel este Gabriel Dorobanțu, împărțind împreună cu acesta bucuria succesului la zeci de şlagăre.

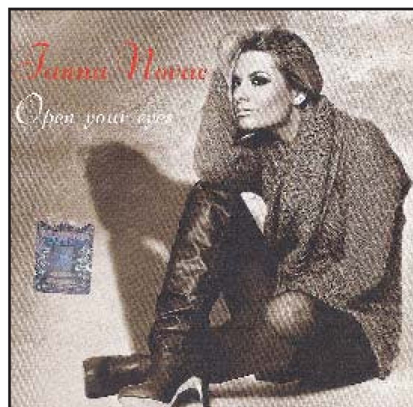
Scriam la un moment dat că am asistat la examenul de sfârşit de an al clasei sale de canto, fiind impresionat de calitatea vocilor descoperite, şlefuite şi propuse de pasionata şi galonata profesoară. Ar fi imposibil să selectez doar câteva nume din "recolta" celor aproape trei decenii de când este profesoară titulară de canto-muzică uşoară la Şcoala populară de artă din Bucureşti. Dar hai să încerc, convins fiind că veți rămâne uimiți, pentru că foarte rar soliştii amintesc de profesorii lor: Annes, Şerban Cazan (fost la "Şcoala vedetelor 2", în prezent în echipa lui Smiley), Daniela Tănase, Radu Ghencea (ambii la Teatrul de revistă "C. Tănase"), Radu Ille, Bianca "Bibi" Lixandru, Nico, Alina Sorescu, Gheorghe Florin, Sorana Mohamad, Adina Postelnicu, Simona Secrier. Iar Alice Bursuc şi Nadine au fost componente de bază ale "Şcolii vedetelor 1" a lui Titus Munteanu. Vă dați seama cum ar fi dacă Viorela Filip i-ar reuni pe toți într-o gală pe care aş denumi-o "Viorela Stars"? Până una-alta i-a strâns pe câțiva dintre ei pe CD-ul "Little Big Stars" (Lângă inima mea), dar mai ales patronează festivalul internațional "Music my love by Viorela Filip", ajuns la ediția a VII-a. Numeroase din cele peste o sută de compoziții ale sale au fost recompensate cu premii, îndeosebi la festivalurile pentru copii. Mai mult, două din creațiile sale au devenit imnuri oficiale la festivaluri desfăşurate în Bulgaria şi la Piatra-Neamț. Dar există oare concurs important la care să nu se fi numărat printre laureați, atât prin elevii ei, cât şi în ipostaza de compozitoare sau textieră? Ne referim în primul rând la Mamaia, "Mamaia copiilor", "Melodii".

Bogata discografie a Viorelei Filip capătă o dimensiune specială prin apariția acestui album, prin care ea se alătură de drept colegilor săi de generație, talent şi... suferință (se ştie cât de urgisită este muzica uşoară în mass-media), reuniți cu toții sub stindardul generos al singurei case de discuri din România pentru care există doar un criteriu: valoarea. Aşa încât bine ai venit la Eurostar, Viorela Filip!

Octavian URSULESCU

Ianna Novac: „Open your eyes"

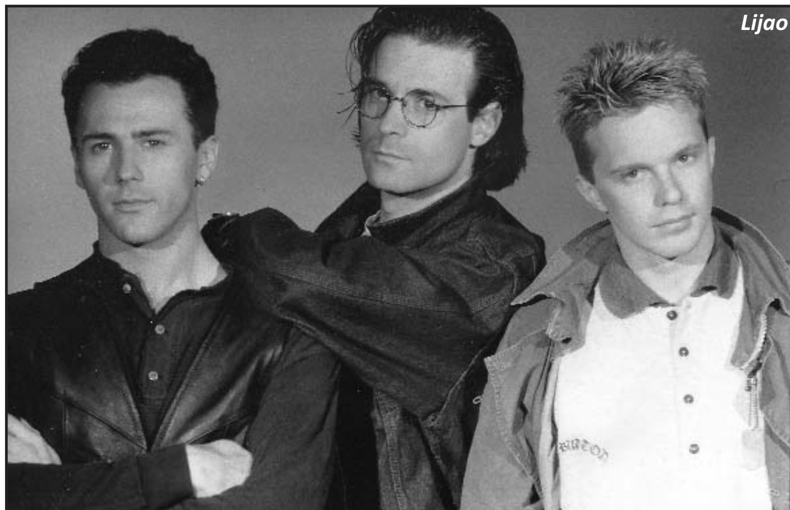
Frumoasa interpretă de origine basarabeană s-a consacrat indiscutabil pe tărâmul pop-opera, cu numeroase reuşite în domeniu – concerte, discuri, prezențe în topuri şi în emisiunile radio-TV, inclusiv peste hotare. Albumul de față, editat în producție proprie, este o colecție de 14 lucrări ce-i pun în valoare înzestrările vocale de excepție. Între acestea se detaşează titluri de referință, cum ar fi "Besame mucho", "Mamma", "Historia de un amor", "Parla più piano", "Caruso", "Una furtiva lagrima", "Con te partiro", în cazul cărora autorii se cuvenea să fie menționați începând cu prenumele, aşa cum sunt cunoscuți (de pildă Lucio Dalla, Cesare Bixio, etc). Booklet-ul elegant include fotografii minunate, un text de recunoştință din partea protagonistei (şi aici avem un reproş şi anume că sunt neglijate diacriticile...), precum şi numele tuturor colaboratorilor. Dintre aceştia îi menționăm (ne cerem scuze față de ceilalți) pe Cristian Faur (singurul compozitor român de pe disc, mai mult de atât, chiar al piesei titulare), trupa Distinto, Daniel Alexandrescu, George Nemeznic, Anthony Icuagu. Mămică împlinită, femeie superbă, artistă cu voce de aur, Ianna Novac ne anunță noi surprize muzicale! (**O. G.**)

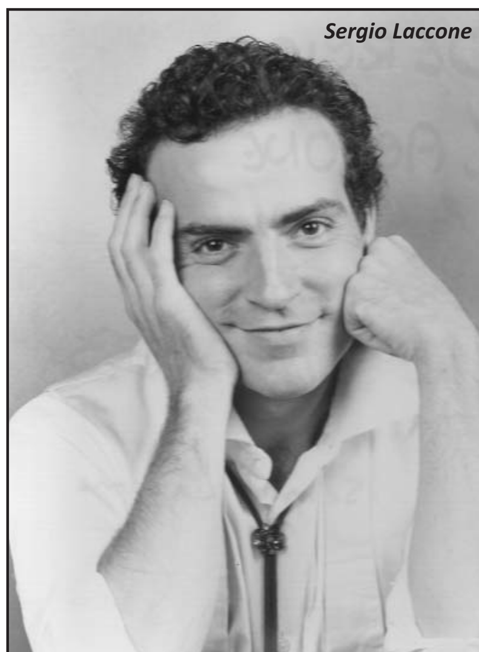

Sanremo - Istoria unui festival (IX)

Politică şi impoliteţe

Ediţia a 40-a a fost de altfel una foarte puternică şi echilibrată. Am urmărit-o cu mare atenţie împreună cu Titus Munteanu şi se înţelege că la întoarcerea în ţară nu ne-a întrebat nimeni ce am văzut acolo, că tot mersesem pe banii noştri! Oricum, improvizaţii comentatori de la TVR nu prea ştiau ce să spună despre un festival ce le era complet străin... S-au impus sau au confirmat nume cum ar fi ale unor Franco Fasano, Armando De Razza, Elite, Sergio Laccone, Lijao. Ineditul l-a constituit manifestarea paralelă şi anterioară festivalului propriu-zis. Subliniez acest aspect pentru că m-am amuzat citind într-un popular săptămânal, după un timp, declaraţia Didei Drăgan cum că ar fi cântat... după Tina Turner! Nu numai că nici nu mai era în oraş, deci nici măcar în sală, ca spectatoare, în plus ea evoluase cu câteva zile înainte, după-amiaza, nu seara, şi în cu totul alt loc, la teatrul Ariston!! Vorba ceea, ca în bancul de la Radio Erevan cu furtul bicicletei... Din păcate, la acest "Sanremo Libertà", manifestare consacrată ţărilor din Est proaspăt "eliberate", mediatizarea a fost inexistentă, iar interesul publicului – nul, într-un cuvânt un eşec total. Păcat, fiindcă fiecare ţară a deplasat mari vedete (Czeslaw Niemen şi Maryla Rodowicz din Polonia, Katona Klari din Ungaria, noi cu Similea şi Cotabiţă). La asta trebuie adăugată impoliteţea organizatorilor, care i-au trimis pe toţi acasă chiar în ziua când începea festivalul propriu-zis! Nu mă puteam împăca, evident, cu situaţia, aşteptasem două decenii să ajung la Sanremo, aşa încât m-am descurcat, deşi n-aveam un ban în buzunar (de unde valută în februarie 1990?), prin relaţii personale. Cunoscutul critic muzical Marco Mangiarotti mi-a oferit cazare la un hotel şi bani de buzunar, invitându-mă să public zilnic un mini-editorial în ziarul său, cunoscutul "Il giorno". Mai mult, fiind de-acum gazetar acreditat oficial, am avut acces la "Sala stampa" şi am reuşit să procur ecusoane şi chiar bilete gratuite în sală (sala presei era la balcon, separată total, nu puteai coborî în sală, nu mai vorbesc de culise – asta referitor la jurnaliştii noştri care circulă prin culise ca la ei acasă! - decât cu un ecuson special), pe care le-am oferit Angelei Similea şi lui Titus Munteanu, care rămăseseră şi ei în oraş, evident tot pe speze proprii. Ceilalţi membri ai delegaţiei noastre (Dida Drăgan, Gabriel Cotabiţă, formaţia Roata, plus câţiva băgători de seamă, toţi veniţi pe cheltuială oficială), părăsiseră oraşul după o evoluţie corectă, profesionistă la "Sanremo Liberta", în care aplauzele veneau dinspre o sală istorică, dar goală, celebrul teatru Ariston, în care ne încurajam doar noi între noi, făcând haz de necaz. Oricum, la întoarcere n-a interesat pe nimeni ce s-a petrecut acolo. Pentru aşa-zisa "industrie muzicală", care începuse deja să fie elitistă, pentru "show business", noi nu reprezentam puncte de interes...

Lijao

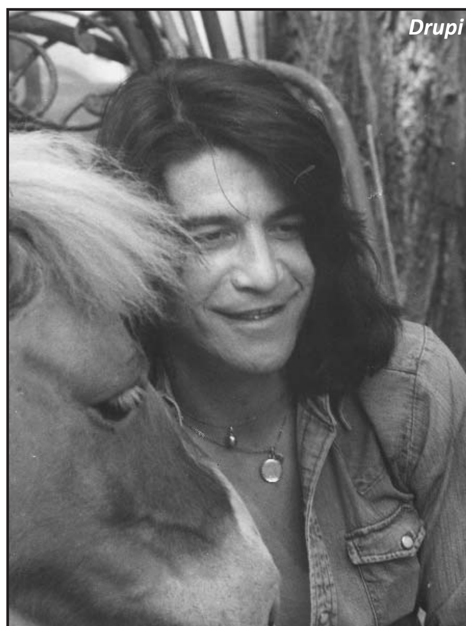

Sergio Laccone

Niemen

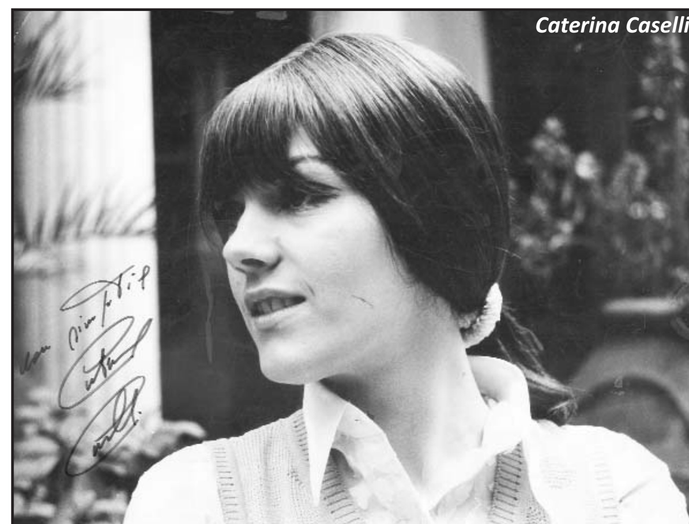
Campionii

În cele aproape 70 de ediţii de până acum s-au lansat circa 2000 de cântece, de către peste o mie de artişti. Cum am mai notat, într-un clasament "pe puncte" conduce Claudio Villa, urmat de Modugno (tot 4 victorii) şi Zanicchi (3), după care se înşiruie plutonul celor cu câte 2 victorii: Pizzi, di Bari, Cinquetti (nici asta n-a fost în stare să spună "prezentatoarea" de la "Cerbul de aur" 2018!), di Capri, Dorelli, Solo (încă o dată, ei au dat viaţă melodiilor câştigătoare, dar şi-au asociat numele cu acestea, firesc, pentru marele public). Dar poate la fel de semnificativ, poate chiar mai mult, este topul prezenţelor în festival, în care domină Villa, Cinquetti, Solo, Milva (marea cântăreaţă a fost de 13 ori în concurs, dar piesele ei n-au câştigat niciodată!!), Modugno, Ricchi e Poveri, Orietta Berti, Pino Donaggio, di Capri. Buna mea prietenă Caterina Caselli a fost

de 6 ori, în cazul ei uimitoare fiind longevitatea, prima participare în 1966, ultima în 1990, când ne-am reîntâlnit cu mare bucurie şi am depănat amintiri, inclusiv despre "Cerbul de aur"... de altădată. O altă ierarhie, dată de numărul cântecelor interpretate în concurs, nu este edificatoare, pentru că, aşa cum am scris, la primele ediţii soliştii dădeau viaţă la câte 6-7 titluri. În schimb este interesant duelul vârstelor: Enrico Cifiello a debutat aici la 13 ani, în timp ce Renato Carosone a trebuit să aştepte până la 69...

Drupi

O ediţie pe care am urmărit-o cap-coadă în faţa televizorului a fost cea din 1995 – remarcabilă pe scenă, dar... enervantă în ţară, în faţa micilor ecrane. Cei trei (!) "comentatori" de la TVR au fost cam agramaţi, bâlbâiţi, vorbind prea mult şi fără haz, lipsiţi de cunoştinţe muzicale elementare şi oferindu-ne mostre de umor involuntar (cântecele siciliene au devenit la ei... siriene!!). Din fericire, la Ariston a fost cu totul altceva. A prezentat din nou, cu experienţa sa uriaşă, Pippo Baudo (ce conservatori mai sunt şi italienii ăştia: cum de nu iau exemplu de la ai noştri, care aruncă în arenă bieţi amatori?) şi, culmea, totul s-a petrecut în amărâta lor de limbă, italiana, deşi preluau transmisia TV, în direct, zeci de ţări! Baudo, ca un senior aristocrat, le-a mai lăsat să-şi arate vestimentaţiile Versace şi Valentino (că oricum altceva nu aveau de evidenţiat!) şi pe cele două "subrete" de lângă el, ambele cam vulgare, în special Koll, despre care se zicea că are tată originar din România.

Caterina Caselli

Mereu veteranii

Spre deosebire de ţara noastră, unde-i auzi tot timpul pe compozitori şi solişti că nu mai participă la concursuri pentru că au fost dezavantajaţi de jurii, la Sanremo marile vedete vin ca la templu, pentru că, aşa cum declara Cutugno (aflat în 1995 la a noua participare individuală), festivalul acesta este AL LOR, al artiştilor, statuile care deja au apărut în oraş consfinţind acest lucru. Aşa încât n-au ocolit manifestarea Patty Pravo, Gianni Morandi (nederanjat că în final a ocupat locul 2, alături de o debutantă), Gigliola Cinquetti (mai frumoasă ca oricând – în 1990 fusese chiar propusă ca prezentatoare), Peppino di Capri (încă în mare formă la 56 de ani, în cadrul trio-ului Melody, cu o piesă super-simpatică), Massimo Ranieri, Drupi, Loredana Berté (la fel de nonconformistă), alături de care au strălucit nume ceva mai noi pe atunci, cum erau Giorgia sau Fiorello. Giorgia (pe numele de familie Fiorio, tatăl său fiind director la Fiat) avea să şi triumfe, cu o melodie co-semnată împreună cu Eros Ramazzotti, dar să nu uităm că ea debutase la Sanremo în 1983, la 15 ani şi jumătate, participând de atunci de câteva ori, fără a reuşi să câştige. Culmea este că palmaresul nu a fost conform cu realitatea, aici, iată, seamănă uneori cu noi! Îndeosebi piesa de pe locul 3 nu merita această clasare. Era efectul faptului că uneori italienii sunt cuprinşi de un sentiment de culpabilitate referitor la tradiţionalismul lor, li se pare că ar trebui să fie mai modernişti (aşa a ajuns şi hip-hop-ul acolo, la ediţiile recente), ori tocmai acest specific naţional a conferit identitate, făcând melodiile originale şi gustate de marele public. "Americanizarea" forţată s-a văzut atât în ierarhia finală, cât şi în alegerea invitaţilor, dar, e drept, şi în valoarea în bani a premiilor, cu adevărat uriaşă. Şi când te gândeşti că la festivalul de la Mamaia organizatorii au pretins soliştilor să cânte gratis, deşi se televiza în direct şi existau zeci de sponsori, unii... italieni!

Ramona Bădescu, Toto Cutugno

Gigliola Cinquetti

Octavian URSULESCU

Cristian Faur

În urmă cu 13 ani revista noastră i-a mai consacrat un "Portret" similar lui Cristian Faur, dar de atunci tare multe s-au întâmplat în viața sa, dar și a muzicii ușoare românești în general. Realizările sale notabile din acest interval de timp constau în absolvirea Universității Naționale de Muzică din București (s-a înscris imediat la Masterat alături de colega sa Paula Seling) și în primirea sa în rândul membrilor UCMR. Dar s-o (re)luăm metodic.

S-a născut în 1971 în orașul Ineu, jud. Arad, din părinți fără veleități muzicale. Cu toate acestea la 9 ani a primit în dar de la mama sa o chitară, deprinzând mânuirea sa ca autodidact, ceea ce-i aduce premii la competiții folk, după care studiază pianul la Școala populară de artă din Arad. În 1990 ajunge la Teatrul Național din Timișoara (visa să devină actor), dar frumoasa cântăreață orădeană Luminița Dumitrescu, finalistă la Mamaia '89, îl convinge să se dedice definitiv muzicii, începând, modest, ca solist în deschiderea concertelor susținute de Mirabela Dauer, Romanticii, Angela Ciochină, Marina Florea, Daniel Iordăchioae. Primul concurs, la Onești '92, îi aduce și întâiul Trofeu, cu compoziția proprie "**Povestea dragostei**", orchestrată de "Polymoog" de la Compact (ulterior va colabora în această direcție cu George Natsis). Încurajat de Viorel Gavrilă (căruia îi cântă o primă audiție) și de Titus Andrei se prezintă la festivalul de la Mamaia, unde se clasează de două ori pe poziția a 3-a, atât la Interpretare, cât și la Creație (cu "**Trecător prin viața ta**", solist Adrian Daminescu). Se impune încet-încet în viața muzicală, dovadă că în anul următor, 1993, este din nou laureat la Creație, la Mamaia, cu "**Nu vreau să te pierd**", de această dată în propria interpretare. Ion Cristinoiu îi îndrumă primele încercări pe tărâmul orchestrației, iar la festivalul internațional "București '93" (de neînțeles cum Capitala nu mai are o competiție de anvergură în domeniul muzicii ușoare!) juriul apreciază compoziția sa „**Acum când te-am găsit**" cântată de americanul Allan Roy Scott. Își înjghebează un mic studio, în care în 1999 elaborează partitura musical-ului pentru copii "**Fluierul fermecat**" de Ion Lucian, în regia lui Daniel Julea, după care, specializat de-acum, recidivează cu un alt musical pentru cei mici, "**Mușchetarii măgăriei sale**", pentru ca în același an 2002 să semneze muzica și versurile musical-ului "**Singuri în noapte**" (toate montate la Teatrul "Ioan Slavici"). A fost doar un pas către muzica de film ("**Femeile nopții**", 2009), la care ajunge prin televiziune (emisiunea "Weekend magazin" la TV Arad) și karaoke, compune muzică pentru filme documentare, de televiziune, ca și pentru producții independente. Din 1996 studiază serios tehnicile mixajului și masterizării la studiouri din Düsseldorf, susținând și recitaluri cu muzică românească în Germania. Își mixează creațiile în Europa și începe să fie premiat acasă cu distincții pentru management și producție muzicală, dar și pentru calitățile vocale ("Best Voice"). Piesele compuse de Cristian Faur pentru albumul "**Unisex**" (Christiana Răduță, 2004) au fost mixate și masterizate în Germania. Treptat a devenit maestru în realizarea orchestrațiilor pe computer, pentru orchestre de mari dimensiuni, decisivă fiind întâlnirea sa cu Adrian Enescu. Un moment remarcabil în cariera compozitorului apare în 2005, când compoziția sa "**Let Me Try**", interpretată de Luminița Anghel și Sistem, ocupă locul 3 în finala Eurovision de la Kiev, cel mai bun loc obținut vreodată de România în istoria participării la Eurovision. Cu numai un an înainte fusese cât pe ce să ajungă în finala europeană, clasându-se pe locul 2 cu "**Don't Be Afraid**" (Elena Cîrstea). Iată și alte câteva reușite compoziții ale sale: „**Prin ochii tăi pot visa**" (Paula Seling), „**Nu te pot ierta**", „**Pentru o zi**" (Monica Anghel), „**Un ideal**" (Nico), „**Tot ce vrei**" (Mălina Olinescu), „**Mi-ai spus adio**"(Angela Similea - aranjor), „**Leru-i Doamne Ler**" (Mihaela Tatu, în duet cu compozitorul), "**Epilogue**", "**Am uitat numele tău**", "**Când vine seara**" (Cristiana Răduță), „**Open Your Eyes**" (Ianna Novac & Distinto), „**Când mă iubești**" (Daryella), "**Mă lashi…**" (Alissa, în duet cu compozitorul), "**Doar o noapte**", "**Nu mai ești al meu**" (Luminița Anghel), "**Iubirea mea secretă**", "**Undeva**" (Daniela Györfi, alias Daniel@). De asemenea a colaborat mult cu Raoul, Horia Brenciu ("**Nu pot trăi fără tine**", "**Îmi spune inima**"), Gabriel Dorobanțu (albumul „**O picătură de amor**"), Florin Mariș (albumul de colinde "**Copil iubit**"), Carmen Rădulescu „**Toată iubirea ta**"(Mamaia 2010), Bogdan Ioniță („**Sha la la**", "**Dacă într-o zi**"), Bliss ("**I'm sorry**", "**Mai bun**"). După două albume de autor, Cristian Faur a fost tentat și de muzica de petrecere, cu preluări din repertoriul sârbesc, dar și cu producții proprii și prelucrări folclorice pentru trupa Autentic („**Casă, dulce casă**", „**Viață, viață**"). Cu specializări inclusiv în Marea Britanie, Faur a compus începând cu 2001 peste 200 de lucrări, fiind, cum scriam, un autentic hit-maker pentru Eurovision: în 2013 s-a clasat pe locul 13 in finala europeană (cu "**It's My Life**" - Cezar Oautu), în 2015 a fost la un pas de a câștiga din nou selecția națională (locul 3, cu versurile la piesa lui Andrei Tudor, cântată de Luminița Anghel, "**A Million Stars**"), iar in 2016 s-a prezentat în selecția națională cu melodia „**Let it shine**" interpretată de tinerii artiști Cristian Prăjescu, Emilian Nechifor, Teodor Manciulea și Gabriel Candea. În home-studioul sau din București (ChartmakerMusic), dotat cu echipamente de ultimă generație, au fost finisate zeci de mari șlagăre ale genului. În 2015 scrie aranjamentul pentru orchestră simfonică al imnului SUA, interpretat de Paula Seling, pentru care primește toată aprecierea ambasadorului Hans Klemm și o invitație la un dinner cu compozitorul american **Philip Glass**, organizat la reședința acestuia. În iarna lui 2017 a fost între protagoniștii remarcabilului concurs "Music ADA", de la Sala Radio, când a fost distins cu premiul I pentru piesa "**Mi-e dor de ochii tăi**", cântată de tenorul Andrei Lazăr, acompaniat la pian de compozitor.

U. OCTAVIAN

"Prin ochii tai pot visa"

Paula Seling

Muzica: Cristian Faur
Versuri: Dana Dorian

Moderato

Stii ca nu ne'am tra-dat_ stiu ca nu ne'am min-tit_ Doar am a - les gre-sit_

7 dru-muri noi_ ce ne'au ra-nit_ Tu mergi pe ca - lea ta_ eu nu as - tept ni-mic_

13 Dar im-par - tim un vis ce'a ra - mas prea mic Prin o - chii tai pot vi - sa

19 ni - mic nu se va schim-ba_ Ori-ce a - leg sa fiu_ e prea tar-ziu_ Tu esti via - ta

25 mea Prin o - chii tai pot vi - sa_ chiar da-ca'ti zam - bes-te'alt-ci - ne - va Prin vi - se

30 te'n - tal-nesc te iu - besc Sunt doar a ta Cu ori-ci-ne'am fi

36 si ori-ce'am ga - si In mi-ne ai lo - cul tau_ la fel si eu_ In ti - ne voi_ sfar-

42 si E o iu - bi - re grea ma-re cat via - ta mea Si stim a-man - doi de'a-cum

48 Chiar de ai_ alt drum Prin o-chii tai pot vi-sa_ ni-mic nu se va schim-ba_

54 Ori-ce a - leg sa fiu_ e prea tar-ziu_ Tu esti via - ta mea Prin o-chii tai pot vi-sa_

60 chiar da-ca'ti zam - bes-te'alt-ci - ne - va Prin vi-se te'n-tal-nesc te iu-besc Sunt doar a

To Coda

66 ta doar a ta Prin vi - se te'n - tal - nesc_

74 te iu - besc Si sunt a ta

Jolt Kerestely: „Copacul cu cântece”, vol. 1

Încă un album demn de “Fonoteca de aur” a muzicii uşoare româneşti, editat – nici nu se putea altfel! - de casa de discuri Eurostar, producător Paul Stîngă. 21 de titluri aparţinând compozitorului Jolt Kerestely, între care numeroase şlagăre pe care le fredonăm de decenii: “Copacul” (în versiunea “clasică” a sopranei Angela Gheorghiu, care a dat viaţă melodiei pe marile scene ale lumii), “Te rog zâmbeşte, fată frumoasă!” (Gabriel Dorobanţu), “Un buchet de crizanteme” (Marina Florea), “Lumea de dragoste” (Angela Similea), “Dragoste de corturar” (Emilia Diţu), “Coca” (Cătălin Crişan), “Însingurare” (Mirabela Dauer), “Ala, bala, portocala” (Oana Sîrbu). Dar nu avem de-a face doar cu un “Best of” nostalgic, fiindcă sînt incluse şi piese compuse şi lansate în anii din urmă de Paul Surugiu-Fuego, Stela Enache, Margareta Pâslaru, Pompilia Stoian. Este dovada cea mai vie că octogenarul Kerestely este mai în formă ca oricând!

Marina Florea: „Stele perechi”

Puteţi crede că de la debutul frumoasei Marina Florea au trecut 36 de ani? Nu, nimeni nu crede, urmărindu-i evoluţia captivantă, dinamică, magnetică atât în concerte, cât şi în emisiunile TV. Practic, acest album editat de casa de discuri Eurostar acoperă toată această perioadă, de la şlagărul “Marea mea iubire, marea” de George Grigoriu (mentorul său), cu care a triumfat la Mamaia în 1983, şi până la piesele recente, moderne, încredinţate ei de compozitori din generaţii mai tinere, cum ar fi Mihai Alexandru, Dragoş Docan, Robert Anghelescu, Adrian Ordean. Nu lipsesc versiunea actuală a unui şlagăr vechi de decenii, “Nu te pot uita” de Nicolae Kirculescu, piese internaţionale sau provenind din folclor, alături de alte compoziţii ale unor maeştri ai genului – Jolt Kerestely, Marcel Dragomir, Ionel Tudor (cu 3 compoziţii, între care piesa titulară). Artista este recomandată cu căldură în booklet de Horia Moculescu, Aurora Andronache şi Paul Surugiu-Fuego. Acesta din urmă l-a avut ca profesor tot pe George Grigoriu şi o invită pe Marina Florea în toate spectacolele sale, între care la loc de frunte cele două concerte premiate de curând de revista noastră, “Gramofonul cu amintiri” şi “Tu eşti primăvara mea”.

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Dan BUCIU, Corina BURA, Lavinia COMAN, Grigore CONSTANTINESCU, Dan DEDIU, Veturia DIMOFTACHE, Oana GEORGESCU, Răzvan GEORGESCU, Irina HASNAŞ, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Alexandru PĂTRAŞCU, Carmen POPA, Eugen-Petre SANDU, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ŞTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Vasile VASILE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x

Marius Ţeicu-Eugen Rotaru: „Refrene de aur”, vol. 1

Nu întâmplător revista noastră este partener media la cele mai importante apariţii ale casei de discuri Eurostar, pentru că aceasta gravează pe CD-uri, de aproape trei decenii, pagini nepieritoare ale istoriei muzicii uşoare româneşti. Este şi cazul acestei colecţii de 21 de şlagăre, parte din colaborarea unică dintre Marius Ţeicu şi textierul Eugen Rotaru, plecat dintre noi la sfârşitul anului 2018. Cei doi au elaborat împreună peste 100 de melodii, alte 20 de titluri făcând obiectul volumului 2 al acestei retrospective. Că titlul albumului este cât se poate de inspirat ne-o dovedesc melodiile de neuitat lansate la vremea respectivă (şi prezente şi azi în memoria noastră), între alţii, de Angela Similea, Marina Voica, Mirabela Dauer, Corina Chiriac, Aurelian Andreescu, Loredana Groza, Adrian Daminescu, Monica Anghel, Silvia Dumitrescu, pe care le fredonăm cu aceeaşi încântare. Dacă am înşira toate titlurile am ocupa întreaga pagină, dar nu putem ocoli “Trăiesc”, “Mama, doar mama”, “Ce va fi cu iubirea mea”, “Eu te voi iubi”, “Dau viaţa mea pentru o iubire”, “Soarele apare iar”, “Te condamn, iubite!”, borne strălucitoare ale unor ani de neuitat, când muzica uşoară românească era respectată şi promovată. (**O. U.**)

